

Tanya's
BEAUTY SALON

THREADING / WAXING, FACIAL (MEN & WOMEN)
ANTI-AGING FACIAL, BLEACH, HAIR CUT, COLOR & STYLE

137-40 JAMAICA AVE., JAMAICA
NY 11435 TEL: 718-297-1019
85-03 ROOSEVELT AVE.,
JACKSON HEIGHTS NY 11373 TEL: 718-205-7832
We Specialize for Bridal & Henna

Pyramid Brokerage Company

Please contact to buy/sell commercial/Residential real estate

Specialize in:
• Gas Stations, Motels, Liquor Stores
• Tenant Rep
• Investment Properties
• Office, Retail and Industrial Space

Contact: Vikramdeep Cheema, Buffalo, NY
Ph: 716-777-0298
vcheema@pyramidbrokerage.com
Licensed Real Estate Person

ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

120-20 101 Avenue S. Richmond Hill, NY 11419

Sixteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 16, Issue 43, October 24, 2015 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲਿਉਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕੀ

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਬਰਕਰਾਰ; ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤੀ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲਿਉਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਾਚਾਰ ਤੇ ਬੇਵਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਧੜਾਧੜ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੰਤਰੀ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ, ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਨਾਜ਼ੁਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨੀਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 10 ਕੰਪਨੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਫਲੈਗ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ 3-3 ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 25 ਕੰਪਨੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖੁਦ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੇ

ਡੰਡੇ ਦੀ ਪੀਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਨੇ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਛੇ ਦਿਨ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ। 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਬੀੜ ਦੇ ਬਰਗਾੜੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖਿਲਰੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਰੋਹ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨ। ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਛਾ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ (ਸੰਸਦ) ਵਿਚ 18 ਪੰਜਾਬੀ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ 44 ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਡਟੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 20 ਜੇਤੂ ਰਹੇ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਐਨੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 13 ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ

10 ਅਤੇ 2011 ਵਿਚ ਅੱਠ ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1993 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਜਿੱਤੇ ਕੁੱਲ ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 16 ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਆਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵਦੀਪ ਬੈਂਸ, ਹਰਜੀਤ ਸੱਜਣ, ਦੀਪਕ ਓਬਰਾਏ ਤੇ ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬੈਂਸ ਤੇ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰ ਗਏ

ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਬੀਆਂ- ਸੋਨੀਆ ਸਿੱਧੂ, ਕਮਲ ਖੇੜਾ, ਅੰਜੂ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਰੂਬੀ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਫਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਹਸਤੀਆਂ ਹਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟਿਮ ਉੱਪਲ, ਬਲ ਗੋਸਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸ਼ੇਰੀ, ਪਰਮ ਗਿੱਲ, ਜਿੰਨੀ ਸਿਮਰਤ ਤੇ ਨੈਨਾ ਗਰੇਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਟਿਮ ਉੱਪਲ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸੋਹੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 80 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖ ਹਰਜੀਤ ਸੱਜਣ, ਰਾਜ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਰਜਿਆ ਇਤਿਹਾਸ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ- ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼, ਲਈ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 338 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 184 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਫਨ ਹਾਰਪਰ ਦੀ ਥਾਂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਸ ਚੋਣ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ, ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾਉਣ ਲਈ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਬਲਾਕ ਕਿਊਬੈਕਵਾ ਤੇ ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁੱਲ 338 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 184, ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 99, ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 44, ਬਲਾਕ ਕਿਊਬੈਕਵਾ ਨੂੰ 10 ਅਤੇ ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋਂ

✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800-914-1013 408-428-2300

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁਧ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੋਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਅਮਨਮਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗੋਲੀ ਵਿਰੁਧ ਵਿਆਪਕ ਰੋਸ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਇਆ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,

ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਥਾਈਂ ਵਾਪਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰੋਸ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਵਲੋਂ ਨਿਖੇਧੀ: ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗੋਲੀ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਰੁਧ ਅਮਨਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਹੱਦ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕ ਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਿਲਵਾਕੀ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਓਕ ਕਰੀਕ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਸੰਨ 2012 ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਰਫਿਰੇ ਜਨੂੰਨੀ ਨੇ ਅੰਨੇਵਾਹ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਉਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਉਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਈ ਐਨ ਓ ਸੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਦੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਪਾੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਪਿਛੋਂ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ।

ਇਥੇ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੇ ਤੰਦੂਰੀ ਹੱਟ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਰਜ ਅਬਰਾਹਮ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਉਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਤਹੱਸਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਨੇ ਇਸ ਹਿਰਦੇਵੇਦਕ ਘਟਨਾ ਉਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੈਚ ਬੋਮਸ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਜੋਸ ਜਾਰਜ,

ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਫੋਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਹਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਇਸ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਵਿਰੁਧ ਅਮਨਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਬੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੁਨੈਦ ਕਾਜ਼ੀ, ਕੇਰਲਾ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਯੂ ਏ ਨਸੀਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਲੀਨੋ ਬਾਮਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਏਰੀਏ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਉਪਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਅਮਨਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੀ ਸੰਗਤ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਵਾਉਣੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਵਲੂੰਧਰਿਆ ਗਿਆ ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਕੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਅਜਿਹੀ ਘਿਨੌਣੀ ਹਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਿਆਸੀ ਆਕਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਘਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ-ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਉਭੀ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਉਪਲ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਿਨੌਣੀ ਹਰਕਤ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਟਕੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹੇ ਪਾਵੇ।

ਅਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਤੇ ਦੁਖ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਧਰ ਕੇ ਰਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਧਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿਛੇ ਬਿਪਰਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣਗੇ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਗਰਦਾਨਿਆ ਪੰਥ ਦਾ ਗੱਦਾਰ

ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਸਟਾਕਟਨ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਉਪਰੰਤ ਅਮਨਮਈ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਕਰਕੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਹਲਾਕ ਕਰਨ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਕੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੌਥੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਸਬੰਧੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਵੇਂ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦੀ

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦੇ ਗੱਦਾਰ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਥ ਦੇ ਖੋਖੀਆਂ ਦੇ ਕੁਹਾੜੇ ਦਾ ਦਸਤਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ

ਤਖਤ ਦੀਆਂ ਮਾਣਮੱਤੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਘਾਣ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ 54 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਗੱਦਾਰ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਇਥੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੱਦੀ ਗਈ ਇਸ ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ। ਬਾਦਲ ਦਲੀਆਂ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਸਬੰਧੀ ਮਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਥਾਪੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਢੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਭੇਜ

ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਵੇਖਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਤਿਲ ਸੁੱਟਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਮਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ।

ਸੰਗਤਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਕਈ ਘੰਟੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ।

ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫਾ

ਬਰਗਾੜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5-5 ਲੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸਤੀਫਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ

ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਅਮਨਮਈ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5-5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਦਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ

ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਸੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੰਡਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਢੰਡਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ।

'84 ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਫੌਜੀ ਵੱਲੋਂ 4 ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਪਿਛੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਕਲੀਨ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇ।

ਕਤਕਤਭੂਮਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 1984 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਐਸ. ਪੀ. ਐਸ. ਲਹੇਰੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਕੀਤੀ ਹੈ? ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਵਰਮਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੀਏ ਧਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਧੂਰੀ: ਪਿੰਡ ਹਸਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੁੱਟੀ ਆਏ ਫੌਜੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੌਜੀ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਫੌਜੀ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟੀ ਕੱਟਣ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਘਰੇਲੂ ਕਲੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਅਣਬਣ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।

ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਦੁਪਹਿਰੇ 12 ਕੁ ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਦੁਨਾਲੀ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਭਰਜਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਤਾਈ ਲਾਭ ਕੌਰ, ਤਾਏ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨੈਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਾਏ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹਰਜਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ, ਗੁਆਂਢੀ ਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਧੂਰੀ ਵਿਖੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. (ਸੰਗਰੂਰ) ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਕਤਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਘੇਰਾ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੇ 50 ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਆਉਂਦੀ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਹੁਣ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰੀਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਿਥੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੀਰੀਆਈ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ 40 ਆਈ.ਐਸ. ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਰੇ

ਬੈਰੁਤ: ਹਮਾਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਫਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਈ.ਐਸ. ਦੇ 40 ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁਪ ਨੇ ਦਿੱਤੀ।

ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ 22 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਸਾਥੀਆਂ-ਜਗਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ ਤੇ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਆਉਂਦੀ 22 ਨਵੰਬਰ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 206-12 ਹਿਲ ਸਾਈਡ ਐਵੇਨਿਊ, ਕੁਈਨਜ਼ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਕੇ ਕਲੋਟੀ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ), ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ (ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋਹਤਰਾ), ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਣਾ (ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ) ਅਤੇ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਐਮ ਪੀ, ਕੈਨੇਡਾ) ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

US Citizen well educated Sikh girl wanted for a Ghumiyar Amritdhari Sikh, Age 27, 5'-7", Engineer on Work Visa, living in Houston. Cast no bar. Contact, Ph: 281-253-3743 or e-mail: jasvirk.7812@gmail.com

Looking a match for a turbaned Saini Sikh, 27, computer Engineer, working in Canada after higher studies. Girl from USA or Canada will be preferred. Contact, Ph: 510 557 6988 or raj@gfbontime.com

ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਿੱਖ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-9", ਲੜਕੇ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਯੋਗ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 707-386-3001

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for US/Canadian citizen Amrithdari Gursikh match for our Amrithdari Keski Dhari daughter, 30, 5'-2", masters in IT. Only Serious enquiries. Email details & photo at harjapneet@gmail.com.

ਸੁੰਦਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ, 5'-2", 27 ਸਾਲ ਵਰਮਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਦੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਲਈ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਵਰਕ/ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਏ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਾਕਟਰ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 630-935-1857

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿ ਨਾਲ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਜੇਸ਼ ਅਰਨੈਸਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਆਸ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ

ਫਲੋਰਿਡਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕੁੱਕ, ਤੰਦੂਰੀਆ ਅਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 850-510-3046

Looking for Cook, Tandooria and Dishwasher for Indian restaurant in Florida.

Please call: 850-510-3046

Flat Rate Funding Group

Are you tired of waiting to get paid on your outstanding freight invoices?
Get your \$\$\$ now!

At Flat Rate Funding Group, we offer the lowest fixed factoring rate in the transportation industry-

*****1.5%!*****

Call Goldy Dhillon 734-444-9625
sales@flatratefunding.com

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਰੇਟ ਇਨਵਾਇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ?
ਅੱਜ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੈਸਾ ਲਓ

ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਫੰਡਿੰਗ ਗਰੁਪ ਵਲੋਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਗੋਲਡੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਫੋਨ: 734-444-9625

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਜਿਥੇ ਹਫਤਾ ਭਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਉਥੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਅਸਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ।

ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਣ ਨੇ ਸਿੱਖ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਤਲਖੀ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਲਖੀ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਗੜਦੀ ਗਈ। ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਤਪਸ਼ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਫੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਹਿੰਸਾ ਪਿੱਛੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ: ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਦੋ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸ. ਬਾਦਲ ਆਪਣੀ ਹਰ ਮੋਰਚੇ ਉੱਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਵੰਡ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖਤ ਨੇ ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੁਰੰਤ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਦੇਣ।

ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨ

ਕਰਨੇ ਪਏ ਸਨ। ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਸਬੰਧੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ

ਅਕਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫੇ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਖਿਲਾਫ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਠੇ ਗੱਜਣਵਾਲੇ ਤੇ ਢਿੱਲਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਠੇ ਗੱਜਣਵਾਲੇ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਾਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੂਬਾ: ਬਰਾੜ

ਜਲੰਧਰ: ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈਆਂ ਚਾਲਾਂ ਹਨ। ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ 2017 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ: ਸ਼ਾਹੀ ਇਮਾਮ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਇਮਾਮ ਮੌਲਾਨਾ ਹਬੀਬ ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ ਸਾਨੀ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਹੀ ਇਮਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੰਦਭਾਗੀ ਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਿੱਕੀ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਤਰਨਤਾਰਨ : ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਇਕ ਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਕੀ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਸਨ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਡਾਢੇ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਠ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਪਾਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਕੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਰੋਸ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਰੋਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੁਰਮਤੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੰਤ ਸਮਾਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਣ ਨਾਲ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਧਿਰ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵਾਲੇ ਤੇ ਬਾਬਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਫੀ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੰਮਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਨ, ਪਰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ

ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਬਾਬਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਹੋਈ ਹੰਗਾਮੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਧੰਮਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੁਖਚੈਨ

ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਏ 'ਯੂ-ਟਰਨ' ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਬਾਬਾ ਧੰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਖੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਤਾ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੱਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਸੰਤ ਰੰਧਾਵੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਸੰਤ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਵੱਖਰੀ ਬੈਠਕ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।

ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰੰਧਾਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਰਤਵਾੜਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਦਾ ਭਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਮੰਤਵ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ।

ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਤਰਨਤਾਰਨ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਪਿੱਛੋਂ ਫੈਲੇ ਰੋਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਨਿੱਝਰਪੁਰਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਪਾੜਦੇ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਠ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਾਜੂ ਸਾਹ ਵਾਲਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ। ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਸਖਤ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਪਿੰਡ ਬਾਠ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਪਹੁੰਚੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਡੀ.ਸੀ. ਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ

ਅਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਾਜੂ ਸਾਹ ਵਾਲਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਨੇ ਪਾੜੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ। ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੋਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸੰਗਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਭੰਨ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕੀਤੀ।

ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਇਕ ਨਾ ਚੱਲੀ; ਡੇਰੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਪੰਜ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹੰਗਾਮੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਮਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 2007 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਹੰਗਾਮੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ 24 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ 24 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਗੁਰਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਗੁਰਮਤਾ ਰੱਦ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਅੱਗੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝੁਕਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮਤਾ ਸੋਧਿਆ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2007 ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਂਗ ਸਵਾਂਗ ਰਚਾਉਂਦਿਆਂ ਚੋਲਾ ਪਾ ਕੇ, ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਲਗੀ ਲਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਰੂਹ ਅਫਜ਼ਾ ਦਾ

ਘੋਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ ਛਪੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਥੇਦਾਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਗੁਰਮਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅੰਤ੍ਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਫੈਸਲਾ: ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ

ਸਿਰਸਾ: ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਟੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2015 ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮੈਸੇਜਰ ਆਫ ਗੋਡ-2' ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਅਣਐਲਾਨੀ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਕ

ਕਾਰਨ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਬਾਅਦ ਅਚਨਚੇਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਾਈ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਉਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰ ਮਨ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਵਰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਮਨ ਦੀ ਪੀੜਾ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਏ ਸਨ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਤੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ

ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖਦਾਈ ਤੇ ਪੀੜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਆਗੂ ਖਹਿਬੜੇ

ਬਠਿੰਡਾ: ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲਿਆਂਵਾਲੀ ਦਰਮਿਆਨ ਇਥੇ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ।

ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤੀ ਗਰਮਾ ਗਈ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਵੀ ਲਹਿਰਾਈਆਂ। ਮਾਹੌਲ ਵਿਗੜਦਾ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਇਕੱਠ ਵਿਚੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਬਠਿੰਡਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਉਥੇ ਆ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਿਆਂਵਾਲੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਬਗੈਰ ਧਰਨਾ ਕਿਉਂ ਲਾਇਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ

ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਆਪਸੀ ਰੌਲਾ-ਗੋਲੇ ਵਿਚ ਧੱਕਾ ਮੁੱਕੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕਿਤੇ ਹੱਥ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਲਈ ਅੜੀਆਂ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ

ਰਾਜੇਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਰਾਜੇਆਣਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੇਲੇ ਭੇਜੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਵੀ ਸਾਡਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫਿਆਂ 'ਤੇ ਅੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੇ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦੋ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕੌਮ ਅੰਦਰ

ਬਖੇੜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗੁਨਾਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਲਗਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਥ

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਉਤੇ ਕਾਇਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮਖੌਲ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਾਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਖੀਰਾ, ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਦਿ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Punjab Times

Established in 2000
16th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California

Shiara Dhindsa

661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh

917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,

Michigan, Wisconsin, Missisipi,

Iowa, Arkansas, Massachusetts,

Texas, Virginia, Nevada, Washington,

Oregon, Arizona, Georgia, Florida,

New York, New Jersey, Connecticut,

Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,

Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ

ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

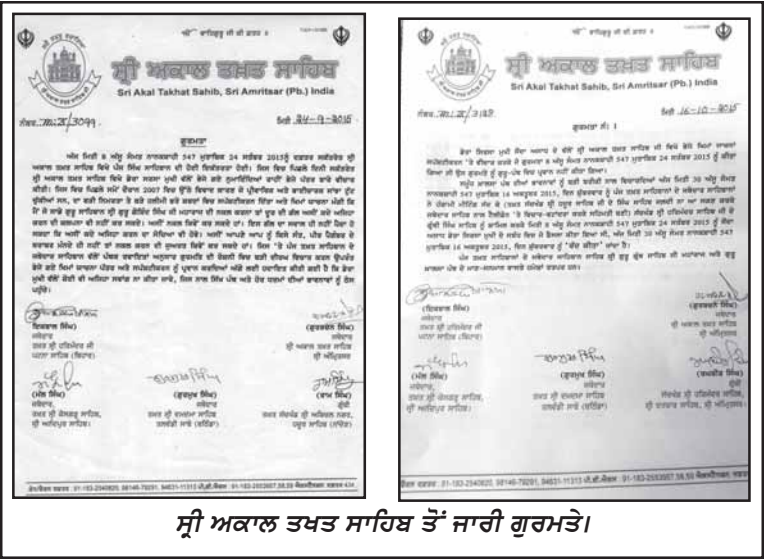
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਇਥੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਮਤੇ ਛਾਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵੀ ਗੋਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।...

ਗੁਰਮਤਾ
ਅੱਜ ਮਿਤੀ 8 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 24 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਕੱਤਰੇਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਡੇਰਾ ਸਰਸਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 2007 ਵਿਚ ਉਠੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਣ ਜੋ ਪ੍ਰੀਵਾਰਿਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਬੜੀ ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਬੜੇ ਹਲੀਮੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖਿਮਾਂ ਯਾਚਨਾ ਮੰਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਨਕਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਤ, ਪੀਰ ਪੈਗੰਬਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ੁਅਰਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦੀਰਘ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਭੇਜੇ ਗਏ ਖਿਮਾਂ ਯਾਚਨਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗੋਂ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਂਗ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੇ।

–ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ (ਬਿਹਾਰ); ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ; ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ

ਸਾਹਿਬ; ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਬਠਿੰਡਾ); ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਤਖ਼ਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਅਬਿਚਲ ਨਗਰ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨਾਂਦੇਤ)।

ਗੁਰਮਤਾ ਨੰ: 1
ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਸੌਦਾ ਅਸਾਧ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਖਿਮਾਂ ਜਾਚਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਰਮਤਾ 8 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 24 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਗੁਰਮਤੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ

ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲਿਉਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਬਾਂਸਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਸਮੂਹਿਕ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਹਿਬਲ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੀ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਖਾਤਰ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਖਿਲਾਫ ਸਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ?

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਘਵੱਦੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਮਹਿਲਾ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਨੇ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਹੱਥੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਾਸੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਲਈ ਹੋ ਰਹੀ ਖੱਲ ਲਖਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਰੋਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਹ ਤੇ ਰੋਸ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ, ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਲਈ ਰਖਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੂਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫਤਰ ਤਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਪਿਛੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ?
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਪੰਜਗਰਾਈ ਦੇ ਦੋ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਏ.ਡੀ.ਜੀ. ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਦੇ ਮੁਖੀ ਇਕਬਾਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਦੁਬਈ 'ਚ ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੈ।

ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਰੱਦ: ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 14 ਤੋਂ 28 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਉਪ ਮੁੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬੇਲਗਾਮ ਹੋਈ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ

ਮੁੰਬਈ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੋਸਲੇ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਕਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗਾਇਕ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ, ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕਸੂਰੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਧੇਂਦਰ ਕੁਲਕਰਨੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਾਲਖ ਮਲਣ, ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹੜਦੁੰਗ ਮਚਾਉਣ ਤੇ ਹੁਣ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮੁੱਚੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਮਿਤੀ 30 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਕ 16 ਅਕਤੂਬਰ 2015, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ (ਤਖ਼ਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਲਦੀ ਨਾ ਆ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ) ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 8 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ 547 ਮੁਤਾਬਕ 24 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਿਤੀ 30 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਕ 16 ਅਕਤੂਬਰ 2015, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 'ਰੱਦ ਕੀਤਾ' ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਤਪਰ ਹਨ।

–ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ (ਬਿਹਾਰ); ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ; ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ; ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਬਠਿੰਡਾ); ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੱਚ ਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਛਾ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਗਰੇਵਾਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਕੰਗ, ਨਵਦੀਪ ਬੈਂਸ ਤੇ ਰਣਦੀਪ ਸਰਾਏ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੱਜਣ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫੌਜ ਵਿਚ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ। ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਿਹੜੇ 20 ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ 15 ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਤੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਪਕ ਓਬਰਾਏ ਤੇ ਜਤੀ ਸਿੰਧੂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਜਿੱਤ ਅੰਜੂ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਸੀਟ ਕੱਢੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ

ਕਾਰਟਰੇਟ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ (ਬਿਊਰੋ): ਈਸਟ ਕੋਸਟ ਦੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਦਰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ, ਥਾਂ-ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਿਲਾਵਤ ਸਬੰਧੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਏ।

ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਦਬ ਲਈ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਗੁਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਫ਼ੇਅਰਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ

ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਣਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਇਕੱਠ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਮਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ

ਪੂਰਨ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਵਿੱਧੀ ਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਥ ਦੀ ਚਤੁਰੀਕਲਾ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ

ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ. ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਰੈਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਲਾਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ), ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕਾਰਟਰੇਟ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਤੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਜਰਸੀ ਸਿੱਖ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ, ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ), ਬਾਲਟੀਮੋਰ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਮੈਰੀਲੈਂਡ), ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰੌਚੈਸਟਰ-ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ, ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਫਲੌਰਿੰਗ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ), ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਕਨੈਕਟੀਕਟ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਨਿਊ ਜਰਸੀ), ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਕਨੈਕਟੀਕਟ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ), ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ (ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ), ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਫ ਗਰੇਟਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕੈਡਮੀ (ਮੈਰੀਲੈਂਡ), ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ (ਜਰਸੀ ਸਿਟੀ), ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨ ਰੌਕ (ਨਿਊ ਜਰਸੀ) ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ, 191 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ 164ਵਾਂ ਸਥਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਝ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਤੇ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ. ਐਚ. ਓ. ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਖਰਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 191 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ 164ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੀਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਤੋਂ 30% ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਤੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਹਤ ਬਜਟ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ 12ਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 2012 ਤੋਂ 2017 ਦੌਰਾਨ 3.30 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯੂ. ਐਚ. ਸੀ. ਦਾ 2022 ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਚੀਨ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਸੀ ਮਦਦ

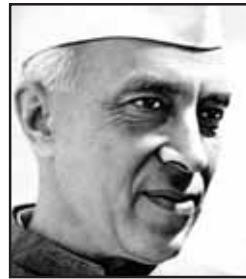
ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 1962 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਤਕਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੌਹਨ ਐਫ ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਚੀਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਰੂਸ ਰੀਡਲ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ 'ਜੇਐਫਕੇ'ਜ਼ ਫੌਰਗੋਟਨ ਕ੍ਰਾਇਸਿਸ: ਤਿੱਬਤ, ਦਿ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਐਂਡ ਦਿ ਚਾਈਨਾ-ਇੰਡੀਅਨ ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਫ ਚਾਈਨਾ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮਾਓ ਜੀਡੋਂਗ ਦਾ 1962 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਰੀਡਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਮਾਓ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਨਹਿਰੂ ਸਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਾਓ ਦੇ ਦੋ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਖਰੂਸ਼ਚੇਵ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬੱਲੇ ਲਾਉਣਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਚੀਨ ਨੇ ਗੋਲੀਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੀਡਲ ਮੁਤਾਬਕ ਚੀਨ ਨਾਲ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਸਾਇਰ ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਕੈਨੇਡੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ

ਦੇਖਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰੂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਚੀਨ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1962 ਵਿੱਚ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੇ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੀਨ ਦੇ ਹੱਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰੀਡਲ ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਉਤੋਂ ਬਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਚਿੱਠੀ ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਬੀ.ਕੇ. ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀ ਨੂੰ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦਸਤੀ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ।

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ

ਸੈਲੂਨ 'ਤੇ ਥਰੈਡਿੰਗ ਵਗੈਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੜੀਆਂ/ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਜੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਿਖਾ ਦਿਆਂਗੇ
- ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ
- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਥੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ ਬੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ
- ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਬ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਸੋਨੀਆ ਢੀਂਡਸਾ 505-470-7241

Email: soniadhindsa29@gmail.com

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁਕੇ ਹੋ? ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ

Gurdeep Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India
1188 E Santa Clara St., San Jose, CA 95116

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577

Homeopathic
natural
medicines
supply

Gurdeep Singh Sandhu

EX Member:

The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

Email: Homeomdicine@yahoo.com

Website: www.Homeopathyatoz.com

Ph:(408) 687-1899

(408) 729-6691

Fax:(408)292-6200

Toll Free: 1-877-OK-HOME (1-877-654-6636)

24 ਘੰਟੇ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ
ਸੁਣੋ

Listen on :Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in 832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com

Ph: 408-272-5200

ਬਾਦਲ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ‘ਪੰਥਕ ਸਾਖ’ ਦਾਅ ਉਤੇ ਲੱਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਾਖ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇੰਨਾ ਰੋਸ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਟਕਸਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਖਤ ਰੋਸ ਹੈ। ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਬਾਪੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਕੂਮਤ ਕਰ ਰਹੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਅਸਤੀਫਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਧਰੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਾਂਡ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਨੇਤਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦੌਰੇ ਉਤੇ

ਹਨ। ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਚੈੱਕ ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਵੰਡਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਕਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਬਹਿਬਲ ਕਾਂਡ ਮਗਰੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਚੈੱਕ ਵੀ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਮਿੱਤਲ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਵਜ਼ੀਰ ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 13 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਚੈੱਕ ਵੰਡੇ ਸਨ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੀ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਾਲ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ

ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਤ ਤਕਰੀਬਨ 9:30 ਵਜੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਵਾਇਆ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਵਜੇ ਪੁੱਜੇ।

ਖੁਫੀਆ ਵਿੰਗ ਨੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚੇਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਸਾ ਹੀ ਵੱਟ ਲਿਆ ਹੈ।

ਹਲਕਾ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੁੱਖ

ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਲੋਅਰਮੇਨਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮੰਦ ਭਾਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ, ਮੰਤਰੀਆਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਦੋਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਟੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੂਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੌਣੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਇਸੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖ ਘੋਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਵਿਖਾਏ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਧਰੋਹ ਉਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਾਲ ਕਮਾ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਵੱਗਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੇ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਤਕਾਹਟ ਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਇਨਸਾਫ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭਤਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਮਨਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ

ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣਗੇ।

ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੋਰੀ ਹੋਣ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਾ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਢਿੱਲ ਨਾ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸੁੱਖ-ਆਸਨ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਜਾਵਟੀ ਲੜੀ ਜਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਲਾਈਟ ਨਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਸੁੱਖ-ਆਸਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸੂਚੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਮਰਤਾ

ਸੂਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਇਕ ਕਰੋੜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 94172-13380 ਉਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਉਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰੇ।

ਅਸਤੀਫਿਆਂ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪਈ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਮੁਆਫੀ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੇ ਅਸਤੀਫਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦਰਜਨ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕਜੁਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ। ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ, ਬਹਿਬਲ ਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਚੌਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਸ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਤੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਹ ਲਾਠੀਚਾਰਜ, ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ, ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਝਾਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਬਿਨਾ ਵਜ੍ਹਾ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਤਾ

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੱਤੇ

ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਮੈਂਬਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬਤੀ, ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਧਰਮਪੁਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦਸ-ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਤਪਰ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਸੈਨਪੁਰ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾ, ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਬੀਬੀ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਟਾਲਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮੁਆਫੀ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ 23-24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 23-24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ‘ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਮੇਲਨ’ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ ਵਧਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰੇਕ ਪੰਜ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਹਰੇਕ ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੂਲ ਦੇ ਅੱਧੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੋਲੀਏਸ਼ਨ 2014 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 67 ਫੀਸਦੀ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਛੇਤਛਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਕੌਮੀ ਵਿਤਕਰਾ ਰੋਕੂ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਵਿਤਕਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੋਰੀਆਈ, ਵੀਅਤਨਾਮੀ ਤੇ ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ‘ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ’ ਤੇ ‘ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਆਫ ਏਸ਼ੀਆ ਪੈਸੇਫਿਕ ਇਨ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ’ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ

ਕੈਲਾਸ਼ ਸਤਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ‘ਹਾਵਰਡ ਮਨੁੱਖਤਾ’ ਐਵਾਰਡ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੋਬੇਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਕੈਲਾਸ਼ ਸਤਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਾਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਆਪਣਾ ‘ਮਨੁੱਖਤਾ ਐਵਾਰਡ’ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬਾਲ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਤਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ‘ਹਾਵਰਡ ਹਿਊਮੈਨਟੇਰੀਅਨ ਆਫ ਦਿ ਯੀਅਰ’ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਸਿੱਖ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ

ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਛੇਤਛਾਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ‘ਐਕਟ ਟੂ ਚੇਂਜ’ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਨੂੰ ਇੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਅੱਸਬੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੇਪਾਲ ‘ਚ ਭਾਰਤੀ ਚੌਧਰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ ਚੀਨ

ਬੀਜਿੰਗ: ਚੀਨ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ- ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਇਆ ਵਿਵਾਦ। ਨੇਪਾਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਕੋਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਨੇਪਾਲ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਨੇਪਾਲ ਨੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹੁਆ ਚੁਨਯਿੰਗ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਭੁਚਾਲ ਕਾਰਨ ਚੀਨ-ਨੇਪਾਲ ਵਪਾਰਕ ਮਾਰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੀਨ-ਨੇਪਾਲ ਸੀਮਾ ਤਿੱਬਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਉਚਾਈ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਆਏ ਭੁਚਾਲ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮਾਰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਚੀਨ-ਨੇਪਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪਰਕ ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਨੇਪਾਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਫਿਲਹਾਲ ਨੇਪਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਜਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ: ਨਿਆਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰੱਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਨਿਆਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਨ.ਜੇ.ਏ.ਸੀ.)-2014 ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੌਲਿਜੀਅਮ) ਵੱਲੋਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ 22 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਠੁੱਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਐਨ.ਜੇ.ਏ.ਸੀ.-2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਸ. ਖੇਹਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ

ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਲਈ ਧੱਕਾ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਐਨ.ਜੇ.ਏ.ਸੀ. ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਲਈ ਧੱਕਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਰਵੀਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 20 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਘੋਸ਼ਣੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ‘ਆਪ’ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਝਟਕਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਨੂੰ ਜੀਵਨਦਾਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਡੀ.ਵੀ. ਸਦਾਨੰਦ ਗੌਤਾ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1993 ਤੇ 1998 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਤੇਲ ਨਾਲ ਆਈ.ਐਸ. ਮਾਲਾ-ਮਾਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੰਗਠਨ ਆਈ.ਐਸ. ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਆਈ.ਐਸ. ਦਾ ਇਰਾਕ ਤੇ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਆਈ.ਐਸ. ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੀ ਕਮਾਈ 1.5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੰਗਠਨ ਇਹ ਪੈਸਾ ਤੇਲ ਵੇਚ ਕੇ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈ.ਐਸ. ਦੀ ਕਮਾਈ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੰਗਠਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੇਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੈਨਿਕ ਸਾਜ਼ੇ ਸਾਮਾਨ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਖਬਾਰ “ਫਿਨਾਂਸੀਅਲ ਟਾਇਮਜ਼” ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈ.ਐਸ. ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਤੇਲ ਦੇ ਖੂਹ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਬਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਰਾਕੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਤੇਲ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਆਈ.ਐਸ. ਨੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਤੇ ਆਈ.ਐਸ. ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਈ.ਐਸ. ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ.ਐਸ. ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤੇਲ ਬਦਲੇ ਆਈ.ਐਸ. ਨੇ ਸੋਨਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਈ.ਐਸ. ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਤੁਰਕੀ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਵੇਂ ‘ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ’ ਲਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇਸਤੋ, ਜਨਵਰੀ 2015 ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧਦੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਛਾਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ’ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇਕ ਛੇ ਮੈਂਬਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ (ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ, ਫੋਨ: 604-825-9240), ਨਵਤਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲ (ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ, ਫੋਨ: 604-580-3877), ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਟੋਰਾਂਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ, ਫੋਨ: 905-216-4981), ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਸਲੇਹ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫੋਨ: 0795-685-7764), ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧੀਰ (ਵੁਲਵਰਹੈਮਪਟਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫੋਨ: 190-265-9956) ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੌਟਿੰਗਮ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫੋਨ: 115-916-3848) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ:

1. ਕੋਈ ਨਵੀਂ, ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਅਣਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।
2. ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਪੱਖੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪਰਿਪੇਖ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ, ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਿਰੋਲ ਦੇਸੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਕਾਰ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਪਰਵਾਸੀ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਰੀਰਕ-ਮਾਨਸਿਕ-ਲਿੰਗਕ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਆਰਥਕ, ਸਮਾਜਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਨਵ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਕਾਰਨ ਭਿਆਨਕ ਆਰਥਕ ਮੰਦਵਾੜਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖਪਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਰਚਨਾਵਾਂ 31 ਦਸੰਬਰ 2015 ਤਕ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ‘ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

Surinder Sohal
15 Remsen Ave, Valley Stream, NY 11580 USA
Email: surindersohal@hotmail.com
Ph: 646-220-2586

Harjinder Pandher
3974 Chatsworth Circle, Stockton, CA 95209 USA
Email: Pandher@gmail.com
Ph: 209-610-5055

Prof. Harbhajan Singh
486 Ridge Creek Lane, Patterson, CA 95363 USA
Email: profhssangha@gmail.com
Ph: 209-222-3866

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ: ‘ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਸੰਤਾਪ’, ‘ਪੰਖ, ਪਿੰਜਰਾ ਤੇ ਪਰਵਾਜ਼’, ‘ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ’ ਅਤੇ ‘ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵਲ’ (ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ) ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਚਦੇਵ, ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ ਵਲੋਂ ਛਾਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੀਜਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਚੌਥੇ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵਲ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਪਰਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਸੰਨ 2013 ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਸੀ।

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ: ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ‘ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ’ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧਰ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਉਤੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਲੇ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਤਕਾਂ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨਾਲ

ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ

ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਧਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮੋਗਾ, ਮਾਨਸਾ,

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਲ: ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਰੋਹ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦਮਈ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਟਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਤਾਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਚਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਹੱਲ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹਨੇਰੀ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ।

ਸੰਗਰੂਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਅਬੋਹਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਫਗਵਾੜਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਧਰਨੇ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਠੱਪ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ‘ਚ ਜੁਟੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਛੇਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਪਈ ਹੈ। ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਟੈਂਡਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਟਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਆਲਮੀ ਕੱਪ ਵਾਸਤੇ ਸਪਾਂਸਰ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 14 ਤੋਂ 28 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਤਕੀਂ ਉਦਘਾਟਨੀ ਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਫੈਰਿਸਵੀਲ ਮੁੰਬਈ, ਟੱਚਵੁੱਡ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪਰਸੈਪਟ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਦਘਾਟਨੀ ਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ 'ਤੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਐਤਕੀਂ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡ

ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਬਾਰੇ ਓਹਲਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ

ਕਾਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਆਰ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ, ਵੇਟਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

ਬਾਦਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਮੈਚ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਡੀ.ਸੀ. ਨੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਮੈਚ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਰਾਜ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਸੀ. ਡਾ. ਬਸੰਤ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਟੁੱਟੇ ਕਿਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਬੁਢਲਾਡਾ: ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਫਸਲ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਪਿੰਡ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (28 ਸਾਲ) ਪੁੱਤਰ ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਛੇ ਕਨਾਲ ਵਿਚ ਨਰਮਾ ਬੀਜਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ। ਫਸਲ ਮਰਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਇਸ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਿਗਲ ਲਈ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬਦਲੇ ਸੁਰ

ਪਟਨਾ: ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਬਨਾਮ ਪਛੜੀ ਜਾਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਜਨਜਾਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਵੱਲੋਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਤੀਸ਼ ਤੇ ਲਾਲੂ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ 'ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ' ਖਿਲਾਫ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਦਾਦਰੀ ਕਾਂਡ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਐਮ.ਐਮ. ਕਲਬੁਰਗੀ ਦੀ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਰਗਤੇ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਿਹਾਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਹਾਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰਮੀਨਲ ਤੋਂ ਫਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਵੇਂ ਟਰਮੀਨਲ ਤੋਂ ਉੱਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਉਡਾਣ ਇੰਡੀਗੋ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਏ-320 ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਭਰੀ ਹੈ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀ.ਟੀ.ਯੂ. ਨੇ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਮੁਤਾਬਕ ਜਲਦ ਹੀ ਥਾਈਲੈਂਡ ਤੇ ਦੁਬਈ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਫਰ ਹੋਰ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਇਸ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ

ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤੀ ਹੋਟਲ ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ‘ਚ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ: ਰਿਪੋਰਟ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਮਾਰਟ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ 'ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਨਰਲ' ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਲਮਾਰਟ ਦੇ ਜਿਸ ਸ਼ੱਕੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਝੀ-ਬੋਝੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪੰਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

200 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਸੀ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਛੁਡਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਲਮਾਰਟ ਜਿਸ ਨੇ 2007 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਲਿ. ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੂਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਨੂੰ 2013 ਵਿਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਥੋਕ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਮਗਨਰੇਗਾ ਵਾਲਾ ਪੈਸਾ ਕਢਵਾਉਣ ‘ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਿਹਾਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾ (ਮਗਨਰੇਗਾ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪਛੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 247 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਰਾਹੀਂ 1000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਮਗਨਰੇਗਾ ਬਾਰੇ ਬੇਰੁਖੀ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਡੀ.ਸੀ., ਏ.ਡੀ.ਸੀ. (ਵਿਕਾਸ) ਤੇ

ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰਾਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਰੁਖ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬੋਝ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਗਨਰੇਗਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਦੀ ਮੰਗ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਆਏ ਦਿਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਗਨਰੇਗਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਘੱਟਾਲੇ ਅਧੀਨ ਕਈ

ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਡਿੱਕੇ-ਡੱਲੇ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ 22 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਠ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਬਾਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਜਾਤੀਗਤ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ 32 ਲੱਖ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 73 ਫੀਸਦੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਉੱਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 31 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੀਹ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰ ਮਗਨਰੇਗਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇਰੇ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਇੱਲਾਂ ਭੌਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਇਹ ਮੌਕਾ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਉਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਛੋਟੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਲੰਮੀ ਉਹ ਸਾਡਾ-ਸਤੀ ਵੇਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਂਡ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਉ ਸਟਾਰ, ਦੂਸਰਾ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੈਕ ਬੰਡਰ ਸੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਕਈ ਸਾਲ ਹੁਣੇ ਭਰਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਮੌਤ ਵੱਲ ਦਾ ਝੁੱਲਾ ਵੀ ਸਾਹ ਸੁਕਾਉਣ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਹ ਝੁੱਲਾ ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਖਿਲਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਏ ਗਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਵੀ ਕਰਨ ਤੁਰ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਪਦਵੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਮੀ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਹਲਕੇਪਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਖਿਡੌਣਾ ਬਣਦੇ ਆਏ ਤੇ ਬਣ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਪਦਵੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਈਏ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਮੋਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦਾ ਚੇਤਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੇ ਜਾਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਕਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਕੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਹੋਰ ਰਿਸਕ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਗੇੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ

ਸਾਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਦੁਵੱਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ। ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਪੁਆਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਸ ਖੇਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਸਿੱਖ ਸੂਬਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਏਨਾ ਟਕਰਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ 1956 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਉਹੋ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਉਹੋ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਏਨੇ ਇੱਕ-ਮਿੱਕ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਪੰਜਾ' ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 'ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋਤੀ' ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਬਣਾਈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਆਪਣੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਹਿੱਸਾ-ਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁਕ ਕੇ 'ਮੈਂ ਮਰਾਂ, ਪੰਥ ਜੀਵੇ' ਵਾਲਾ ਨਾਹਰਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਨ-ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਬੇਸ਼ਰਮ ਗੇੜ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਜੀ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੌਲਣ ਤੱਕ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਗਰਮ ਨਾਹਰੇ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਖੇਡ 'ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ' ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈ ਸੀ।

ਦੂਸਰਾ ਦੌਰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਧੜੇ ਹੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜ ਦਾ ਵੋਟਾਂ ਵੇਲੇ ਲਾਭ

ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜਾ ਕਾਲਾ ਦੌਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਹੰਢਾਇਆ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸੇ ਸਿਆਸੀ ਚਲਿੰਤਰ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਉਦੋਂ ਅੰਨ੍ਹੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਠੇਡੇ ਖਾਣ ਲਈ ਤੌਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹੋ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਉਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੁਤਿੱਤਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਚਲੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਕਰ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਾ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਖਿਡੌਣੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਚਿਰ ਖੇਡ ਕੇ ਅੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਨਵਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਇਹੋ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਲਾ ਦੌਰ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭਨਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਬਣੇ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੇ ਉਸ਼ਟੰਡ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਠੰਢਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਨੂਰ ਮਹਿਲ ਦੇ ਡੇਰਾ ਦਿਵਿਆ ਜਥੇਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਦੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਲਮ ਅਸੀਂ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਡੇਰੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਸਨ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਦੇ ਹੋਏ ਥਾਣੇ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ, ਉਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਆਗੂ ਵੀ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਖੜੇ ਸਨ।

ਰੇਤਕਾ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਪਿਆ, ਜਦੋਂ 2007 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਲੁਕਵੀਂ ਅੱਖ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਾਮੇ-ਇੰਸਾਂ ਦੀ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਦੁਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧ ਤੋੜਨ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਡੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਧਿਰ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਲੋੜ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਸੇ ਸਿਆਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਕੁਝ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਣ। ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਣ ਪਿੱਛੋਂ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਗੁਰਮਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਿਸੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਆਗੂ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਉਥੇ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਦੋ ਵਾਰੀ ਲਿਖਤ ਲਿਖ ਕੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਆਈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਫੀਨਾਮਾ ਤਾਂ 6 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ...ਮੇਰੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਹੁਬਹੂ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਮਾਫੀਨਾਮਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ...ਜੇ ਉਦੋਂ ਇਹ ਮਾਫੀਨਾਮਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਸਾਲ ਕਾਇਮ ਰਹੀ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਥ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ।'

ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੱਚੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਢੰਗ ਹੀ ਗਲਤ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਬੇਢੰਗੀ ਚੁਸਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਭੜਕ ਉਠੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਇੱਕ ਦਮ ਤਣਾਏ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਵੀਰਵਾਰ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਰਾਜਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਕਸੂਤੇ ਫਸ ਗਏ। ਗਿਆਨੀ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਏਨੀ ਮਾਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਧਿਰ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਏਨੀ ਮਾਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਿੱਛਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਤ੍ਰਹਿਕਦੇ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੁਣ ਬਾਪੂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਰਾਜ-ਕਾਜ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਇਸ ਵਕਤ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿੱਛਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਟੀਮ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸੂਝ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮਝ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੂਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਗਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਡੋਬ ਦੇਣਗੇ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਨੌਵਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਰੈਜੂਏਟਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਟੀਮ ਇਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਤੇ ਸੁਪਰ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਾਂਗ ਭਾਰੂ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ, ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸੂਝ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਇਹ ਟੀਮ ਇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇਗੀ।

ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆ ਵਿਗਾੜ ਗਰੀਬ ਦੇ ਕੁਤਤੇ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਾਂਗ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ, ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਖੈਰ ਮੰਗ, ਤੇਰੇ ਅਸਮਾਨ ਉਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਲਾਂ ਭੌਂਦੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਨੇ।

To Advertise with Punjab Times
Call: 847-359-0746

WEBSITE - DHOLRADIO.CO

DHOL RADIO

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG
MUSIC 24/7

LISTEN ON PHONE

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

LIVE CALLS → USA 951-824-6365

skype - DHOLRADIO.ORG

LISTEN BY CALL → USA 702-489-0211

Sukhpal Gill
10 pm to 12 am (IST)

Puran singh waraich
2:30 pm to 4 pm (IST)

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 24 ਅਕਤੂਬਰ 2015

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ 'ਮੋਦੀ ਦਾ ਮੰਡੇਲਾ'

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਾਵਨ ਬੀੜਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕੁ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕੋਲ ਹੈ। ਅਜੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਆਗੂ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੰਡੇਲਾ ਨੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ ਖਿਲਾਫ ਜੂਝਦਿਆਂ 27 ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰਜੀਹੀ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ 'ਸੱਚ ਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਹੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਵੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਫਰੋਲਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੇਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਦਲ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਐਲਾਨ ਹੀ ਹੈ।

ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਂਗ ਰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ 'ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੰਡੇਲੇ' ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸ਼ਿਸ਼ਕੋਰਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦੀ ਇਹ ਕਵਾਇਦ, ਨਿਰੋਲ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਕੇ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਨਾਟਕ ਇਸੇ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਸਵਾਂਗ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜਾ ਪਾਟਕ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਬਾਦਲ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਡੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ ਨਾਟਕ ਸਿੱਧਾ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਸ ਸਖਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪੇ ਗੱਦੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅੱਜ ਬਾਦਲਾਂ ਕੋਲ ਸੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਹ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀਲਿਆਂ-ਵਸੀਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀ ਹੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਉੱਜ ਇਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਹੈ ਵੀ ਸੱਚ; ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਦੇੜਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਬੋਲਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਅਤੇ ਰੋਸ ਹਰ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਉਠਣ ਲੱਗ ਪਈ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨੇ ਪਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ- ਭਾਜਪਾ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਰਧ-ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਨਹੀਂ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਖਾਤਰ 'ਸੱਚ ਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਕਦਮ ਅਗਾਂਹ ਵੱਲ ਪੁੱਟਿਆ ਸੀ, 'ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੰਡੇਲੇ' ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਜਾਣਿਆ। 'ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੰਡੇਲੇ' ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਔਖ ਦੀ ਇਸ ਘੜੀ 'ਚ ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਤੇ ਹੁਣ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਮੁਹਾਰੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਰੋਹ ਤੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਘੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਲਈ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਦੀ ਘੜੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਸੰਗ ਵਿਚਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਰੱਬ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬੁਝਾਰਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਉੱਤੇ ਸੁਆਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤਾਂ ਰੋਹ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਬਾਲੇ ਖਾਣ ਲੱਗਿਆ। ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਚ ਦੋ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਹਤਿਆਜ਼ੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਫੋਨ: +91-97811-21873

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਕਾਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖ਼ੁਰੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਥਾਈਂ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਹਿਰਾਉਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਪੰਜ ਮਾਮਲੇ ਸੁਲਝਾ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਰੋਹ ਜਾਗਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਫ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਬਕੇ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਖੇਧੀ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਠੋਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਇੰਨੀ ਭਾਰੂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਵਾਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਇੰਨਾ ਗਰਮ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਤਿੰਦਰ ਔਲਖ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜ ਤਾਇਨਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਗੂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਘੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਸਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਪੰਥਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਉੱਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪੋ-

ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਪੱਖ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਇਸ ਰੋਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀ ਬਣਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਰੋਹ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਮਤਿਆਂ (ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ? ਇਸ ਰੋਹ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਮਸਲੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭਖ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਦਰ ਬਾਗੀ ਸੁਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਰੋਲ ਰੋਕੂ ਕਾਰਨ ਦਬਾਅ ਵਿਚ ਆਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਲਤ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤੀ ਸੱਤ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕੋ ਖ਼ਬਰ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਠੋਸ ਨਾਲ ਰੋਹ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਪੋਹਦਾ ਹੈ।

ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਠੋਸ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗਲਬੇ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵੀ ਚੁੱਪ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਿਆਸੀ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਿਲ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੁਆਬਤਲਬੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਆਣ ਪਈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੁਨਰ ਖਿਲਾਫ ਅੰਦਰ ਨੱਪੇ ਖਰੂਦ ਨੂੰ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇਹ ਰੋਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਮੋਕਲੀ ਭਾਵਨਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮੋਕੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਝਲਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਹ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਤੰਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਚੋਂ

ਜੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਬਚ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਆਸੀ 'ਬਗ਼ਾਵਤ' ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਹਤ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦਾਨ, ਵਿਸਾਹ ਦਾਨ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਠੋਸ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਕਸ਼ਾ ਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਪਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਉਪਜਦੀ ਠੋਸ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੰਦ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਸਾਂਝੀ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਰਨ ਉਠਿਆ ਆਪਮੁਹਾਰਾ ਰੋਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਜਤਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਰੋਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਸੋਂ ਬਾਹਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੋਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਅਦਬੀ ਪਿੱਛੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਬਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤੈਅ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਮੁਹਾਰੇ ਆਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ।

ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂਜੋਤ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ, ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ, ਗੱਦਾਰ, ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਵਿਕ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰੋਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਆਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਓਟਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗਾ। ਰੋਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਹਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਕਹਾਵੇਗੀ। ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਵੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰੋਹ ਦੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਟਕਰਾਅ ਮੌਜੂਦਾ ਰੋਹ ਦੇ ਇਸੇ ਖ਼ਾਸੇ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰੋਹ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਚਾਕ ਕਰ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਹੁਕਮਰਾਨ ਫਾਟਾਂ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਮੁਹਾਰੇ ਆਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜਿਹੜੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਠੋਸ ਦੀ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਜਦੋਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਰੋਹ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਬਤ ਸੋਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਠੋਸ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਕੌਣ ਹੈ ਭਲਾ? ਜੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਬਚ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਆਸੀ 'ਬਗ਼ਾਵਤ' ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਹਤ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦਾਨ, ਵਿਸਾਹ ਦਾਨ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਠੋਸ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਕਸ਼ਾ ਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਪਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਨਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਘੜਾ ਪਾਪ ਦਾ ਭਰਿਆ !

ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਗਏ ਕਪਟ ਦੇ ਆਸਰੇ 'ਤੇ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੀਸਣੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਜੀ। ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਆਈਆਂ ਨੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਜੀ। ਦਗੋਬਾਜ਼ ਜੋ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ, ਵੇਲੇ ਅੰਤ ਦੇ ਗਿਣਦੇ ਨੇ ਗਿੱਠੀਆਂ ਜੀ। ਨਗਮੇ ਸਦਾ ਨਾ ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਗਾਉਣ ਬਾਗੀਂ, ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਨਾ ਡਿੱਠੀਆਂ ਜੀ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਜੋ ਸੱਚ ਦਾ 'ਭਰਮ' ਪਾਵੇ, ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਓਨਾ ਕੁ ਪੁੱਗਦਾ ਐ। ਸੱਚ ਜਾਪਦਾ ਕਥਨ ਇਹ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਘੜਾ ਪਾਪ ਦਾ ਭਰ ਕੇ ਹੀ ਡੁੱਬਦਾ ਐ।

ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ

ਨੀਤਸ਼ੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਸੀਸਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਇਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੀਸ ਦੇ ਮਹਾਤਮ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਖੁਦ ਸੀਸਹੀਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਜ, ਪੰਜਾਬ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੇ ਖੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ-ਦਰ-ਸੰਵਾਦ ਇਹ ਪਰਵਾਹ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਮਾਰਗ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਥਿਕ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-94643-15244

ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੇਤਨਾ ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਨੀਮ-ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਲਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਬਾਜ਼ੂ ਵਸਤ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕ ਉਪਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕਬਾਵਾਂ 'ਚ ਜਿਸਮ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕਿਆਤ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੁੱਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਣਨ ਤਕ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਦੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨੇਤਰਹੀਣ ਸੈਨਿਕ, ਪੈਰਹੀਣ ਦੌੜਾਕ, ਸੀਸਹੀਣ ਚਿੰਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਨ। ਦਰਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ, ਅੰਨ੍ਹੇ-ਲੰਗਤੇ ਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਹੱਬਤ ਯੋਗ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਪਾਹਜ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸਰੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਭਰਮ ਤਾਂ ਟੁੱਟ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅਤਿ-ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਭਰਪੂਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਗਠੀਲੇ ਗੱਭਰੂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਅੱਡੀ ਨਾਲ ਕੋਹ-ਕਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਹਿਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਂਦਲ ਬਾਰਾਂ ਦੇ

ਜਾਏ, ਅਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਜੰਡ 'ਤੇ ਟੰਗੇ ਖਾਲੀ ਤਰਕਸ਼ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੀਰ ਚਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਹਾਂ, ਤੀਰ ਘੜੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ ਜੰਡ 'ਤੇ ਉਤਾਰੀ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹੀ ਲਹੂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸਜੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਹੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤਾਰ ਕੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਧਰਤ ਦੇ ਜਾਏ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਬੇਪੱਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਭੋਰਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚ ਹਨ। ਭੋਰੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਰਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੂੰਹ ਲੁਕ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮਨਸੂਬੇ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਮਨਸੂਬੇ ਰਲਗੱਡ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਧਰਤ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਉਸ ਦੀ ਔਲਾਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਣਗਾਹੇ ਰਾਹ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫ਼ਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਘਨੂੰਈਆ ਬਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੀ। ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਸਰਾਭਾ ਵੀ ਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੀ।

ਮਿੱਠੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਨੇ 'ਚ ਉਤਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਰਹੇ ਗੱਭਰੂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖੁਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਦੀ ਬੀਨ 'ਤੇ ਮੇਲ੍ਹਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਗਿਆਨ/ਸੂਝ ਤੋਂ ਕੰਰੇ ਹੋ ਕੇ 'ਚਿੱਟੇ' ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਿੱਟਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਲਾ, ਹੁਣ ਲੂ-ਲੂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਬੀਅ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਠਪੁਤਲੀ ਦੀ ਡੋਰ ਦਰਬਾਰਾਂ/ਮਹਿਲਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣ ਕੇ ਸਫੇਦਪੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੌਂਚੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਾਰ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਧਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰੇ ਜ਼ੋਰੇ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, ਸਹਿਜਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਗੰਧਲੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ

ਆਂਦਰਾਂ ਫਰੋਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਧੀਮੀ ਗਤੀ 'ਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗਾਇਕ, ਗੀਤਕਾਰ, ਫ਼ਿਲਮਕਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਾਏ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੋਸਾਜ਼-ਬੇਰਾਗ ਟੋਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗੱਲ ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ/ਅੰਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੱਲ ਭੋਗਮਈ/ਵਿਲਾਸਮਈ ਪਿਆਰ ਦੇ ਤਸੱਦਦ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਰੁਦਨ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਗੱਲ 'ਬਹੁਤਾ ਸੋਚੀ' ਨਾ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਲਫੇ ਦੇ ਕੌੜੇ ਧੂੰਏਂ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਡੁੱਬ ਅਤੇ ਗੁਆਚ ਚੁੱਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਭਰਮ ਤਾਂ ਟੁੱਟ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਅਤਿ-ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਭਰਪੂਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਗਠੀਲੇ ਗੱਭਰੂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਅੱਡੀ ਨਾਲ ਕੋਹ-ਕਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਹਿਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਂਦਲ ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਜਾਏ ਅਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਜੰਡ 'ਤੇ ਟੰਗੇ ਖਾਲੀ ਤਰਕਸ਼ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੀਰ ਚਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ।

ਸੁਆਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਕ-ਬੁਲਬੁਲੀ ਉੱਠਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਟੇ 'ਚ ਲੂਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਚਿੰਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਮਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾਬੱਧ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਲਤਨਤ ਨੂੰ 'ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ' ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਭੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਣ ਕਰ ਕੇ ਜਸ਼ਨ 'ਚ ਲਿਪਤ ਰਹਿਣਾ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ

ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਘੂਕ ਸੌਂਦਾ ਚਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੌਰਵਮਈ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ 'ਹਵੇਲੀਆਂ' ਵਿਚ ਟੰਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਮੰਡੀ ਦੀ ਵਸਤ 'ਚ ਖਪਤਕਾਰੀ ਰੁਚੀਆਂ ਲਈ ਭੂ-ਹੋਰਵੇ ਵਜੋਂ ਪਰੇਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਬਾਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਮਿਆਨ ਵਿਚ ਤੇ 'ਸੂਰਜ' ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਵਧੇਰੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ- ਸਿਜਦਾ ਕਰੋ ਸੰਵਾਦ ਨਹੀਂ। ਘੁੰਮਦਾ ਚਰਚਾ ਤੇ ਵਲੈਤੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਠੁਮਕੇ ਮਾਰਦੀ ਤੂੰਬੀ ਨਸ਼ਿਆਂਦੇ ਆਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲਾ ਕਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗਹਿਰੀ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਹੋਰਵੇ ਦੀ ਪੁੱਠ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਵੇਚਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਹਨੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਫੈਲੇ ਗੰਧਲੇਪਣ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ, ਜੀਵ-ਜੰਤ, ਰੁੱਖਾਂ, ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਘਾਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਤੁਲਨ 'ਚ ਵਿਗਾੜ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹੌਂਦ, ਉਸ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਉਪਰ ਕਈ ਸੰਕਟਮਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਸੌਂਕੇ, ਵੱਧ ਮੀਂਹ, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਗ਼ ਛੱਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਧੁੰਧੂਕਾਰ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਚਿੰਤਨ-ਮਨਨ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਚਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿਤਾਬ/ਗਿਆਨ/ਚਿੰਤਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਾਰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕੌਮਾਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਕੌਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸੋਚਣ, ਵਿਚਾਰਨ, ਸੰਵਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੜਨ ਦੀ ਲਗਨ ਖੋਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਅਰ ਹੈ:

ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਉਂ ਕੇ ਨੀਚੇ
ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ।
ਕਮਾਲ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਭੀ
ਤੁਮ੍ਹੋਂ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਸੰਕਟ

ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਕਹਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੀ

ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-82888-35707

ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ।

ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਹ ਵੀ ਕਤਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਆਪਣੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੇ ਉਠ ਦਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਰਹੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਦਿੱਲੀ

ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਕਾਰਨ ਫਿਲਹਾਲ ਸਿਆਸੀ ਉਮੀਦ ਬੰਨ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਸੜਕਾਂ ਰੋਕ ਕੇ ਬੈਠੀ ਸੰਗਤ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਸਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਬਲਕਿ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਥਾਨਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਸਤੀਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ, ਬਾਸਮਤੀ 1509 ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਝੋਨੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਭਾਅ ਨਾ ਮਿਲਣ, ਗੰਨੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸੀਜ਼ਨ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜ਼ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਨੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਛੇ ਦਿਨ ਤਕ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖੀਆਂ, ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਬੇਸਿੱਟਾ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਐਮ.ਐਸ.ਜੀ.-2' ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲਗਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਵਾਗ ਰਚਣ ਕਰ ਕੇ ਮਈ

2007 ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਬਾਈਕਾਟ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਜਿਹੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਰਬਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੂਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ਉਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲਈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ। ਚੌਦਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਬੀੜ ਦੇ ਬਰਗਾੜੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਖਿੱਲਰੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਕੇਂਟਰਪ੍ਰਧਾ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ

ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਾ ਸਿਸਟਮ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਸਬਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਚਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲਾਵੇ ਦੇ ਫੁੱਟਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਲੋਕ ਰੋਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਸੋਧਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਿਆ। ਡਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਗੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਆਂ, ਪਰ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਕਿਉਂ ਚਲਾਈ? ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਵਾਲੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਰੋਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਭਾਵੁਕ ਮੁੱਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਮਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ-2017 ਵਿਚ ਰੁੱਝੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ

ਧਨ, ਬਾਹੂਬਲ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਣ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਅਪਨਾਉਣ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਖ਼ਿਆਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਜਾਇ ਚਾਪਲੂਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਲਾਵਾ ਵਿਸਫੋਟਕ ਹੱਦ ਤਕ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਇਹ ਮਾਹੌਲ ਤਰਲ ਲਾਵੇ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਧਰ ਵੀ ਰਾਹ ਮਿਲੇ, ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖੇ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਉਜੜ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਉਜਾੜੇ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਅ ਲੱਗਣੇ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਹ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਫਸ ਗਏ? ਕਿਰਤ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕਿਉਂ ਉੱਡ-ਪੁੱਡ ਚੁੱਕੀ ਹੈ? ਸਿਆਸੀ ਮੰਚ ਉਤੇ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਵਾਰਥੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ, ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚੋਂ' ਨਿਕਲੇਗਾ। ਕੇਵਲ ਮਿਸ਼ਨ-2017, ਭਾਵ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਰਗੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਬਲਕਿ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵੱਡਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇਗਾ, ਜਾਂ ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਵਕਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ?

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

“ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਸੌਦਾ ਅਸਾਧ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਖਿਮਾ ਜਾਚਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਦਾ ਜੋ ਗੁਰਮਤਾ 8 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 24 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਗੁਰਮਤੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮੂਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਮਿਤੀ 30 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 16 ਅਕਤੂਬਰ 2015, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ (ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਲਦੀ ਨਾ ਆ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ) ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 8 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 24 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਿਤੀ 30 ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ

ਗੁਰਮਤਾ ਬਨਾਮ ਮਨਮਤਾ

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 547 ਮੁਤਾਬਿਕ 16 ਅਕਤੂਬਰ 2015, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 'ਰੱਦ ਕੀਤਾ' ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਤਪਰ ਹਨ।”

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ-ਪੈਡ 'ਤੇ ਛਪੇ ਇਸ 'ਗੁਰਮਤਾ ਨੰ: 1' ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਹੋਰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ, ਭਾਈ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਭਾਈ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹੇ ਆਹ ਲਿਖਤ:

“...ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਉ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤੋਂ ਜੀ, ਦਾਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰ ਫਤਹਿ! ਅੱਜ ਦਿਲ ਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ 'ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ' ਕਰ ਲਈਏ। ਸਟੇਜਾਂ ਉਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਟੀ.ਵੀ./ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ 'ਸਾਡਾ' ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਫਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਿਉ ਬੋਲਾਵਹਿ ਤਿਉ ਬੋਲਹ ਸੁਆਮੀ...॥' ਪਰ ਸਾਨੂੰ 'ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ' ਸਾਡੇ 'ਸੁਆਮੀ' ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ।

ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਢਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁਣ, ਉਹੀ ਲਫਜ਼-ਬਾ-ਲਫਜ਼, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਸੰਦੇਸ਼' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਉਹ

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕਢਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁਣ, ਆਪਾਂ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਰੋੜੇ ਅਟਕਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੋਕਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੁਹਾੜਾ ਵੀ ਚਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਛੋਕ-ਛੋਕੀਏ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਦੀ ਕਦੀ ਸਾਨੂੰ 'ਮਾਲਾ-ਮਾਲ' ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤਰ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕਈ ਮੋਟੀਆਂ ਸਾਮੀਆਂ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮੇਜ਼ ਬੱਲਿਓਂ ਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ 'ਸੌਦਾ' ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤਿਕੇ ਆਇਆ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨ!

ਹਾਂ, ਜਿਸ ਕਿਸੇ 'ਅਭਾਗੇ' ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਉਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਸਿਉਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਛੋਕਣਾ ਹੀ ਛੋਕਣਾ ਹੈ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ, ਉਹ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪੁਲੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਮੋਹਰੇ ਵੀ ਆ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹਦੇ ਹਮਾਇਤੀ, ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਢ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਇਕ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ। ਸੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀਆਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਈਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਆਹ ਉਪਰੋਕਤ ਗੁਰਮਤੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕਤ ਦੀ ਸੁਣ ਲਓ। ਬੀਤੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 22-23 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਰਕਾਰੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 2007 ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਕੇ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਉ। ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਸਤਿ ਬਚਨ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਲਈ। ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਲੀ ਇਹ ਛੱਡ'ਤੀ ਕਿ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲਉ ਜੀ, ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹਸਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਜਦੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਪਟਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਹੀ ਸੱਪ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ। ਸੌਦੇ

ਬਾਬੇ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਉਤੇ ਸਾਡੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਉਸ ਉਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ਬਦ "... ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦੀਰਘ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਖਿਮਾਂ-ਜਾਚਨਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ..." ਲਿਖੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਹੁਕਮ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਗਰਮ ਤੇ ਭਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜੇਬਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਯਕੀਨ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ 'ਨਰ ਚਾਹਤ ਕਛੁ ਅਉਰ ਆਉਰੈ ਕੀ ਅਉਰੈ ਭਾਈ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਭੜਥੂ ਪੈ ਗਿਆ... ਤਰਬੱਲੀ ਹੀ ਮਚ ਗਈ। ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਉਤਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 'ਭੇਤ ਭਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ' ਪੂਰੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ; ਲੇਕਿਨ ਸੌਦੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫਾਂਡਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਹੀ ਤੋੜ ਲਏ। ਇਕ ਜਣੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਹੀ ਕੱਢ ਮਾਰੀ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਪਰ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਿਆ ਸੋ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਫੋਨਾਂ ਉਪਰ ਉਹ ਗਲ-ਮੰਦਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਅੰਦਰੀਂ ਵਤਨਾ ਪਿਆ। ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਮੋਹਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਬੁਰੇ ਫਸੇ ਅਸੀਂ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਅਖੇ ਕੀਤੀਆਂ ਦੁੱਲੇ ਦੀਆਂ, ਪੇਸ਼ ਲੱਧੀ ਦੇ ਆਈਆਂ।

ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ 'ਸਰਬ-ਉਚਤਾ' ਦੀ ਬਬੇਰੀ ਡੱਡੀ ਪਿੱਟੀ, ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਪਵਾਏ ਅਤੇ ਹਰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਸਾਡੀ 'ਮਹਾਨਤਾ' ਦੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਈਆਂ, ਡਰਾਵੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਨੰਨਾ' ਹੀ ਫੜ ਲਿਆ। ਸਾਡੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਬਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਦਿੱਲੀ ਰਖੇਲਾਂ

ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਤਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 'ਹੰਗਾਮੀ ਇਜਲਾਸ' ਦੇ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਚਮਚੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ 'ਚੋਰ ਦੇ ਸੌ ਦਿਨ' ਮੁੱਕ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਧ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨ ਆਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਵਿਰੋਧ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਡੀਗਾਰਡ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਖੁੰਡੇ ਵਿਚ ਤਾੜੇ ਹੋਏ ਕੁੱਕੜਾਂ ਵਰਗੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀ 'ਲਿਛਾਵਾ ਉਗਰਾਹੀ' ਉਕਾ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਨੂੰ ਖਿੜ ਵੀ ਚੜ੍ਹੇ ਕਿ ਆਪ ਤਾਂ ਡੁੱਬਾ ਬਾਹਮਣਾ, ਜਜਮਾਨ ਵੀ ਗਾਲੇ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਮੋਹਰੇ ਉਚਾ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ 'ਜ਼ਮੀਰ ਜਾਗਣ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਭਖਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਚਹੁੰ ਕੂਟਾਂ ਵਿਚ ਪਸਰਿਆ ਰੋਹ ਤਾੜਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੋਂ ਚੱਲਿਆ ਹਰਕਾਰਾ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਦੋ'ਤਾ ਗਲ ਵਿਚ 'ਗੂਠਾ... ਕਰੋ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ... ਕਰ ਦਿਉ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲਾ 'ਗੁਰਮਤਾ' ਰੱਦ! ਬਾਹਰ ਸਾਨੂੰ 'ਸਰਬ-ਉਚ' ਦੱਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਂਗ 'ਆਪਣਾ ਕੰਮ' ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਬੀਤੇ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ-ਕਰਾਏ ਉਤੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਘੁੱਗੀਆਂ ਮਰਵਾ ਕੇ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਵਾਲਾ 'ਗੁਰਮਤਾ' ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

...ਕੀ ਕਰੀਏ ਭਾਈ ਸੰਗਤੋਂ! ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਜਨਸ ਚੱਲਣ...ਸਾਡੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰੋ-ਦਰਬਾਰੋ ਸੱਦ-ਪੁੱਛ ਹੋਵੇ।...ਆਪ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ!

ਲਓ ਜੀ, ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ 'ਗੁਰਮਤਾ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ 'ਮਨਮਤਾ'। ਇਹ ਨਿਰਨਾ ਪਾਠਕ ਕਰਨ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਕਿਸ ਵਿਚ ਹੈ!

ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਨਾਲ ਛੈਣੇ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ, ਖੜਤਾਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੈਆਂ, ਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਰਗੋਸ਼ੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ, ਪੰਥ ਮੇਰੇ ਦੀਆਂ ਗੂੰਜਾਂ, ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਬਾਰੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇੰਨੇ ਛਪੇ ਕਿ ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ।

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਿੰਤ ਨਾ ਚੇਤੇ, ਆਸ ਨਾ ਉਮੀਦ, ਮੰਗ ਨਾ ਇੱਛਾ। ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਪੰਜ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 2007 ਵਾਲਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ, ਵਧਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਛਪਵਾਏ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਾਗੇ, "ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਵੱਚਤਾ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਹੋਈ।" ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਰਵੱਚਤਾ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਰਬੜ ਵਾਂਗ ਖਿੱਚ ਕੇ ਰੱਬ ਦਾ ਕੱਦ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੋਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਵਡਿੱਤਣ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੋਹਲੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮਾਫੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਵੱਚਤਾ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਉੱਚੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਗਿਆ ਗਰੀਬ ਮਰਾਸੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਰਦੇਸੋਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆ ਬੈਰ ਸੁੱਖ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ। ਗ੍ਰਾਈਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਤੇਰੀ ਔਰਤ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਦੌੜ ਗਈ। ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਫੇਰ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਖਿਮਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ

ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ

ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਰੋਸ ਦੀ ਜਬਰਦਸਤ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਹ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਜਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਇਆ ਸੀ, ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਇਹ ਤੀਰਥ-ਯਾਤਰਾ ਸਲਾਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਖਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੁਰਕੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਨਹੀਂ।

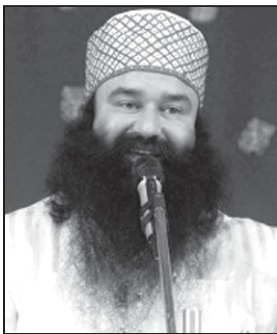
ਖਿਮਾ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸੁਪਰੀਮ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੰਨਣ। ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਸਾ ਆਇਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਹੀ ਹੋਏਗਾ!

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਛੋਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਤਖਤ-ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਜ ਵੱਜ ਕੇ ਉਦੋਂ ਫੇਰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਖਿਮਾ ਹੋ ਗਈ। ਮਿਰਜਾ ਦਾਗ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ੋਅਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੀ, ਜਲਵਾ ਗਰੀ ਕਾ ਖੰਜਰ ਦੇਨੋਂ ਤਰਹ ਚਲਾਇਆ। ਪਰਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਮਾਰਾ, ਪਰਦਾ ਗਿਰਾ ਕੇ ਮਾਰਾ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਲਾਲ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਖਮੀ,

ਪਰਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਮਾਫੀਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯੁਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਹਿਲੋਂ ਮਾਫੀਨਾਮੇ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਉਂਦੀ ਫੇਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੀ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਖਿਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਖਿਮਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਫੇਰ ਇਹ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਲੱਗਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ

ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯੁਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਤੁੱਕ?

ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਵਜੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ, ਹੌਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਕਰਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੁਹਿਓਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਹੱਟ ਗਏ ਸਨ। ਦੋ ਦੋ ਜਿਪਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿਥੇ ਜਾਣ? ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਪਾਸੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਨ?

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡਿਆ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਖੀ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਮੁਹਤਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਆਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਿੰਨੀ ਲਿਖ ਦਿਓ, ਖਿਮਾ ਮਿਲ ਜਾਏਗੀ। ਚਿੰਨੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਧਾਂ

ਕੀਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਚਿੰਨੀ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਖਬਾਰ-ਨਵੀਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਏ? ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਹਤਬਰ ਬੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

16 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਾਫੀਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ, ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਹੈਰਾਨ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਟੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

-ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਹੁਣ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੈ!

ਰੁੱਸੀਆਂ ਪੌਣਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ, ਰੁੱਸਦੇ ਜਾਂਦੇ ਖਾਬ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ, ਲੱਗਾ ਰੋਣ ਪੰਜਾਬ।

ਹਾੜੇ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਸੁਣੇ ਨਾ, ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਰੂੰ,
ਹਾਕਮੋਂ ਕਿਉਂ ਹੁਣ ਰੋਂਦੇ, ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚ ਮੂੰਹ।

ਜਿੱਧਰ ਵੇਖੋ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਛੱਲ,
ਅੱਜ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕੱਲ੍ਹ?

ਨਾ ਖਿਲਾਰੇ ਨਫਰਤਾਂ, ਨਾ ਪਾਵੇ ਵੇ ਲੀਕ,
ਗੀਤਾ, ਵੇਦ, ਕੁਰਾਨ ਦੀ, ਸੁਣੋ ਨਿਕਲਦੀ ਚੀਕ।

ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹੈ ਕਰ ਲਈ, ਬੰਦਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੰਧ,
ਮੱਸਿਆ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਮੂਰਖ ਲੱਭਣ ਚੰਦ।

ਮੌਸਮ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ ਸੁਹਾਣੀ ਰੁੱਤ,
ਮਾਂਵਾਂ ਬੈਠੀਆਂ ਲਾ ਕੇ, ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ।

ਕਿਸ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਡਰ ਰਹੀ, ਕਿਸ ਤੋਂ ਆਵੇ ਭੈਅ,
ਹੁਣ ਪਹਿਚਾਣੋ ਚਤਰ ਨੂੰ, ਜਿਹਦੀ ਲੱਗਦੀ ਸ਼ਹਿ।

ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਹਿਣ ਨਹੀਂ, ਸੁੱਕੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ,
ਅੱਬਰੂ ਬੋਝੇ ਖੁਸ਼ਕ ਨੇ, ਖੂਨ ਕਮੀਨੇ ਪੀਣ।

ਅਰਜਨ ਕੋਲ ਕਮਾਨ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਭੱਬੇ ਵਿਚ ਤੀਰ,
'ਭੋਰੇ' ਮਰੇ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਕਿੱਦਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀਏ ਪੀਰ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ. ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰਮ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਲਾਨਿਆ।

ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ

ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ ਨੇ ਜਨਰਲਬਾਡੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ. ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਸ. ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਜਦਕਿ ਸ. ਹਿੰਮਤ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ. ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਖਰਚ ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ

ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਹਾਰਦਿਕ ਪਟੇਲ ਉਤੇ ਦੇਸ਼ ਧੋਹ ਦਾ ਕੇਸ

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ: ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾਟੀਨਗਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਰਦਿਕ ਪਟੇਲ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ਼ ਧੋਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਭੜਕਾਊ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਹਾਰਦਿਕ ਨੇ ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰਦਿਕ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਰਅਸਲ ਹਾਰਦਿਕ ਨੇ ਵਿਪੁਲ ਦੇਸਾਈ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਿਪੁਲ ਨੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਰਦਿਕ ਨੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, 2-5 ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋ, ਕਿਸੇ ਪਾਟੀਦਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ

ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰੂਟ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

*ਸਭ ਡਰਾਈ ਫਰੇਟ, ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

*ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਗੇੜਾ/ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਹਰ ਹਫਤੇ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: **ਐਮ ਟੀ ਸੀ: 317-762-0222**

Company Drivers Needed

Need Company drivers from Indianapolis, IN to PA, NJ, NY, MD and back to Indianapolis, IN.

*All dry freight no touch *Pay by trip or per/Mile every week

Contact MTC 317-762-0222

Mobil Delvac

ROTELLA T

Delo

229.99

Out the Door
LP22.5 CASH ONLY

REPAIR TIRE & WASH

Davinder

INDIANA LOCATIONS

• **HWY 70, EXIT 123 SPICELAND IN**
OFFER GOOD AT THIS LOCATION ONLY

ਮਕੈਨਕ ਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਿਪੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

Call : 765-717-7750

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਲੋਂ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ (ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ) ਲੰਘੀ

ਹਰ ਇਕ ਮੋਤ 'ਤੇ ਗਤਕੇ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗਤਕੇ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਅਚੰਭਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਦੇ ਵੈਟਰਨ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੋਈ

ਨਾਲ ਗਵਰਨਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀਆਂ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਇੰਡੀਆਨਾ ਪੁਲਿਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਜੂਲੀਅਟ ਸੈਂਟਰ, ਇੰਡੀ ਵੈਟਰਨ ਫਲਾਈਟ ਅਤੇ ਸਿੱਖਸ

10 ਅਕਤੂਬਰ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੈਟਰਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਪਾਰਕ, ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇਲੀਨਾਇ ਅਤੇ ਓਹਾਇਓ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ।

ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਛਤਰਛਾਇਆ ਹੇਠ ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਹੋਈ। ਅਰਦਾਸ ਭਾਈ ਜੰਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪਰੇਡ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮੈਰਿਕਨ ਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਰਵਾਇਤੀ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਵਾਲੇ ਫਲੋਟ ਦੇ ਪਿਛੇ ਚਾਰ ਫਲੋਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਫਲੋਟ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਬੋਰਡਾਂ ਉਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ-ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ

ਜਿਥੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਪੰਥਕ ਸਟੇਜ ਲਾਈ ਗਈ।

ਪਾਰਕ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਛੋਲੇ-ਭਠੂਰਿਆਂ, ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਂਤ

ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਚੈਕ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਫੂਡ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਫੂਡ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਉਪਰੰਤ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਲਾਈ ਗਈ ਪੰਥਕ ਸਟੇਜ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ

ਸੁਭਾਂਤ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਫਲ-ਫਰੂਟ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋਅਮੰਡ ਵਲੋਂ ਸੀ। ਸੋਢੇ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ ਪਰ ਅਖੀਰ 'ਤੇ 'ਜਾਤ ਪਾਤ ਸਿੰਘਨ ਕੀ ਦੰਗਾ, ਦੰਗਾ ਹੀ ਇਨ ਗੁਰ ਸੇ ਮੰਗਾ, ਅਵਰ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਪਨ ਸੰਗ' ਦੀ ਉਕਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗਰੁਪਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ

ਸਭ ਕਾਸੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਕਰਾਈ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਤਹੱਸਲ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਬੁਝਾ ਕੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦਾ

ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਕਲਿਪ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਪਿਰ ਦਾ ਆਗੂ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਫਵਾਹਾਂ ਹਨ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਮਤ ਬਖਸ਼ੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੋਨ 317-702-5541 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਲੋਟ ਵਿਚ ਸਾਰਾਗੁੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਅਤੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਵਿਖਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਫਲੋਟ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਖੀਰਲੇ ਫਲੋਟ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲੜਦਿਆਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਠਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਝੁੱਗਿਏ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਮਾਈਕ ਪੈਂਸ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਗਵਰਨਰ ਪੈਂਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਪੈਂਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਕੇ ਪੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਵਾਰਡ 'ਸਾਗਮਾਰ ਆਫ ਵਾਬਾਸ' ਨਾਲ ਉਦੇਚਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ. ਕੇ ਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ

ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਗਤਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਗਰਮਖਿਆਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੇ ਭੜਕ ਪਏ ਤੇ ਸਟੇਜ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਕੱਢ ਲਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ

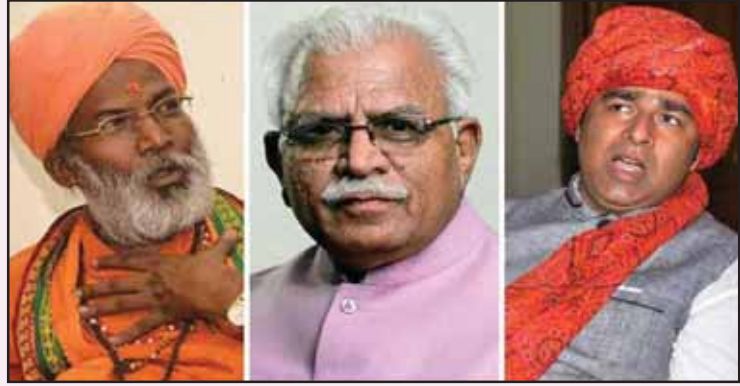

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਪਸਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਔਸਤਨ 58 ਮਾਮਲੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ 2012 ਤੋਂ ਜੂਨ 2015 ਤੱਕ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ 2465 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 373 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈ ਜਦੋਂ ਕਿ 7399 ਵਿਅਕਤੀ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਤਲਬ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਔਸਤਨ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰ੍ਹਾ 2014 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 252 ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 2015 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 330 ਹੋ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 51 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 1092 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। 2012 ਵਿਚ 668 ਘਟਨਾਵਾਂ, ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ 823, ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ 644 ਘਟਨਾਵਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ 566 ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮਿਹਣਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਦਰੀ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਕਾਫੀ ਚੁੱਭਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੋਧਰਾ ਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੰਗਿਆਂ ਕਰਕੇ ਬਣੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੰਜੇ ਰਾਉਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਚ 152 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 1458 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੂਸਰਾ ਨੰਬਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 338 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 43 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 1030 ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇਜ਼ੀ

ਨਾਲ ਵਿਗੜਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਟਕਰਾਅ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਸਾਂਤੀ ਵੱਲ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਸੇਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡ

ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬੋਧ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ: ਸੋਨੀਆ

ਬਕਸਰ: ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਾਦਰੀ ਕਾਂਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਧਰਮਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ 2014 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ, ਦੰਗੇ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਚੈਪਟਰ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ 'ਐਕਟ ਨਾਓ ਫਾਰ ਹਾਰਮਨੀ ਐਂਡ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ' ਅਨੁਸਾਰ ਮਈ 2014 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਸੌ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ।

ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਦੇ ਵਾਪਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ ਸੀ।

ਹੁਣ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੇਰਾ

ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਟਕਰਾਅ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਸਾਂਤੀ ਵੱਲ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਸੇਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜੇਤਲੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੰਡਨ ਦੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਐਮਰਜਿੰਗ ਮਾਰਕੀਟਸ' ਨੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ 'ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਿਨਿਸਟਰ ਆਫ ਦਾ ਏਅਰ, ਏਸ਼ੀਆ' ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ

ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਇਸ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੀ.ਐਮ. ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜਨਾਥ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ 'ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਗਵਰਨਰ ਆਫ ਦਾ ਏਅਰ' ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੈਲੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਗ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਈਮਸ ਸਕੁਏਰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਰੈਲੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਤਵ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 16 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਮਰਨ ਵਰਤ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਬਾਪੂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਫਰੀਡਮ ਰੈਲੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲੇ ਯੂ ਐਸ ਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਲਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ, ਕਨੈਕਟੀਕਟ, ਮੈਸਾਚੂਸੈਟਸ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ ਸੀ ਦੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ 80 ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਵਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ 'ਫਰੀਡਮ ਰੈਲੀ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਪਾਈ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਜਨਮੀ ਸਿੱਖ ਕੁੜੀ ਅਬਿਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਚੁਪ ਰਹਾਂਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਾਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸਤ ਮਘੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸੀ ਅਖਾੜਾ ਵੀ ਗਰਮਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ 'ਬਣਾਉਣੀ' ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕੇਸਰੀ ਨਾਥ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ 'ਬਣਾਉਣੀ' ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ

94 ਬੰਗਾਲੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਦਖਲ ਮੰਗਿਆ

ਕੋਲਕਾਤਾ: ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ 94 ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਾਦਰੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਰੀਆ ਵਿਤਾਸ਼ਾ ਨੇ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਲੇਖਕ ਨੰਦ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਰ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕਲਮਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 150 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਖਿਲਾਫ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕਮੁਠਾ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਿਊਬੇਕ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੈਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ 81ਵੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 150 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਕਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੈਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਹਨ ਰਾਲਸਟੋਨ ਸੋਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਸਣੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਅਸੀਂ ਅਕਾਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਵਾਲੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।'

ਮੰਤਰੀ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਸਲੀਮਾ ਨਸਰੀਨ ਨਾਲ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੇਖਕ ਕਿੱਥੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਤੇ ਰਾਮ ਨਾਥ ਗੋਇਨਕਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕਿੱਥੇ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕਿਰਨ ਖੇਰ ਨੇ ਵੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਝਰਦੀ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ

ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਪਸ਼ਤੋ ਮੁਟਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਹ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗੁਲ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਝਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਮਹਿਨਾਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ

ਕਲਾ
ਪਰਿਕਰਮਾ

ਆਮਨਾ ਅਮੀਨ, ਲਾਹੌਰ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਵਰਕ ਦੀ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੀ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਤਿੰਨ ਐਲਬਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਸ਼ਤੋ 'ਚ ਹੋਕ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਸਮਾਨ ਤੋਂ ਉਤਰੀ ਕੋਈ ਪਰੀ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਪਸ਼ਤੋ ਲਈ ਉਹ ਪਰੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਸ਼ਤੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਪਸ਼ਤੋ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲਾ ਦਰਜਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਪੱਛੇ ਦੇ ਲੱਖ ਲੋਕ ਇਹ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ, 'ਫਾਟਾ' (ਫੈਡਰਲੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਡ ਟਰਾਈਬਲ ਏਰੀਆਜ਼) ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਬੋਲੀ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੀਆਂਵਾਲੀ ਅਤੇ ਅਟਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਸ਼ਤੋ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਹੈ। ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਕਰਾਚੀ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਸ਼ਤੋ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੀ ਪਸ਼ਤੋ ਨਾਲ ਬਾਵਸਤਾ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਯੂ.ਏ.ਈ., ਇਰਾਨ (ਸੂਬਾ ਖੁਰਾਸਾਨ), ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਨੈਨੇਡਾ, ਜਰਮਨੀ, ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼, ਸਵੀਡਨ, ਕਤਰ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਜਪਾਨ, ਰੂਸ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪਖਤੂਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਬੋਲੀ ਪਸ਼ਤੋ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਸ਼ਤੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਖਤੋ, ਪਠਾਨੀ ਜਾਂ ਅਫਗਾਨੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਲੜੀ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵਕਤ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਫਿਲਾਸਫਰ/ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸਤਰੋਬੋ ਜਿਸ ਦਾ

ਸਮਾਂ 63/64 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਤੋਂ 24 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਸਿੰਧੂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਇਲਾਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੀਜੀ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਪਸ਼ਤੋ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਈ। ਪਸ਼ਤੋ ਦੀ ਇਹ ਮਹਿਮਾ ਪੀਰ ਰੋਸ਼ਨ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਖਾਨ ਖਟਕ, ਰਹਿਮਾਨ ਬਾਬਾ, ਨਾਜੋ ਤੋਖੀ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਦੁੱਰਾਨੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੀ।

ਇਉਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ 6 ਸਤੰਬਰ 1989 ਨੂੰ ਜੰਮੀ ਮਹਿਨਾਜ਼ ਉਰਫ ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਪਸ਼ਤੋ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਰਾਗ-ਰੰਗ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪਖਤੂਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣਾ ਲਈ। ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਦਾ ਗੀਤ 'ਮਲੰਗ' ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਝਰਨਾਟਾਂ ਛੇੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪਸ਼ਤੋ ਗਾਇਕਾ ਗੁਲ ਪਾਨਰਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪਸ਼ਤੋ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪੂਲਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-192

ਨਿੱਕੜੇ ਬਾਲ ਨਿਆਣੇ ਹਾਂ ਪਰ ਚਾਅ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਸੁੰਟੀ ਪੀਂਦਾ ਦੱਧ ਚੁੰਘਣੀ ਨਾਲ, ਬੰਟੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਏ।
ਓਪਰ ਲੱਗਦਾ ਭੂਆ ਨੂੰ ਮਾਈਆਂ, ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਏ ਵਿਹੜਾ,
ਮੰਮੀ ਕੋਲੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਨੱਚ ਕੇ ਦੇ ਲਾਂ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਵਿਚ ਗੇੜਾ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-190

ਦੇਖੋ ਕਿਵੇਂ ਮਸਤ ਪਏ ਨੇ
ਦੇਵੇਂ ਨਿੱਕੇ ਯਾਰ।
ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਧਰਮ ਨਾ ਕੋਈ
ਇਹ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ।
ਸਿੱਖੇ ਲੋਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ
ਸੁਖੀ ਵਸੇ ਸੰਸਾਰ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ
ਪਿੰਡ: ਕਲਾਹੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ)
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਉਮਰ ਨਿਆਣੀ ਫਿਕਰ ਨਾ ਫਾਕੇ
ਚੱਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ।
ਪੰਛੀਆਂ-ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀਆਂ

ਖੇਡਣ ਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੱਗਣ ਚੰਗੀਆਂ।
ਉਮਰ ਨਾ ਮੁੜ ਕੇ ਰੰਗੀਲੀ ਏ ਆਣੀ
ਪੈਸੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਲਾ ਦਿਉ ਬੱਦੀਆਂ।
ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਫੁੱਲਵਾੜੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਨੇ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਰੋਣਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।
-ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਾਂਦੀ ਦੌਲਤਪੁਰੀ
ਇੰਡੀਆਨਾ।

ਕੁੱਤਾ ਸਮਝਦਾਰ ਤੇ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ
ਤਾਂਹੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਡੱਬੂ ਰਾਣਾ।
ਵਫਾਦਾਰੀ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠੇ
ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕੁੱਤੇ।
ਮਾਲਕ ਦੀ ਕਰਨੀ ਵਫਾਦਾਰੀ
ਇਹ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ।
ਫੋਟੋ ਵੇਖ ਗੱਲ ਜਾਪੇ ਇਹ ਸੱਚੀ
ਨਾਲ ਪਿਆ ਵੇਖੋ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਬੱਚੀ।
ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਟਾ ਗਰਕ ਗਿਆ ਸੀ ਸਾਰਾ
ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨਿਆਰਾ।
ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ
ਬਚਾ ਲਿਆ ਸੀ ਟੱਬਰ ਸਾਰਾ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8403

ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਆਹ

ਗਾਇਬ ਵਿਆਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਰੰਗ ਢੰਗ, ਪਾਲਿਸੀ ਮੇਕਅੱਪ ਦੀ ਨਕਲੀ ਚਮਕ ਯਾਰੇ।
ਭੀੜ ਚਾਹ ਸਟਾਲ 'ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ, ਗਈਆਂ ਵੱਖੀਆਂ ਸਭ ਦੀਆਂ ਲਮਕ ਯਾਰੇ।
ਖਾ ਕੇ ਲੈਗ-ਪੈਗ ਰਿਸ਼ਵਤੀ ਦਾਅਵਤਾਂ ਨੂੰ, ਸੂਗਰ ਵਧ ਗਈ 'ਹਰਾਮੀ ਨਮਕ' ਯਾਰੇ।
'ਗਿੱਲਾ' ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਕਲੀ ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ, ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਨਾ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਧਮਕ ਯਾਰੇ।
-ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਸ਼ਾਰਲਟ, ਫੋਨ: 704-257-6693

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਕਾ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੱਟੀ ਘੋਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੱਟ ਬਰਸਾਤ ਕਾਰਨ ਸੋਕਾ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਵਾਅਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸਾਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਗੰਨੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਬਾਸਮਤੀ 1509 ਦੇ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਭਏ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਉਣੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ 31 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਬਰਸਾਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਲ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੋਕਾ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਮੰਗਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਨਸੂਨ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਰਸਾਤ ਸਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ 31 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਸਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ 69 ਫੀਸਦੀ, ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 67

ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਵਿਚ 74 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਬਰਸਾਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੋਕੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੋਕਾ ਰਾਹਤ ਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 64 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਕੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲਈ ਡੀਜ਼ਲ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ 33 ਕਰੋੜ ਲੈਣ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਾਈਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਫਸੀ

ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਰੋਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਸਿਵਿਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਸਕਿਊਰਟੀ (ਬੀ.ਸੀ.ਏ.ਐਸ.) ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬੀ.ਬੀ. ਦਾਸ ਤੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰ.ਐਨ. ਢੋਕੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੋਕ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸਫਰ ਸਮੇਂ ਵੀ ਛੇ ਇੰਚੀ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਲਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ।

‘ਆਪ’ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੈ।

ਪਰੰਤੂ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਮਾਨ ਗਾਇਕ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

‘ਆਪ’ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ

ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਉੱਚੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਖਲਲ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਗੁੰਦੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਨਵਾਜ਼ ਤੇ ਸਈਦ ‘ਰਾਅ’ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ‘ਤੇ’

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਰਾਅ (ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਅਨੈਲੇਸਿਸ ਵਿੰਗ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਜਮਾਤ ਉੱਤੇ ਦਾਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਦ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਅ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸੁਧਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੱਤਿਆ ਰਾਹੀਂ ਰਾਅ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚਿੱਠੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਮੁਹਾਲੀ: ਤਕਰੀਬਨ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹੈੱਡ ਨੰਬਰ-2052 ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਹੈੱਡ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਹੋਰ ਖਰਚ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਲ 1990-91 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਮਾਣਕ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਜ਼ਮੀਨ ਬਦਲੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਰੋਪੜ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਕਿਸਾਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਪਹੁੰਚੇ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਮਾਰਚ 2013 ਨੂੰ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਖਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੀ ਦਸਤਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਫਿਰ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਠ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਡੋਗੂ ਦੇ ਵੀ ਕੇਸ ਆਉਣੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਡੋਗੂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 6804 ਨੂੰ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਮੌਤ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦਇਆ ਨੰਦ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਅੱਠ ਹੋਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਡੋਗੂ ਤੇ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲੰਘੇ ਦਿਨੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਡੋਗੂ ਤੇ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵਾਰਡ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ

ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਵੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਇਸ ਨੇ ਵੱਧ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਵਾਸਤੇ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਵਾਇਨ ਫਲੂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ

ਟੈਮੀਫਲੂ ਰਾਜ ਭਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ? ਇਹ ਦਵਾਈ ਕੈਮਿਸਟ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਵਾਇਰਸ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜ਼ੁਕਾਮ, ਗਲਾ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਬੁਖਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਨਸੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ‘84 ਦੇ ਗੁੜਗਾਓਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੁੜਗਾਓਂ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ 47 ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਸਾੜੇ ਗਏ 292 ਘਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਸਟਿਸ ਟੀ.ਪੀ. ਗਰਗ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਿਸਾਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਡੀ.ਆਰ.ਓ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਗਲਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ 10 ਤੇ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ

ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੌਦੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਲਈ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੁਣਨ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਚਿੱਲਤ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਸਪੁਰਾ ਤੇ ਭਾਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ 30 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲਗਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁੜਗਾਓਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸਰਬਜੀਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਛਿੜਿਆ ਵਿਵਾਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਟ ਲੱਖਪੱਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੈਣ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਸਵਾਲ ਉਠੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਸਕੀ ਭੈਣ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਕੀ ਭੈਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਸ (ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ) ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਸਵਪਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੱਸ ਕੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਵਪਨਦੀਪ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਦੇ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ 10 ਭੈਣ ਭਰਾ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਪਨਦੀਪ ਗਿੱਲ

ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਤਤਾਲ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਪੂਨਮ ਅਟਵਾਲ ਹੈ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ

ਸਰਬਜੀਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਤਤਾਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਟ ਲੱਖਪੱਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸਵਪਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ,

ਇਹ ਖਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਹੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਖਾਸ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਉਥਲ ਪੁੱਥਲ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅਭਿਜੀਤ ਸੇਨਗੁਪਤਾ
ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ, ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ 1952 'ਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰਸਮੀ ਮਹੂਰਤ 12 ਮਾਰਚ 1954 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ— ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀ. ਰਾਜਗੋਪਾਲਾਚਾਰੀ, ਮੌਲਾਨਾ ਅਬੁਲ ਕਲਾਮ ਆਜ਼ਾਦ, ਕੇ.ਐਮ. ਮੁਨਸ਼ੀ, ਕੇ. ਐਮ. ਪਾਨੀਕਰ, ਡੀ.ਵੀ. ਗੁੰਡੱਪਾ, ਹੁਮਾਯੂੰ ਕਬੀਰ, ਸੁਨੀਤੀ ਕੁਮਾਰ ਚੈਟਰਜੀ, ਵੀ.ਐਨ. ਮੈਨਨ, ਐਮ. ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਆਇੰਗਰ, ਮਹਾਦੇਵੀ ਵਰਮਾ, ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ, ਰਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਦਿਨਕਰ, ਨੀਲਮਣੀ ਫੂਕਨ, ਅਤੇ ਰਾਜਸ਼ੇਖਰ ਬੋਸ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪਦੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਨ।

ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈਸੀਅਤ ਇਉਂ ਐਲਾਨੀ ਸੀ: “ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ।” ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਅਕੈਡਮੀ ਨੂੰ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਕਾ ਹੀ ਗਲਤ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਜੋ ਚਰਚਾ ਚੱਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਜੋ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਦਿਆਂਗਾ; ਪਰ ਤੱਥ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹਨ— ਨਯਨਤਾਰਾ ਸਹਿਗਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਵਾਜਪਾਈ, ਸ਼ਸੀ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਸਾਰਾ ਜੋਸ਼ਫ, ਉਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਨ ਕੇ. ਸਚਿਦਾਨੰਦਨ ਜੋ ਇਤਨੇ ਸਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹੀ ਅਕੈਡਮੀ ਅੱਜ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟੇ ਜਾਣ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਲੰਪਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਚਾਹੇ ਟੇਢੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹੀ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹ-ਦਰਸਾਉ ਅਸੂਲਾਂ ‘ਤੇ ਚੱਲੋ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਉਸ ਪਾਟਕ-ਪਾਉ ਸਿਲਸਿਲੇ ਉਪਰ ਦੁੱਖ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਘਿਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ‘ਚ, ਬੇਵੱਕਤੇ ਅਨਸਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਉ, ਘਟੀਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਬਤਰਾ ਵਰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਸਨਾਤਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਤ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸਵਾਮੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਸਾਕਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵਰਗੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਗਿਰੀਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਿਰੰਜਣ ਜਯੋਤੀ ਵਰਗੇ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਜਾਹਲ’ ਸਮਝ ਕੇ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਫੁੱਲ ਕਿਰਨ।

ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮਹੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਖੁਦ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਤ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ: “ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ— ਚਾਹੇ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਸਾਡਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸਾ ਜਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।” ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕਿਸ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਦਰੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਕਤਲ ਗਲਤਫ਼ਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਹਾਦਸਾ ਸੀ। ਕਾਹਦੀ ਗਲਤਫ਼ਹਿਮੀ? ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੀ? ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦਾ ਵਡੱਪਣ ਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰ— ਤੱਤ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕੱਟੜਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਰਮਹੰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੋਭੇ ਵਾਂਗ ਹੈ; ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਟੋਭੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਮਹਿਜ਼ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਾਲਾ ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ; ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ; ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਖੌਛੜਦਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਫਿਰੀਏ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਖੜਕੇ ਵਿਚ ਹੈ? ਇਤਨੀਆਂ ਦਹਿ-ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਦਲੀਲਾਂ, ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਹਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਹੁਣ, ਬੇਵੱਕਤੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਦੀ ਸੌਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਚ ਆਣ ਮੱਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਖੌਫ਼, ਬੇਚੈਨੀ, ਘਬਰਾਹਟ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਇਹੀ ਬੇਵੱਕਤਾ ਅਨਸਰ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੀ ਧੁਨ ‘ਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਾਟਕ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਉਹ ਖੌਫ਼ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸੱਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉਪਰ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਣਗੇ! ਕੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ ਹੈ?

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਅਗਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਹਾਨ ਦਿਮਾਗ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਜਿਸ ਸਮੂਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ— ਡਾ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਰਾਜਾ ਜੀ, ਕੇ.ਐਮ. ਮੁਨਸ਼ੀ, ਕੇ.ਐਮ. ਪਾਨੀਕਰ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤੀ ਚੈਟਰਜੀ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਬੇਵੱਕਤੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ (ਜੋ ਪਾਟਕ-ਪਾਉ ਏਜੰਡਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ) ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਬਹੁਭਾਂਤਵਾਦ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਯਾਨੀ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸੀ, ਤਹਿਜ਼ੀਬੀ ਸੀ ਅਤੇ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਉਹ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਝੰਡੇ ਦਾ ਰੰਗ ਇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਕੁਝ ਤੇਜ਼ਸਵੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਡੇ ਝੰਡੇ ਦੇ ਰੰਗ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਤਾਂ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਆਂਗਾ— “ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲਾ ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਹੌਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਸਫ਼ੇਦ ਪੱਟੀ ਅਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਧਰਮ ਚੱਕਰ ਉਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰਾ ਰੰਗ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ਤਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।”

ਮੇਰੇ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੁਲਕ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਕ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁ—ਸਭਿਆਚਾਰਵਾਦ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਉਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰਵ ਭਵਾਂਤੁ ਸੁਖਿਨ— ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਸੁਖੀ ਵਸੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਚੋਣ ਫਤਵਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 2014 'ਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ‘ਚ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੋ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਹਵਾ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਇਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਘਸੀਆਂ-ਪਿਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਉਹ ਸੁਰ ਬਦਲ ਕੇ ਸੂਝ ਦਾ ਵੱਗ ਰਚਣ। ਤੁਹਾਡੇ ਯਤਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਤਾਂ ਅਮਲ ‘ਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਕਾਨੂੰਨੇ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੇਖੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਅੱਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਕਦਮ ਹੀ ਅਸਰਦਾਰ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਇਸ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਧੌਕਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

‘ਆਪ’ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮੱਤਭੇਦ ਜਾਂ ਫੁੱਟ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਮੱਤਭੇਦ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਪੈਰੋਤਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤ ਸਮੇਤ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਓ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਖੀਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੱਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਧੜਾ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਤੱਤ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਖ਼ਾਲਸਾ-ਬੰਦਈ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਇੰਡੀਕੇਟ-ਸਿੰਡੀਕੇਟ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਗਰਮ ਖ਼ਿਆਲੀ-ਨਰਮ ਖ਼ਿਆਲੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵਿਚ ਬਾਲਸ਼ਵਿਕ-ਮੈਨਸ਼ਵਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਦਾਰਵਾਦੀ-ਖਾਤਕੂਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਫੁੱਟ ਸਮੇਂ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਧੜਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧੜਾ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਗ਼ਾਵਤੀ ਧੜਾ ਕਾਬਜ਼ ਧੜੇ ‘ਤੇ ਮੁਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਧੜਾ ਬਗ਼ਾਵਤੀ ਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੁਣ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਅੰਦਰ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ‘ਆਪ’ ਦੀ ਫੁੱਟ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀਆਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਰਗੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਕਲਚਰ, ਦਿੱਲੀਓਂ ਆਉਂਦੇ ਹੁਕਮ, ਵਿਅਕਤੀ-ਪਰਿਵਾਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣਨ ਕਰ ਕੇ ਨਿੰਦਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਵਾਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨਗੇ। ਇਉਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੀ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਾਹਰੀ ਰਾਜ ਦਾ ਬੰਦਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਆਮ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਫੈਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਰਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਕਨਵੀਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੁਗਲੀਆਂ/ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਤਿਕਤਮਬਾਜ਼ੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਬਹੁਰਲੇ ਅਬਜ਼ਰਵਰ ਸੂਬਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟਾਂ ਵਰਗੇ ਅਤੇ ਆਮ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਭੇਜੇ ਜਾਸੂਸ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਥਾਨਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਵਿਧੀ ਆਮ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ।

ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ-ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਸੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਥਾਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਹੀ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪੋਸਟਰਾਂ ਟੋਪੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਲੂਬੰਦਾ ਤਕ ਹਰ ਥਾਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਹੀ ਫੋਟੋ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇੰਦਰਾ ਇੰਡੀਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਮੋਦੀ ਭਾਜਪਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਹੀ ਸਰਵਉਚ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗੌਰਵਮਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ‘ਆਪ’ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਬਣਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ, ਨਾ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਨੇਤਾ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਲ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਲਈ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੋਢੀ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੁਸ਼ਨ, ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਮੋਧਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਮੁਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਰਗੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਨਾ ਸਹੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਤਕ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਗਵਾਈ ਕਾਰਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਵੇਂ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅੱਜ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫ਼ੌਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਦੋਲਨ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਠਿੱਥੀ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਟਿਕਟ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ‘ਆਪ’ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਬਣਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ, ਨਾ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਨੇਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੇਵਲ

ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਤਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਉੱਤੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਲਈ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਫੁੱਟ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ; ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ/ਰੁੱਸਿਆ ਅਤੇ ਛੱਡ ਚੱਲਿਆ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੋੜਨ ਦਾ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਾਰਟੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਵਰਾਜ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 2017 ਦੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਲਈ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ‘ਆਪ’ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਪਵੇਗਾ।

ਗੁਣਾਚੌਰ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਜਸਬੀਰ

ਕਿਸੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਔਖੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਵਡਿਆਈ 'ਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਦੇਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਢਿੱਡੋਂ ਰੱਜ ਕੇ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਹੀ ਹੈ। ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਸਿਫਤ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ? ਉਹਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਦਿੰਨੈਂ।

“ਕਿਤੇ ‘ਕੱਲੀ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚੀ’ ਨੀਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇਰੇ ਲਈ” ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਸਤਰਾਂ:

ਜਦ ਹੁਸਨ ਤੇਰੇ ਦਾ ਚੰਨ ਜਿੰਦੇ,
ਗਿਆ ਬੈਠ ਗੋਡਣੀ ਲਾ ਕੇ ਨੀ,
ਗੁਣਾਚੌਰੀਏ ਤੂੰ ਜਸਬੀਰ ਤਾਈਂ,
ਉਦੋਂ ਲੱਭੇਗੀ ਫਿਰ ਆ ਕੇ ਨੀ।

ਜਾਂ

‘ਤੁਰ ਗਈ ਜਹਾਜ ਚੜ੍ਹ ਕੇ’ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ:

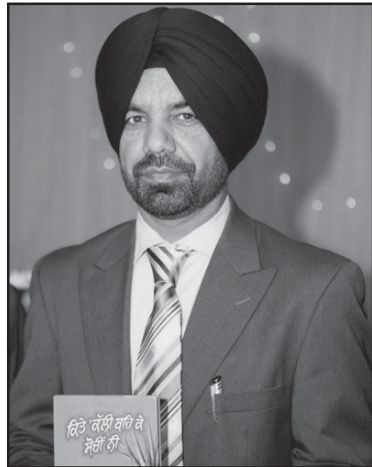
ਉਥੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉਚੀਆਂ ਉਡਾਨਾਂ,
ਤੈਨੂੰ ਉਚਿਆਂ ਘਰਾਂ ਨੇ ਭਰਮਾ ਲਿਆ।
ਸਾਡਿਆਂ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਏ ਤੈਨੂੰ,
ਜਾਲ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਦਾ ਪਾ ਲਿਆ।

ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਪ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਉਦਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਹੀ ਜਾਣੇ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

‘ਗੁਣਾਚੌਰ’ ਬੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਵਸਿਆ ਪਹਾੜੀਨੁਮਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਾ ਇਕਾਗਰਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਨੰਦ ਲਾਲ ਦਾ ਨੂਰਪੁਰ ਨਾਲ, ਦੀਪਕ ਜੈਤੋਈ ਦਾ ਜੈਤੋ ਨਾਲ, ਹਸਨਪੁਰ ਦਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਾਲ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਮਰਾੜਾਂ ਨਾਲ, ਗੁਰਾਇਆ ਦਾ ਚੰਨ ਨਾਲ, ਦੇਬੀ ਦਾ ਮਖਸੂਸਪੁਰ ਨਾਲ, ਬਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਦੇਵ ਨਾਲ, ਦੇਤਵਾਲ ਦਾ ਪਾਲੀ ਨਾਲ, ਗਿੱਲ ਦਾ ਜੱਬੋਮਾਜਰੇ ਨਾਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਖੰਨੇ ਨਾਲ ਟਿੱਚ ਬਟਣਾਂ ਵਰਗਾ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਗੁਣਾਚੌਰ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਇਥੇ ਕਦੇ ਰਾਜਾ ਗੋਪੀਚੰਦ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਉਪਰ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੇ ਉਪਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਣਾਚੌਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬੰਗਿਆਂ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਬੋਹ ‘ਤੇ ਵਸੇ ‘ਹੀਉ’ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਹੀਵਾਂ’ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਇਥੇ ਰਾਜਾ ਭਰਬਰੀ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਤੇ ਰਾਜਾ ਭਰਬਰੀ ਚਾਚਾ-ਭਤੀਜਾ ਸਨ।

1980 ਦੀਆਂ ਮਾਸਕੋ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਔਖੀ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੁਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਲੰਪੀਅਨ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸੋਢੀ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵੀ ਗੁਣਾਚੌਰ ਹੀ ਹੈ। ਕਲਾ ਪੱਖੋਂ ਢਾਡੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਣੋਂਡਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਗੁਣਾਚੌਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਬਾਂਹ ਦੀ ਸਾਰੰਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬਾਂਹ ਦਾ ਗਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਸੌਂਦੇ

ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ‘ਚੱਕ ਕੇ ਝੰਮਣ ਹੀਰੇ ਡੋਲੀ ਬਹਿ ਗਈ ਖੇਤਿਆਂ ਦੀ’ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਿਐ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਗੀਤਕਾਰ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਖਬੀਰ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੀ ਗੱਲ

ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ

ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭੱਤਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਦਾ ਚਾਹੇ ਲੱਕ ਹਿੱਲੇ ਚਾਹੇ ਗੜਵਾ, ਗੁਣਾਚੌਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਦਿਲਾਵਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਣ ਕੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਬੀਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ।

ਗੱਲ 1986-87 ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਸਬੀਰ ਮੇਰੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਉਹ ‘ਅਜੀਤ’ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਛਪ ਰਹੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਕਦਰਦਾਨ ਸੀ ਤੇ ਲੇਖਕ ਹੀ ਬਣਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖ ਅਜੀਤ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਵੀ ਰਹੇ। ਇਹਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਸੀ ਪਰ ਅਜੀਤ ਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਐਡੀਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਗੁਣਾਚੌਰ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਪਹਿਲਿਆਂ ‘ਚ ਸਮਸ਼ੇਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੁਆਈ ਭਾਈ ਹੈ ਤੇ ਮਨਧੀਰ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਅਕਸਰ ਮੈਨੂੰ ‘ਕੱਠਿਆ ਹੀ ਮਿਲਦੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੁਲਵੀਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਏ ਨੇ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਆਇਆ। ਮੁੱਖਤਾ ਤਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਆਖਰੀ ਬੋਲ ਸਨ ‘ਗੁਣਾਚੌਰ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਕਮਲੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਹੱਸਣਾ’, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਾ ਗੀਤਕਾਰ ਬਣੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਗੀਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਰੋਣ ਹੀ ਲਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਸਬੀਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਹਦ ਮਿਲਣਸਾਰ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਇਥੇ ਇਹ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ‘ਇੰਨਾ ਗੁੱਸੇ ਗੁੱਸੇ ਰਵੇ’ ਦੱਸ ਕਿਉਂ ਸੱਜਣਾ, ਕਦੇ ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਕਰ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਸੱਜਣਾ’ ਆਪਣਾ ਗੀਤ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾ ਜਾਣਾ ਜਸਬੀਰ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਲੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੱਜੀਆਂ, ਦੁਜਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਕੇ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਝਲਕ ਦੇਖੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ 22 ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ ਤੇ ਉਹਦੇ ਤੇ 27, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਸਾਡਾ ਪੱਲਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਹਦੇ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਸੂਝ, ਨਿਮਰਤਾ, ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਪੰਜ ਪਰਮੇਸ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਜੈਕਾਰਾ ਸੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਜਸਬੀਰ ਚੰਗਾ

ਨਿੱਖਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇੰਦਾਂ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਆਪ ਵੀ ਚਮਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ‘ਚ ਇਕ ਅੰਕੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ‘ਕੱਲੀ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚੀ’ ਕੈਸਿਟ ਜਾਂ ਗੀਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਸਗੋਂ ਉਹਦੇ ਟਾਈਟਲ ‘ਤੇ ਲੱਗੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿਕਣ ਦੇ ਵੀ ਅੰਕੜੇ ਕਦੇ ਝੁਠਲਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ:

ਹੱਥੀਂ ਰੰਗਲਾ ਚੂੜਾ ਪਾ ਕੇ,
ਗਲ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਹਾਰ ਸਜਾ ਕੇ,
ਬਹਿ ਗਈ ਵਿਚ ਡੋਲੀ ਦੇ ਜਾ ਕੇ,
ਦਿੱਤੇ ਤੋੜ ਯਰਾਨੇ।

ਹੁਣ ਕਦ ਮੇਲ ਹੋਣਗੇ,
ਹਾਏ ਨੂੰ ਮੇਰੀਏ ਜਾਨੋਂ...।

ਉਦਾਸ, ਰੋਮਾਂਸ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਦਿਲ, ਗੁਰਦੇ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਦੇਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਉਚੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਹੇਗਾ ‘ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ- ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ’। ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਸਰਦੂਲ ਨੇ ਵੀ ਗਾਇਆ ਹੈ, ਅਮਰ ਨੂਰੀ ਨੇ ਵੀ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਵੀ, ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਵੀ, ਦੁਰਗੇ ਰੰਗੀਲੇ ਨੇ ਵੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਵੀ, ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ, ਕਮਲ ਹੀਰ ਨੇ ਵੀ, ਹਰਦੀਪ ਨੇ ਵੀ, ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਰੂ ਨੇ ਵੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਜਸਬੀਰ ‘ਇਕ ਗੀਤ ਦਈਂ ਇਕ ਗੀਤ ਦਈਂ’ ਮੰਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਬਰੇਕ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਉਹਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਵੀ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਨੇ।

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਨੱਚ ਨੱਚ ਕੇ ਧਮਾਲਾਂ ਪਾ ਨੀ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਨੱਚਣੇ ਦਾ ਚਾਅ’ ਨਾਲ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦਾਸ ਗੀਤ ਹੀ ਲਿਖਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪੱਖ ਚੱਕਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਚੀਆਂ ਵੀ ਪੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਜ਼ਾਰਾ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੇਲਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗਾਇਕਾਂ, ਢਾਡੀਆਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਦੁਆਰ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਰੋਵਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਮੇਲੇ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਆਹਮੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਯਾਦ ਰਹਿਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਸੱਚੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਸਨ ‘ਤੇ ਬੰਗਿਆਂ ਦੀ ਖਬਰ ਮਾਝੇ ਮਾਲਵੇ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲਿਆਂ ‘ਚ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੇਲਾ ਸੀ, ਗੁਣਾਚੌਰ ਤੋਂ ਕਰਨਾਣੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮੇਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਇੰਦਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦੇ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਲੱਤਾਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਸਬੀਰ ਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਣਾਚੌਰ ਨੂੰ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਇਆ ਬਲਕਿ ਜਸਬੀਰ ਬੰਗਿਆਂ ਤੇ ਗੁਣਾਚੌਰ ਦੀ ਆਬੋ ਹਵਾ ‘ਚੋਂ ਕਦੇ ਮਨਫੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਦੋ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੁਹੱਬਤ ਭਰੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਰਹੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਖੋ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਵਰਿੰਦਰ ਬਚਨ ਦੇ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਹੇਠ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਐਚ ਐਸ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ‘ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਮੈਮਰੀਜ਼’ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੋਕੇ ਵਾਲੀ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਐਲਬਮ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਂ ਪਰ ਇਹ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਕੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਜਸਬੀਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੱਧੇ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਇਕ ‘ਤੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਅੱਠਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਤ ਗੀਤ ‘ਕੱਲੇ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਸਨ। ਉਂ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਇਹ ਗੀਤ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ‘ਚ ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ‘ਗੀਟੇ ਖੇਡਦੀ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ‘ਚੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ ਹਿਲਾ ਕੇ ਵੇ ਰੁਮਾਲ ਰੋਸ਼ਮੀ, ਦਿਲ ਭੋਲੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ

ਦਾ ਭਰਮਾ ਪਿਆ ਹਿਲਾ ਕੇ ਵੇ ਰੁਮਾਲ ਰੋਸ਼ਮੀ’।

ਜਸਬੀਰ ਗੁੱਸਾ ਕਰੇ ਚਾਹੇ ਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਏਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਜਸਬੀਰ ਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਕੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਐਲਬਮ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਝੱਸ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਗੀਤਕਾਰੀ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸੁਨਿਆਰ ਨੂੰ ਲੋਹਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸਮਸ਼ੇਰ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵੀ ਨੇ। ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਇਹ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਸਮਸ਼ੇਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ‘ਚ ਤੇ ਸੋਢੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਲ ਗੁਣਾਚੌਰ ‘ਚ ਲੱਗਦੇ ਵੱਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ‘ਚ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਹੱਥ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਸ਼ੇਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿਖਰਲੀਆਂ ਝੰਡਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਵਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਮਾਲ ਦੀ ਬਣਾਇਐ ਸਗੋਂ ਜਿਹੜੇ ਉਹਦਾ ਫਿਰੋਜ਼ ਖਾਨ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦਾ ਗਾਇਆ ‘ਏਦਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਸਾਡੀ ਯਾਰੀ’ ਸੁਣਨਗੇ, ਉਹ ਝੱਟ ਦੇਣੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਖੂਨ ‘ਓ ਪਾਜ਼ਿਟਿਵ ਗਰੁਪ’ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਨਵਿਆਂ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਸਭ ਨੂੰ ‘ਸੁਟ’ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਫਾਕ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਮੈਂ ‘ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਜੀਤ’ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਸਬੀਰ

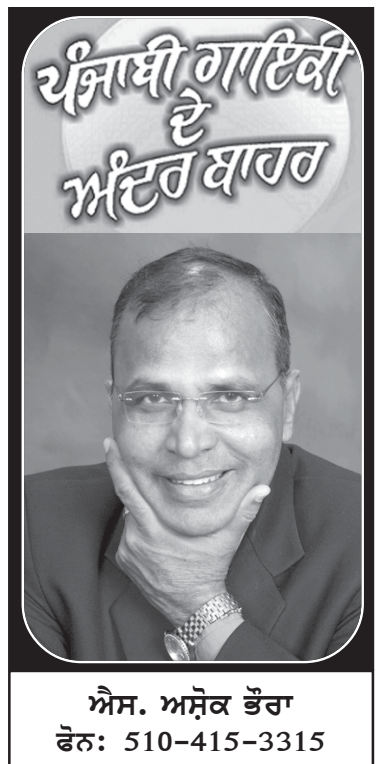

ਪਿੰਡ ਭੋਰੇ ਇਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ।

ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਈ ਐਲਬਮ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਕਿ ‘ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ’। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਫੋਨ ਖੜਕ ਪਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ ਆ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਹ ਕਾਫੀ ਖਫਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ‘ਭੌਰਾ ਭਾਜੀ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ’ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਉਹ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਾਲੀ ਚੁਟਕੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨੂੰ ਬਹਾਨੇ ਦੀ ਚਟਣੀ ‘ਚ ਸਵਾਦਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਐਡੀਟਰ ਦੀ ਕੈਂਚੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਗੁਣਾਚੌਰ ‘ਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬੋਲੀਨਾ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ ਲਈ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਦਾ ਇਕ ਗੀਤ ਸੂਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਜਸਬੀਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਗੀਤ ਦਾ ਮੁੱਖਤਾ ਸੀ ‘ਪਿੱਪਲਾਂ ਦੇ ਟਾਣੂ ਹਿੱਲਦੇ ਕੁੜੀ ਨੱਚਦੀ ਸਤਾਰਾਂ ਵਲ ਖਾਵੇ’। ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਆਖਰੀ ਅੰਤਰਾ ਆਇਆ ‘ਭੋਰੇ ਦਾ ਅਸ਼ੋਕ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦਿਆਂ ਚਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਦੀਪ ਬਣ ਜਗਦਾ’ ਜਸਬੀਰ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ, ‘ਅੱਛਾ! ਤੁਸੀਂ ਗੀਤ ਵੀ ਲਿਖ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਹੁਣ ਮੁੱਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਰੋਗੇ।’

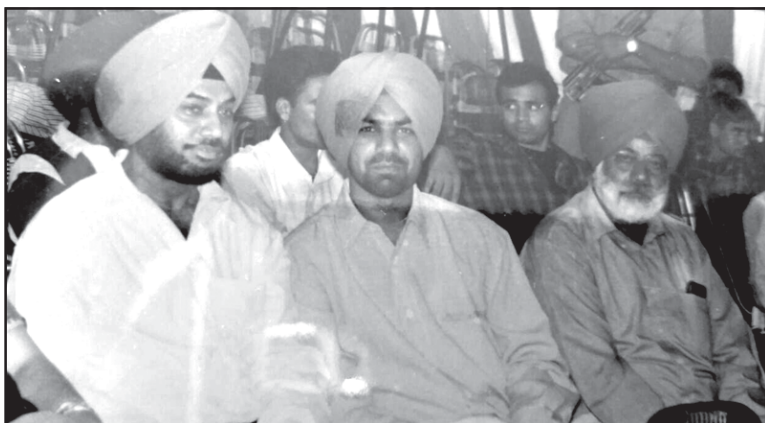
ਜਸਬੀਰ ਗੀਤ ‘ਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਗੀਤ ਚੰਗੇ ਬਹੁਤ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ
ਫੋਨ: 510-415-3315

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਜਸਬੀਰ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਮਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਬ੍ਹ ਤਾਂ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਲਿਖ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਹੈ ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ।

ਜਸਬੀਰ ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਠ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਸਮਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਸੰਧੂ ਭਾਜੀ ਕਹੇਗਾ, ਗੁਰਦਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਤੇ ਲਗਭਗ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦੇ ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ ਭਾਜੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਨਮੋਹਨ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਰੀ

ਜਸਬੀਰ ਗੁਣਾਚੌਰੀਆ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨਾਲ

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਾਨਸ਼ਵਰ ਫਿਲਾਸਫਰ-ਕਵੀ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਕਦੀ ਇੱਕ ਨਗਮਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਸਾਰੇ ਜਹਾਂ ਸੇ ਅੱਛਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਂ ਹਮਾਰਾ'। ਹਮ ਬੁਲਬਲੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕੀ ਯੇ ਗੁਲਸਿਤਾਂ ਹਮਾਰਾ' ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਹ ਨਗਮਾ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਹ ਗੀਤ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ।

ਉਸੇ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਖੇਡਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਸੀ 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਕਿਉਂ ਲਾਉਣਾ ਪਿਆ ਭਲਾ? ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਸੌਣੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਜੋ ਇਥੋਂ ਦੇ ਜੰਮੇ-ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਜਾਏ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਤਾਕਤ ਦੀ ਉਸ ਭੁੱਖ ਦਾ ਜੋ ਆਪ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਵੀ ਵਹਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਵੀ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਇੱਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੀਏ ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਨੋਸ਼ੀਏ ਵੀ ਨਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਕਿਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 17 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਪਾਲ ਪਨੂੰ ਦੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹੋ। 10 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਸਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ ਦਾ ਲੇਖ 'ਵਿਗੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ' ਛਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਭਗਵਾਂ ਰੰਗ' ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਵਿਗੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ' ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਕੁੱਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਬੜੇ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਨੇ 'ਹਿੰਦੂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਹਰ ਤੋਂ 'ਇੰਡਿਸ' ਯਾਨਿ 'ਸਿੰਧ' ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਇੱਧਰ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ 'ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ' ਹੈ, 'ਹਿੰਦੂ' ਨਹੀਂ। ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਹਿੰਦੂ' ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਫਿਰਕੂ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਚਿਆਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂ' ਅਤੇ 'ਇੰਡੀਆ' ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹਨ। 'ਹਿੰਦੂ' ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂ' ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਮਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਿਤੇ

ਵੀ ਵੈਦਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, 'ਵਿਗੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ' ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੇਕਰ 'ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ' ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈਆਂ? ਵੇਦਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਰਣ-ਆਸ਼ਰਮ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰਲੇ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਯਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਖੱਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਗ ਨਾ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਪੂਜਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਯੱਗ ਜਾਂ ਹਵਨ ਵੀ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪੰਡਤ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਦਲਿਤ ਨਹੀਂ। ਦਲਿਤ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਪੁਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਤਬਾ ਕਥਿਤ 'ਹਿੰਦੂ' ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਉਹ 'ਹਿੰਦੂ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਪੂਜਾ ਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਯੱਗ-ਹਵਨ ਕਰਨ ਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣਨ, ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਉਸ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਯਾਈ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਵਿਗੜੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾ' ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੌਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿਰਸੀ ਹਿਤਾਂ ਖਾਤਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਨੂੰਨ ਹਿੱਤ ਵਰਤ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਜੋ ਕਿ ਬਾਕੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਰਗਾ ਪਸ਼ੂ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸੁਹਣਾ ਅਤੇ ਸੀਲ ਹੈ, ਬਾਰੇ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਿੰਦੂ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੋਰਮ ਯੂ. ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿੰਦੂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸੀਲ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਕੇ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ'।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ' ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਅਰਥਾਤ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ? ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ 'ਧਨ/ਦੌਲਤ' ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੀ 'ਸੌਂਹ' (inviolable) ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਲਈ, ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੱਲ ਵਾਹੁਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗੋਹਾ ਖਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਇੱਕ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ (ਕੋਅਰਟੇਕਰ) ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਮਾਂ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ 'ਗੁਰੂ ਮਾਤਾ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਲਈ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਪਦ 'ਗੋ' ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸੁਜਾਤੀ ਪਦ Cow ਅਤੇ ਲੈਟਿਨ ਵਿਚ Bosh ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ Proto-Indo-European (PIE) ਤੋਂ 'Gwous' ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ 'ਪਸ਼ੂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਇਸ 'ਤੇ ਵੱਧ ਚਾਨਣਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।) ਰਿਗ ਵੇਦ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਭਜਨ ਦਸ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ। ਰਿਗ ਵੇਦ 7.95.8 ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਭਜਨਾਂ (ਜਿਵੇਂ 8.21.18) ਵਿਚ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਸਵਤੀ ਇਲਾਕਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਘਿਓ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਵਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਰਿਗ ਵੇਦ ਦੇ 6.28 ਭਜਨਾਂ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੈਕਸਟ 3 ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰਿਗ ਵੇਦ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ 'ਧਨ/ਦੌਲਤ' ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਿਚ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦਰਿਆ ਦੀ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ-ਸੰਹਿਤਾ ਅਤੇ ਹਰਿਵੰਸ਼ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਚਰਵਾਹਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਮੈਨੂੰ

ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਯਸ਼ੋਧਾ ਅਤੇ ਨੰਦ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪ ਗਵਾਲੇ ਸਨ।)

ਜ਼ਰਤੁਸਤ ਮੱਤ ਭਾਵ ਪਾਰਸੀ ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਗੇਉਸ ਉਰਵਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, 'ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਤਮਾ' ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਧਰਤੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਾਰਾਥੁਸਤਰਾ ਅਤੇ ਵੈਦਿਕ ਪੁਜਾਰੀ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

'ਆਵੇਸਤਾ' ਦੇ 9ਵੇਂ ਪਾਠ 'ਵੇਂਦੀਦਾਦ' ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮੂਰਤ ਦੀ ਸੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ 'ਹਿਬਰੂ ਬਾਈਬਲ' ਵਿਚ ਧੱਬਾ-ਰਹਿਤ 'ਲਾਲ ਗੁਰੂ' ਪੁਰਾਤਨ ਯਹੂਦੀ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਸਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਆਹ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ੁਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਰਸਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਬੁੱਕ ਆਫ ਨੰਬਰਜ਼' ਦੇ 19ਵੇਂ ਪਾਠ ਵਿਚ 1-14 ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਰਮ ਰੁੱਤ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ 'ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਤੋਰਹਾ ਹਿੱਸਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਚੁਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਯਹੂਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਟੈਪਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਯਹੂਦੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ (Kosher) ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੇਚਟਾ (Shechta) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣੇ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਦਾ ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸੁਰਾਹ ਦਾ ਨਾਮ 'ਅਲ-ਬਕਾਰਾ' ('The Cow') ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੁਰਾਹ ਦੇ 286 ਬੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੋਜਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਲੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੋਜਜ਼

ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਲਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਗਿਆਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੀ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਗੁਰੂ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ, ਨਾ ਬਹੁਤ ਬੁੱਢੀ ਅਤੇ ਨਾ ਬਹੁਤ ਜੁਆਨ ਹੋਵੇ, ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਮਰ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗੇ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੱਲ ਵਾਹੁਣ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਜਣ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨੁਕਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਧੱਬਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੁਰੂ ਭਾਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਖੂਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖੂਨੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਝਗੜ ਰਹੇ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਖੂਨੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਲਾਹ ਨੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਛੁਹਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੰਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸਲਾਮ ਗੁਰੂ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਖਾਤਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸਲਾਮ ਸਿੱਧ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਪਾਰੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਪਏ ਹਨ।

ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਅਧੀਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਲਦੀ ਦੇ ਬੁੱਝੇ ਵਿਚ ਧੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 1978 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਵਾੜੇ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਨਰਮੇ/ਕਪਾਹ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੀ ਮਾਰ ਨੇ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਿਰਸਾ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ? ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਲੁਕਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਧਿਆਨ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਜੋ ਬੜੇ ਔਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨੀਆ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਹੈ, ਦੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਖੇਚਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਿਰਸਾ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਦੇਣ ਦੀ, ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੰਮਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਵੀ ਹੋਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੰਮਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਿੰਨਾ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸਿਰਸਾ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੇ ਮੁਆਫੀਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਸ ਸਿਆਸਤ ਅਧੀਨ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਵਾਈ? ਇਸ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਰਬ ਸਮਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਸਿੱਖ ਨੇ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣੀ ਹੈ।

ਪਰ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ-ਸਮਾਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਟਿੱਲ ਲਾ ਕੇ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੁਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਉਦਾਸੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਨਿੰਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਭ ਟਕਸਾਲਾਂ) ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਕੇ 2003 ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ, ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂ ਮਰਵਾਇਆ ਗਿਆ?

#

ਨਾਰਾਇਣ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗੇ

ਗੁਰੂਤੀ ਮਹਲਾ ੫

ਨਾਰਾਇਣ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗੇ॥

ਜਪਿ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਏਕ ਮੰਗੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਤਜਿ ਹਉਮੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਭਜੇ॥

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਧੁਰਿ ਕਰਮ ਲਿਖਿ॥੧॥

ਜੇ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੰਗਿ ਨ ਗਇ॥

ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਲਗੇ ਪਚਿ ਮੁਇ॥੨॥

ਮੋਹਨ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਰਵਿ ਰਹਿ॥

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਨੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹਿ॥੩॥

ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕਰਿ ਨਮੋ ਨਮੋ॥

ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਵਹਿ ਅਤੁਲ ਸੁਖੇ॥੪॥

ਨੈਨ ਅਲੇਵਉ ਸਾਧ ਜਨੋ॥

ਹਿਰਦੈ ਗਾਵਹੁ ਨਾਮ ਨਿਧੇ॥੫॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹੁ ਤਜੇ॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਹੁ ਤੇ ਰਹਿ॥੬॥

ਦੁਖੁ ਅੰਧੇਰਾ ਘਰ ਤੇ ਮਿਟਿ॥

ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦੀਪ ਬਲਿ॥੭॥

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਸੋ ਪਾਰਿ ਪਰਿ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗਤੁ ਤਰਿ॥੮॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਵਾਂ

ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਆਖਦੇ ਹਨ- ਹੇ ਭਾਈ!

ਉਹ ਨਾਰਾਇਣ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ

ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਨ

ਨੂੰ ਰੰਗ ਲੈ; ਜਪਿ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਏਕ ਮੰਗੇ,

ਵਿਕਾਰਾਂ ਭਰੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ

ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨਾਲ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ

ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਅਤੇ ਉਸ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ

ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗ ਜੋ ਜੀਵ

ਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਤਜਿ ਹਉਮੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਭਜੇ॥

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਧੁਰਿ ਕਰਮ ਲਿਖਿ॥੧॥

ਜੇ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੰਗਿ ਨ ਗਇ॥

ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਲਗੇ ਪਚਿ ਮੁਇ॥੨॥

ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ- ਹੇ ਭਾਈ!

ਗੁਰੂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਮੱਤ ਲੈ ਕੇ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇ, ਤੇ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ। ਹੇ ਭਾਈ! ਉਹੀ ਜੀਵ ਸਾਧ

ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ

ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਲਿਖਦਾ

ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਉਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਝੱਲਾ ਜੀਵ ਪਦਾਰਥਾਂ

ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੌਤ

ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਹਨ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਰਵਿ ਰਹਿ॥

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਨੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹਿ॥੩॥

ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕਰਿ ਨਮੋ ਨਮੋ॥

ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਵਹਿ ਅਤੁਲ ਸੁਖੇ॥੪॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਕਰੋਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਰਲੇ ਤੇ ਵਡਭਾਗੇ

ਜੀਵ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਕੇ ਉਸ ਮੋਹਨ ਹਰੀ

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸੰਸਾਰ

ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੇਵ ਆਖਦੇ

ਹਨ, ਹੇ ਭਾਈ! ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ

ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿਆ ਕਰ, ਤੈਨੂੰ ਨੌ

ਨਿਧਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ

ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸੁੱਖ ਵੀ ਪਾਏਗਾ।

ਨੈਨ ਅਲੇਵਉ ਸਾਧ ਜਨੋ॥

ਹਿਰਦੈ ਗਾਵਹੁ ਨਾਮ ਨਿਧੇ॥੫॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹੁ ਤਜੇ॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਹੁ ਤੇ ਰਹਿ॥੬॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਚਾਹਨਾਂ ਹੈ ਕਿ

ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲਿਆਂ

ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂ; ਹਿਰਦੈ ਗਾਵਹੁ ਨਾਮ

ਨਿਧੇ, ਹੇ ਭਾਈ! ਆਪਣੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ

ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਹੋਸ਼ਮੰਦ, ਦਰਦਮੰਦ ਤੇ ਗੈਰਤਮੰਦ ਸਿੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਧਰ ਕੇ ਰਖ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਚੀਸ ਉਠਦੀ ਹੈ, ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਰਤੁ ਕਾ ਕੁੰਗੁ ਪਾਇ ਵੇ ਲਾਲੇ॥ ਇਸੇ ਚੀਸ ਨੂੰ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਪਾਠਕ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਉਲੂਮਾ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਤੈਂ ਕੀ ਦਰਦ ਨਾ ਆਇਆ। ਅਜ ਹਰ ਪੰਜਾਬ ਦਰਦੀ ਇਸ ਸੋਚ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਹ ਉਲੂਮਾ ਕੌਣ ਦੇਵੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਰਲਾ ਉਠਿਆ ਸੀ। ਐਮਨਾਬਾਦ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਪਰਜਾ ਉਪਰ ਇੱਕ ਧਾਤਵੀ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ਤੇ ਘੜੀਆਂ-ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਗਿਆ ਸਭ ਪਾਸੇ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਨ। ਫਿਰ ਤੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਇਆ ਰੱਬ ਨੂੰ ਤੇ ਗਰਜ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ...॥' ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਾ ਲੱਗਦੀ ਕਿ ਕੁਲ ਜਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਿਉਂ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ? ਬਾਬਾ ਤੇਰੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਸਜਾਂ ਸਨ, ਵਕਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਹਨਾ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿ ਐਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਇਸ ਕਦਰ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਤੈਨੂੰ ਖੁਦ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਬਰ ਵਾਣੀ ਦਾ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਬਾਬਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਬਾਦਲ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਵਾਣੀ ਦਾ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂਹੀ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਉਚਾਰੀ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗੂੰਬ ਨੂੰ ਪਤਰਾ ਪਤਰਾ ਕਰਕੇ ਗਲੀਆਂ, ਢੇਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੋਰਿਆਮ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਐਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਤੇਰੇ ਬਖਸ਼ੇ ਨਾਮ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਸੁੱਟਿਆ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ, ਤੇਰੇ ਗੂੰਬ ਦਾ ਅਦਬ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬੇਦਰਦੀ ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਧੂਹ ਧੂਹ ਕੇ ਕੁੱਟਿਆ, ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸ ਬਾਬਾ ਜਿਸ ਪਵਿੱਤਰ ਗੂੰਬ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਬਾਪ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪੱਕਾ ਲੜ ਲਾ ਗਿਆ, ਕੀ ਉਹਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਦਾ ਰੋਸਾ ਵੀ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਆ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਇਹ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਅਜੇ ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਲੰਮਾ ਵਕਤ ਗਾਉਣੇ ਪੈਣੇ ਆ, ਜਦ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਦਲ ਵਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਬਾਬਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗਿਲਾ ਆ, ਮੰਨਣਾ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਐਨੀ ਕੁ ਬੁਧ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਇਸ ਬਾਦਲ ਵਾਣੀ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁਣ ਕੇ ਆਹ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇਖਦੇ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਬਾਦਲ ਨਾਮ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਹੀ ਐਨੀ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ਦਾ ਕਿ ਇਹ ਐਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਕੁਚਾਲਾਂ ਨਾ ਚੱਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੇ ਉਹ ਹਾਕਮ ਬਾਦਲ ਵੀ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਆਂ। ਉਸ ਹਾਕਮ ਕੋਲ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬੜੇ ਵਡੇ ਖਿਤਾਬ ਵੀ ਹਨ, ਖੋਟ ਕਿਥੇ ਆ? ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਵਿਚ?

ਹੇ ਨਾਨਕ ਇਹਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੂੰ ਆਪੇ ਹੀ ਕਰ ਕੇ ਨਿਆਂ ਕਰ ਦੇ। ਮੁਆਫ਼ ਕਰੀਂ ਬਾਬਾ ਕੁਸ਼ ਤਲਖ ਕਲਾਮੀ 'ਚ ਔਕਾਤ ਤੋਂ ਵਧ ਤੈਨੂੰ ਬੋਲ ਬੈਠਾ ਪਰ ਕੀ ਕਰਦਾ, ਰਿਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ। ਜਿਦਾਂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਾਕਮ ਨੇ ਘੋਰ ਅਨਿਆਂ ਕੀਤਾ, ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ਤੇਰੇ ਖੂਨ ਦੇ ਗਾਏ ਸੋਹਿਲੇ ਯਾਦ ਆਈ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਆ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਤੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਨੇ ਬੁਧਿ ਬਖਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦਾ ਖੋਟ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੈਂ ਕਮੀ ਦਾ ਵੀ। ਖੋਟ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਪਰ ਹੈ ਜਿਹਤਾ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਮੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਤੀ ਇਹਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਫਿਰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਹਦਾ ਗਿਲਾ।

ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕਿ ਬਿਪਰ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਬਚਾ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਦਾ ਵੀ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵੀ। ਜਿੰਨਾ ਤੇਰਾ ਨੇੜਿਓਂ ਵਾਸਤਾ ਪਿਆ ਬਿਪਰ ਨਾਲ ਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਇਸ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਬਾਬਾ ਇਹ ਬੋਲ ਅੱਜ ਵੀ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਪੰਨ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਵੱਡੀ ਕਮਾਈ।'

ਤੇਰੇ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਾਰ ਬਿਪਰ ਆ ਗਰਜਿਆ ਸੀ, ਹਥ 'ਚ ਜਨੇਊ ਫੜ ਕੇ ਪਰ ਤੂੰ ਕਿੰਨੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਆਹ ਗੁਣ ਇਸ ਸੂਤ ਦੇ ਧਾਗੇ 'ਚ ਹੈਗੇ ਤਾਂ ਪਾ ਦੇ ਮੇਰੇ ਗਲ 'ਚ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਭਲਾ। ਬਿਪਰ ਉਦੋਂ ਵੱਟ ਖਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ। ਪਰ ਤੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਸੱਚ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਬੇਰੀਆਂ ਤੋਹਮਤਾਂ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਇਸ ਬਿਪਰ ਨੇ, ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਕੰਧ ਬੋਲੇ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਅੱਗ ਦੁਆਲੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਫੇਰੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਤਿਆ ਸੀ।

ਬਾਬਾ! ਤੂੰ ਯੋਗੀਆਂ-ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਆਹ ਬਿਭੂਤੀਆਂ ਮਲ ਕੇ ਚੌਕੜੇ ਮਾਰ ਕੇ, ਸੁਆਸ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਧੁੰਧੇ ਧੁਖਾ ਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਭੇਖ ਆ। ਬਾਬਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਕਿਸ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਜਿਹਤਾ ਕੁੱਲ ਜਗਤ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬਿਪਰ ਪੁੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਜਨਮਿਆ ਤੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਤੋਂ ਉਲਟ ਲੱਗੇਟ ਲਾ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਬਣ ਬੈਠਾ। ਤੇ ਤੂੰ ਬਾਬਾ ਸੰਸਾਰਕ ਰੀਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਾਰਿਸ

ਪੁਤ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਤੇਰਾ ਕਰਮ ਖੋਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਬਸ, ਕਿਤੇ ਆਹੀ ਮਤ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਾਦਲ ਰੂਪੀ ਬਿਪਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਾ ਕਰ

ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੁਝ ਲੱਠ ਮਾਰ ਬੰਦੇ ਵੀ ਸਨ, ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਮੱਕੜ ਕੋਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਇਸ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆ ਹੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ

ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁਧ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ

ਦਿੰਦੇ! ਫਿਰ ਆਹ ਅੱਜ ਜਿਹਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਕੋਟਕਪੁਰੇ 'ਚ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ, ਸਾਇੰਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਬਾਬਾ।

ਇਸ ਬਿਪਰ ਰੂਪੀ ਖੋਟ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਬਾਖੂਬੀ ਪਛਾਣ ਕੇ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ। ਆਪ ਦੀ ਚਲਾਈ ਰੀਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਲੋਕ ਗਮਨ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਬੰਨਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਪਿਰਬੀ ਚੰਦ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ ਤੇ

ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਆ, ਇਹ ਬਣਾਈ ਆ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਪਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ। ਪਿਰਬੀ ਚੰਦ ਕੋਲ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਕਤ ਅੜ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਮੇਰੇ ਹੀ ਬੱਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਤੇ ਮਸੰਦ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਖੜੇ ਸਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇਰੇ ਸਿੱਖ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਨੇ ਸਿਆਣਪ ਵਰਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਤਾਰ ਉਹਦੇ ਹੀ ਬੰਨੀ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਦੂਸਰੀ ਦਸਤਾਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ। ਕਹਿੰਦਾ, ਦਸਤਾਰ ਇੱਕ ਦੇ ਬੱਝਦੀ ਹੁੰਦੀ ਆ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ, ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਦੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਬੰਨੀ? ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਿੱਖ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਬੋਲਿਆ, ਤੇਰੇ ਦਸਤਾਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬੰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦੇ ਦਸਤਾਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਬਿਪਰ ਰੂਪੀ ਖੋਟ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾ ਲਿਆ ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਵੀ ਟਲ ਗਏ।

ਦੂਜਾ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਨਿਤਰਿਆ ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸਾਹ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਤਾਂ ਬਿਪਰ ਵਿਰਾਟ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਬਾਈ ਗੁਰੂ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਖੋਟ ਲੱਭਣਾ ਐਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਸਮਝ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਉਥੇ ਭੇਖੀ, ਪਖੰਡੀ ਦੇਹ ਧਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

ਇਹ ਬਿਪਰ ਬੜਾ ਲਾਲਚੀ ਅਹਿਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼ ਤੇ ਜਾਲਿਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ, ਉਥੇ ਦਾ ਖਾ ਕੇ, ਉਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਅੰਦਰੋਗਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਇਹੋ ਬਿਪਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ

ਓਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤ ਰੱਖ ਕੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਬਿਪਰ ਦਾ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਹੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੇਣਾ ਤੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਬੜੀ ਖਚਰੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਵੀ ਨਾ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਉਹਨੇ ਕੰਵਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਦਾ ਮਰਨਾ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਦ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਪੁਆ ਦਿੱਤਾ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੇ ਗਾਏ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਝੂਰੀ ਜਾਂਦੇ ਆ, ਉਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ।

ਜੇ ਕਿਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੋਗਰਿਆਂ ਰੂਪੀ ਬਿਪਰ ਦੇ ਖੋਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਤਿਹਾਸ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਿਪਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਹੁਣ ਕੋਈ ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ! ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਥ ਦੇ ਮਸਲੇ ਜਿਸ ਨੇ ਐਨੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਭੋਲੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਮਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜ ਵਾਰ ਹਾਕਮ ਚੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਅਗੋਂ ਆਪਣੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਿਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭੰਨਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਜਗਾਹ 'ਤੇ ਧੋਖਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕੌਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਖੋਟ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਬਾਬਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੀਂ, ਸਾਡੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਮੀ ਆ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜਾ ਨਿੱਝਕ ਹੋ ਕੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਾਦਲ ਰੂਪੀ ਬਿਪਰ ਨੇ ਹਾਕਮ ਬਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਇੱਕ ਨਿਤਨੇਮੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਇਹ ਸਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ 1978 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰਿਆਮ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ। ਫਿਰ ਸਲਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀਆਂ। ਕਦੇ ਭਨਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕਦੇ ਨੂਰ ਮਹਿਲੀਏ, ਆਹ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਆ। ਕਦੀ ਇਹ ਬਾਪਤਾ ਦਿੰਦਾ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਕਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ, ਆ ਜਾਓ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰੋ, ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਹਵਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕੂਗਾ। ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਿਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕਿੱਦਾ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਬਾਖੂਬੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਭਨਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ, ਨੂਰ ਮਹਿਲੀਏ, ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਭ ਬਿਪਰ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਤੀਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਝਾ ਵੇਰੀ ਮੰਨ ਕੇ ਤੁਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ, ਤੇ ਬੋਕ ਦਾ ਬਿਪਰ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਹੋ ਬਾਦਲ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਹਸਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਢ ਤੋਂ ਹੀ ਰੜਕਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਿਪਰ ਨੇ ਇਹ ਦੁਹਾ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ ਲਿਆ ਗੱਲ ਫਿਰ ਵੀ ਬਣੀ ਨਹੀਂ।

ਹੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ! ਅੱਜ ਜਿਹਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਤੇਰੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਹੱਥ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇ-ਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਆ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬਿਠਾਏ ਆ। ਬਾਬਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿੱਦਾ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕਿ ਐਨਿਆਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਜਿਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਵਗ ਜਾਏ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਫੌਜ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇ, ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਬਲਦੀ ਭੱਠੀ 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸਿੱਖ ਨੌਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਮਾਫੀ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ! ਸਾਨੂੰ ਸੁਮੱਤ ਦੇਹ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਖੂਨ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਅਜੇ ਮੁਕਣੇ ਨਹੀਂ...।

ਲੇਖਕਾਂ ਬਾਰੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਸੁਰਖੀ

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ 17 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਤੋਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ 'ਹਿੰਦੂਤਵ ਖਿਲਾਫ਼ ਡਟੇ ਲਿਖਾਰੀ' ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਬੇਬਾਕ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਈ।

ਸਾਡੇ ਵਡੇਰੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਜਾਮ ਅਤੇ ਕੱਟਤਪੱਥੀ ਮੁਲਾਣਿਆਂ, ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੌਣ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲਮ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ? ਕੌਣ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਚਾਏ ਗਏ ਸੰਵਾਦਾਂ ਨੂੰ? ਪਰ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫ਼ਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਨੇ ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਤੇ ਉਸ ਉਪਰ 'ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਆਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ' ਦਾ

ਲੁਭਾਉਣਾ ਨਾਅਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੁੱਪ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ 'ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਬੈਲੇ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਆਉਣ' ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਕਤਾਰ ਇਨਾਮ ਮੌਤ ਕੇ ਮੂਹਰਲੀਆਂ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ।

ਇਨਾਮ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਉਹ ਕਾਹਲੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਈਏ। ਨਿਘੋਰੀ ਤਾਂ ਨਿਘੋਰੀ ਕੱਢਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਜੋ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਕਾਫ਼ਲਾ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ।

-ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਗੁਰੂ ਲਾਧੇ ਰੇ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀਓ, 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਤੇ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਬੋਝਾ ਹੈ। ਬਿਪਰਵਾਦ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ 'ਅਕਲੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵੀਐ' ਤੇ 'ਅਕਲੀ ਕੀਚੇ ਦਾਨ' ਵਾਲੀ ਤੁਕ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖ 'ਗੁਰੂ ਲਾਧੇ ਰੇ' ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਲੂਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ੇ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਿਪੜਕ ਹੋ ਕੇ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਖਸ਼ੇ।

-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ
ਫੋਨ: 408-439-4761

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਗੁਰੂ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਇਕ ਤੁਕ ਅੰਦਰ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਡਰਾਇਆ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ, ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਜਿਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ ਨਾਂਦੇੜ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਨ, ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਨ। ਸੋ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੋਚ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ, ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ

ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 281-635-7466

ਵੀ ਮੁਲਕ, ਜਾਤੀ ਤੇ ਰੰਗ-ਨਸਲ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਦੀ ਹੋਂਦ-ਹਸਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਚ ਹਨ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹਨ, ਦਾ ਜਨਮ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੈਥਲਹੈਮ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੈਥਲਹੈਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਜਨਮ ਮੱਕਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦਾ ਜਨਮ ਕਪਲਵਸਤੂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਪਰ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੀਨ, ਜਪਾਨ ਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਆਦਿ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ। ਅਵਤਾਰ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਮੁਲਕਾਂ ਜਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਹ ਇਤਫਾਕ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਟਨੇ ਵਿਚ। ਭਾਵੇਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤਿਅੰਤ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਬਖਸ਼ਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ, ਨਾਂਦੇੜ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਿਚ ਹੋਈ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਮ-ਭੂਮੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਰਹੀ।

ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਉਪਰ ਸਾੜੇ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਜੋਕੇ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਵਤਾਰੀ-ਮਹਿਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਮੁਲਕਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਮੁਲਕ ਸੈਂਕੜੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਦੀ ਇਕ ਝੰਡੇ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਧਾਤਵੀ ਆਣ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਦੌਲਤ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਏ ਜੋ ਕੱਟੜ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹਿੰਦੂ ਸੀ, ਨੇ 'ਸਾਹਿਬੇ-ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ' ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ 350 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, "1526 ਈਸਵੀ ਤੋਂ 350 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਇਸਲਾਮੀ ਹਕੂਮਤ ਅਧੀਨ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।" ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਦੁਰਗਤੀ ਦੇ ਕੀਰਨੇ ਜਿੰਨੇ ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਏ ਨੇ ਪਾਏ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੂੰ

ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ

ਕੀ ਗੁਰੂ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ?

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਵਿਰੁਧ-ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਹੱਲੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਭ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਤੇ ਤਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰ ਧਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਪੂਰੇ ਤਹੱਸਲ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਿਉਬੈਕ, ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਪੇਨ ਵਿਚ ਕਤਲੋਨੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਤਲੋਨੀਆ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਲ 135 ਵਿਚੋਂ 72 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 10 ਸੀਟਾਂ ਤਿੱਖੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾਂਹ ਰਹਿ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੁਝ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਚਮਕਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ. ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਤੱਕ ਪੁੱਜੀਆਂ ਸੰਜੀਦਾ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਭ ਤੋਂ ਬਹਾਦਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਹ ਇੰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, "ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਡੋਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ।...ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਕਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਆਇਆ।...ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਨੱਖੀ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ। ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ।...ਆਖਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆ ਪੁੱਜਾ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਰ ਆਸਮਾਨ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਸੀਲਾ ਨਾ ਰਿਹਾ।"

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮੋਹ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ, ਕਿ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਰਹੀ ਨਿਮਾਣੀ ਤੇ ਨਿਤਾਣੀ ਲੋਕਾਈ ਉਪਰ ਤਾਕਤਵਰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਰਾਮ ਪੁਨਿਆਨੀ ਜੋ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖੁਲਾਸੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਚੱਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਆਇਆ, ਰਾਜ ਕਰਨ ਨਹੀਂ। ਸੋਮਨਾਥ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ ਅੰਦਰ ਕੁੱਲ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। 12 ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿਚੋਂ 5 ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਣਾ ਸਾਂਗਾ ਨੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਾਸਕ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣ ਸਕੇ, ਪਰ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਣਾ ਸਾਂਗਾ ਵੀ ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਲੜ ਕੇ ਹਾਰਿਆ। ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ 24 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੰਦੂ ਸਨ। ਅਕਬਰ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੈਨਾਪਤੀ ਰਾਜਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸੀ ਅਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਖੀ ਰਾਜਪੂਤ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ? ਕਿਸੇ ਸੀ ਹਿੰਦੂਤਵ? ਜਿਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਦੂ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੀ ਆਮ ਹਿੰਦੂ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਚੋਣਨਾ, ਗੁਰੂ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਦੀ ਰਹੀ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੁੰਦੀ-ਜੇ ਜੀਵੇ ਪਤਿ ਲਬੀ ਜਾਇ॥ ਸਭ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥ ਪੱਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ, ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀਆਂ। ਗੁਲਾਮੀ ਅੰਦਰ ਪੱਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ, ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਤੇ ਪੱਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ

ਸਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਦੌਲਤ ਰਾਏ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਖਿਲਰੀ ਪੁੰਡਰੀ, ਨਿਤਾਣੀ ਤੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਲੁਛ ਲੁਛ ਕਰਦੀ ਤੇ ਤਤਫ਼ਦੀ ਹੋਈ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਐਸੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਮੂਰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ। ਇਸ ਹਸਤੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਨਈਆਂ ਨੂੰ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸ਼ੁੱਕ ਤੇ ਕਮਲਾ ਚੁੱਕੇ ਬਾਗ ਲਈ ਉਹ ਰਹਿਮਤ ਦੀ ਵਰਖਾ, ਉਜੜ ਰਹੇ ਚਮਨ ਦਾ ਮਾਲੀ ਤੇ ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕੌਣ ਸੀ? ਹਾਂ, ਉਹ ਸਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ।"

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਕ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ ਵਾਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰੁਲ ਰਹੀ ਪੱਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹੀ ਕੌਮ ਸਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ-ਆਬਰੂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵੰਗਾਰ ਬਣੀ। ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਦੀ

ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿਚ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਹੂ ਵਹਾਇਆ, ਉਸੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਾਡੀ ਪੱਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। 30 ਲੜਕੀਆਂ ਚਿਲਗਾਓ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ (ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ)। ਬਾਜੀ ਕੌਰ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 10 ਜੀਅ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਨੂੰ ਗੁੰਡੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਨਿਰਵਸਤਰ ਰੱਖ ਕੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਿਸੇ ਹੀ ਲਾਲ 32 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਕਾਤਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਜੇ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਉਪਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਗਈ। 58 ਫੌਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਠ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ, ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਗੰਡੀ ਵਿਚੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡੀ ਪੱਤ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਖਿਲਵਾਤ! ਜੇ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ (ਜੇ ਜੀਵੇ ਪਤਿ ਲਬੀ ਜਾਇ॥ ਸਭ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕਹਾਉਣ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਹੱਕ ਗੁਆ ਲਵਾਂਗੇ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ (ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ) ਮੌਕੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੀ ਈਨ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਜਿਸ 'ਚ ਗੈਰਤ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਵੱਲੋਂ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਫੌਜ ਰੱਖਣੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ

ਸਥਾਪਨਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਲਤਨਤ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਾਇਮ ਹੋ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਲਈ ਵੰਗਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ। ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿਸ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਪੀੜ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਗੁਆਂਢੀ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ; ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਦੱਬੀ-ਕੁਚਲੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਸੰਭਾਲੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਨਾਰੰਗ ਲਿਖਦਾ ਹੈ,

"ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਤਾਂ ਹੈ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੂਰਵ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੌਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰੇ।"

ਡਾ. ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ' ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ (ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ) ਜਿੱਤਾਂ ਉਪਰੰਤ ਵੈਰੀ ਦੀ ਇਕ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ। ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਤੋਂ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਉਹ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ' ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੂਪਤ ਕੀਤਾ, ਰਾਜ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਧਰਮ ਚਲੇ ਹੈ, ਧਰਮ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਦਲੇ ਮਲੇ ਹੈ। ਧਰਮ, ਸਿਆਸੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸਤ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਦਾਚਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਗਠਤ ਜੰਗਲੀਪੁਣਾ ਹੈ। ਅਖੀਰਲੇ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਨ ਗਰੀਬ ਸਿਖਨ ਹਉ ਦੇਓ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਯਾਦ ਰਹੇ ਹਮਰੀ ਗੁਰਿਆਈ। ਨਾਥ ਮੱਲ ਢਾਡੀ ਦਾ 'ਅਮਰਨਾਮਾ' ਅਕਤੂਬਰ 1708 ਵੀ ਨਿਸਚੈਪੂਰਵਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤਿ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਨਵੀਨ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਯੋਗ ਸਮਝਾਂਗਾ। ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮੁਢਾਵਾਂ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਥਰਨ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਦੁਰਗਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ-ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਉਨੀ ਦੇਰ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਜ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਗਿਣੇ-ਮਿਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਚਾਰੀਆ ਰਜਨੀਸ਼ (ਓਸੇ) ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਰਚਨਹਾਰਾ; ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਮੁੱਬਈ ਤੋਂ ਫ਼ਪਦੇ 'ਧਰਮਯੁਗ' ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਓਸੇ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਫ਼ਪਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਲੰਮੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, 'ਪੰਜਾਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਫੈਲੇ, ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਭਾਰ ਆਵੇ, ਸਿੱਖ ਦੀ ਤਲਵਾਰ 'ਤੇ ਰੋਣਕ ਚੜ੍ਹੇ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।' ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੋੜਾ ਚੇਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਅਲਹਿਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵੀ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜੇ ਲੋਕ ਬੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਇਮਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਜੇ ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਇਮਾਨ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਕ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਬੜੀ ਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜੋ ਸਾਡੇ ਚਰਿਤਰ ਤੇ ਦਾਸਤਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਓਸੇ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਫੌਜ 160,000, ਲੜਾਕੂ ਟੈਂਕ 4170, ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ 684, ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ 0 ਹੈ। ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਕੋਲ ਫੌਜ 0, ਲੜਾਕੂ ਟੈਂਕ 0, ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ 0 ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ ਅਣਗਿਣਤ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਇਕ ਵੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਹ ਅੱਗ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਲਦੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਉਲੀਕ ਲੈਂਦੇ।

ਅਕਸਰ ਇਹ ਗੱਲ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਮੰਗ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਭਾਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਸਿੱਖ ਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਬਾਦੀ 35 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਭਲਾ ਕਿੰਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਪੈਦਾ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ-8

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-11425-02364

bhullarg@gmail.com

ਬੇਦੀ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਯਾਤਰਾ ਰੋਗ ਤੋਂ ਰੋਗ ਤੱਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਜੰਮੇ ਵੀ ਰੋਗੀ ਅਤੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਰੰਗ ਦੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਰੋਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇਕ ਪਾਸਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਲੱਤ ਅਤੇ ਇਕ ਬਾਂਹ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਹਟ ਗਈਆਂ। ਸਹਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ। ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਅਧਰੰਗੀ ਅੱਖ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਕੋਕਲੀ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿੰਨਾ ਦਰਦਨਾਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਲੇਖਕ ਦੀ ਬਰੀਕ-ਬੀਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਛੁਪੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਮਨ ਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦੇਖ ਲੈਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਤਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਵੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਲਟਕ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਆ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਅਟਕ ਜਾਂਦੇ। ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਗੱਲ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਬੱਧ ਜਾਂਦੇ, ਅੱਕ ਜਾਂਦੇ, ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਮਾਯੂਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਨਿਵਾਲ ਹੋਏ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਹਿਤ ਨਾਲ, ਬੜੇ ਨਰਮ ਨਾਲ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੀਤਿਆ ਚੇਤੇ ਕਰਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗ ਦੇ ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੌਣ ਕਰੇ? ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆਪਣੇ ਕਦਰਦਾਨ ਭਰਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਇਕ ਉਚ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਪੁੱਛਣ ਉਤੇ ਵੀ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਬੋਲੀ, “ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇੰਦਰਜੀਤ, ਤੁਹਾਡੀ ਭੈਣ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ਦੀ ਨੂੰਹ, ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਣਜੇ ਰਵੀ, ਜੀਹਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਰੱਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਦੀ ਪਤਨੀ।” ਉਹ ਫੇਰ ਵੀ ਅਬੋਲ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, “ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਰੂਸੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਰੂਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦੁੱਧ ਦੇ!

ਸਾਲ 2015 ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਦੇ ਜ਼ਹੀਨ ਅਫਸਾਨਾਨਿਗਾਰ ਮਰਹੂਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ (1915-1984) ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਪਟਕਥਾ-ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ-ਲੇਖਕ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਉਰਦੂ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ’ ‘ਤੇ ਇਸੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਬਣੀ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਨਾਵਲ ਉਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ‘ਮੁਠੀ ਭਰ ਚਾਵਲ’ ਨਾਂ ਹੇਠ ਫਿਲਮ ਬਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਪਰ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਸ. ਬੇਦੀ ਨੇ ਜਿਸ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਬਾਕਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਫ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਲੋਕਯਾਨ ਦੇ ਨੱਕੜਦਾਦਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਥਿਆਰਥੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੰਮੀ ਲੇਖ ਲੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਭੁੱਲਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਸ. ਬੇਦੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪਲ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।” ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ, “ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਰੂਸੀਆਂ ਬਾਰੇ?” ਇੰਦਰਜੀਤ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਨ ਅੱਗੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਇਕ ਪਲ ਝਿਜਕੇ ਤੇ ਫੇਰ ਉਰਦੂ ‘ਚ ਨਾਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣਾ ਲਿਖਿਆ ‘ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ’ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਧੁਨੀ ਗੂੰਜ ਉਠੀ: “ਸਾਵਧਾਨ! ਰਾਜ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ, ਚਕਰਵਰਤੀ ਸਮਰਾਟ, ਅਜ਼ੀਮ ਅਫ਼ਸਾਨਾ ਨਿਗਾਰ, ਜਨਾਬ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਰੰਗਭੂਮੀ ਵਿਚ ਪਧਾਰ ਰਹੇ ਹਨ!” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਖਿੜ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਿੜ ਗਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, “ਹਾਂ, ਯਾਦ ਆਇਆ, ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਰੂਸੀਆਂ ਬਾਰੇ।” ਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਨੇੜੇ ਖਿਸਕਾ ਕੇ ਉਸ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਬਾਟੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਝੱਟ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਫੇਰ ਧੁੰਦ ਵਿਚ ਲੋਪ ਹੋ ਗਈ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਛੇਤਰੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਉਹਦੀ ਤੰਦ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਫੇਰ ਚੁੱਥੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ।

ਉਹ ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵਿੱਟਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ ਤੋਂ ਰੀ-ਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲ ਸਨ। ਜਨਮ-ਰੋਗ ਅਤੇ ਮਰਨ-ਰੋਗ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਉਹ ਕੇਵਲ “ਵਿਦਿਆ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਦੇਸ-ਵੰਡ, ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ, ਬੰਬਈ, ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ” ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਏਨੀ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਏਨੀ ਸੰਖੇਪਤਾ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਬੀਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹੁਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਆ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹਨ, “ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ ਬੰਦਾ ਇਉਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਅਘੋਰੀ ਲੋਕ ਮੁਰਦਾ ਖਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।” ਪਰ ਉਹ ਮੁਰਾਦਾਰ ਖਾਣੇ ਅਘੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਰਦਾ

ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਦੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦੱਬੀਆਂ ਪਈਆਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਵਿਚ ਪਾੜਾ ਰਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਆਪ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਮਰੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜੀਵੇ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਹਰ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਭੋਗ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਰ ਘਟਨਾ-ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ। ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਜੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਰੋਗਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ‘ਪਿਉ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ’ ਵੀ ਰੋਗਣ ਹੀ ਸੀ।

ਬੇਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਗੋਚਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦੁੱਧ ਨਾ ਮਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਲੈਣ ਲਈ ਉਹ ਉਹਦੀ ਰੋਗੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੁੰਛਦੇ। ਉਹ ਛਿੱਬੀ ਪੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਲਕਦੇ, “ਮਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੇ...ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਦੁੱਧ ਚਾਹੀਦੈ!” ਮਾਂ ਅਥਾਹ ਮਮਤਾ ਨਾਲ ਛਲਕ ਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿ ਕੇ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੁੱਟੇ ਜਾਂ ਰੱਖੇ, ਬਾਲ ਨੂੰ ਫੇਰ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਂਦੀ। ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦੁੱਧ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪੁਕਾਰਦੇ ਰਹੇ, ਬੇਕਿਰਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਮਮਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਵਾਹਰੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਵਗਾਹ ਕੇ ਚੁਭਵੇਂ ਫੁੱਟਪਾਥ ਉਤੇ ਸੁਟਦੀ ਰਹੀ। ਉਪਰੋਂ ਸਿਤਮ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਸੁੱਟਣ ਮਗਰੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਨਾ ਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦੁੱਧ ਮੰਗਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, “ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੇ...ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਦੁੱਧ ਚਾਹੀਦੈ।”

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਹ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਬੇਕਿਰਕ ਰਵੱਈਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਸਵਾਲ

ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਵਿਧੀ ਅਪਨਾ ਲਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਝਿੜਕ ਕੇ ‘ਚੁੱਪ’ ਕਹਿਣਾ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦੇਣਾ ਜੋ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਪੱਲੇ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ।

ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ‘ਗਣਿਕਾ’ ਦਾ ਅਰਥ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅੜੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਤਰ ਮਿਲਿਆ, “ਬਹਿ ਜਾ, ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ।...ਚੁੱਪ!” ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਪੈ ਜਾਣ ਉਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗਣਿਕਾ ਭੈੜੀ ਜ਼ਨਾਨੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ‘ਭੈੜੀ ਜ਼ਨਾਨੀ’ ਦੇ ਅਰਥ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪਏ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਕਈ ਜੇਠਾਂ-ਦਿਉਰਾਂ, ਸਹੁਰਿਆਂ-ਪਤਿਉਰਿਆਂ, ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਉਟ-ਪਟਾਂਗ ਲੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੁਆਂਢਣ ਸੁਮਿਤਰਾ ਨੂੰ ਗਣਿਕਾ ਕਹਿ ਬੈਠੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਮੇਰੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਏਧਰ ਮੈਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਓਧਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਚੁੱਪ! ਤੇ ਜੋ ਕਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ ਹੀ ਕੁਝ ਨਾ ਪਵੇ। ਤੇ ਜੋ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ।” ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਤੱਤ ਸਮਝ ਨਾ ਪੈਣ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਜ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਤਿੱਖਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਬਣਾਇਆ।

ਬੇਦੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਹਿਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਫਿਲਮਾਂ, ਆਪਣਾ ਆਪ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਉਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰੀ ਰਖਿਆ ਤੇ ਆਮ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਭਲਾ ਕਲਾ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ, ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਮੈਂ ਹਰੇ-ਕਚੂਰ

ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਚੰਬੇ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ” ਜਾਂ “ਮੇਰਾ ਕੁੱਤਾ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ”, ਉਹ ਅਸਲ ‘ਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ, ਆਸਾਂ-ਨਿਰਾਸਾਂ ਤੋਂ ਉਚਾ ਉਠ ਖਲੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਰਹੀ, ਨਾ ਲੋਚਾ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਇੱਕੋ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਲਿਖੀ ਜਾਵਾਂ, ਪੈਸੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਲਿਖਣ ਲਈ।...ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਚਾ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਇੱਕੋ ਲੋਚਾ ਹੈ, ਇਕ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਜਿਉਣਾ!...ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿਜ-ਅਵਸਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਗਿਆਨ ਉਪਰੰਤ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ।...ਪਰ ਗਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ ਹੈ ਨਹੀਂ!” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਪੱਲੇ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣ’ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹਰ ਉਸ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਂਗ ਗਿਆਨ ਪੱਲੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਭਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਵਿਜੇਈ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 11 ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਸਾਬੋ ਵਿਛੜਿਆਂ ਲਗਭਗ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਮਰ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਰਗਰਮ ਕਲਮਕਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਵਿਸਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਦੀ ਜੀ ਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜੀਵਤ ਰਹਿਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਖਿੱਚ ਦਾ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਦਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਹੋਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਫਿੱਕੇ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਇਸ ਕਾਲਜੀਵੀ ਕਲਾਜੀਵੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ!

(ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੇਦੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ‘ਅੰਦਰਲੀਆਂ’ ਗੱਲਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ, ਲੇਖਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਣਜ-ਨੂੰਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੈ।)

-ਸਮਾਪਤ

ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹੋਏ? ਸੋ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂ ਜਗਦੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਮਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲ ਤਾਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਵੰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਗਰਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਤਾਕਤਵਰ ਤੇ ਗੈਰਤਮੰਦ ਕੌਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੰਕਲਪ ਉਭਾਰਿਆ ਜਿਸ ਨੇ 10-12 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਜੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗੁਰੂ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਨਾ ਚੱਲਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ

ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਉਸ ਵੀਰ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਬਚਗਾਨਾ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇ, ਕਿਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਾ ਕਰ ਬੈਠੇ। ਸਾਧਾਰਨ ਬੁੱਧੀ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਖਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਚੇਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਜੀ-ਨਿਵਾਜੀ ਕੌਮ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਵੰਗਾਰ ਬਣੇ ਹਾਂ। ਬਾਗੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਬਾਗੀਆਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਜਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਰਖਵਾਲੇ ਜਾਂ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਪਨਾਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਬਾਗੀ ਦੀ ਮੰਜਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸੋਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਰੀਬ ਤੇ ਮੱਧ

ਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਵੇਗਾ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਲਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮੀਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਮਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਧਰਮ, ਕੌਮ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ਲਈ ਗਰੀਬ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਚੋਂ ਆਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਅਮੀਰ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤ ਆਪਣੇ ਜਨੇਊ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਉਚ ਪਦਵੀਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹਨ, ਪਰ ਹਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੁੱਤੇ ਦਾ। ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਉਸ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ, ਉਸ ਅੰਦਰਲੇ ਡਰ ਤੇ ਭੱਕਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਆਦਿ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਅਮੀਰ ਭਾਈਚਾਰੇ (ਜਿਸ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਕੁੱਤੇ ਦੀ

ਇਸ ਬਿਰਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਤਾ ਦੇ ਮੋਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹਿਲਾਉਂਦੇ-ਇਕ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਮਾਲਕ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਅਮੀਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਚਾਪਲੂਸੀ, ਖੁਸ਼ਮਦ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਮੀਰੀ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਗੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ (ਦੋ ਪੈਰ ਘੱਟ ਤੁਰਨਾ ਪਰ ਤੁਰਨਾ ਮੜਕ ਦੇ ਨਾਲ) ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਤੇ ਪੱਤ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ, ਕੌਮ ਜਾਂ ਧਰਮ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕਦੀ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮੀਰੀ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ‘80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ’ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਲਵਿਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਵੀਂ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕ ਸਿੱਖੀ

ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਦ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਵਤਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਰਕਬਾ 8019 ਵਰਗ ਮੀਲ ਹੈ ਤੇ ਆਬਾਦੀ 81 ਲੱਖ; ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਕਬਾ 19445 ਵਰਗ ਮੀਲ ਹੈ ਤੇ ਆਬਾਦੀ 22 ਕਰੋੜ 80 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ। ਯਹੂਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਇਕ ਕਰੋੜ 55 ਲੱਖ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖ 2 ਕਰੋੜ 50 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋਏ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੁਰਗਤੀ ਤੇ ਬੇਪਤੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਅੰਦਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ; ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਪੂਰੇ ਅਰਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਗੈਰਤ ਤੇ ਗੌਰਵ ਨਾਲ ਉਹ ਜੀਅ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਉਪਰ ਬਾਗੀ ਸੁਰ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਆਸ ਦਾ ਦੀਵਾ ਤੇ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹਨ।

ਕਦੀ ਮੁੱਕਦੀ ਨਾ ਜੀਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ...

ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਫਿਸ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਬੋਸ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਮਿਲਣ ਆਇਐ।”

“ਓ ਕੇ।”

ਬੂਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਈ-ਤੇਈ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

“ਅੰਕਲ ਜੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।” ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। “ਤੇਨੂੰ ਬਾਈ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਭੇਜਿਆ।” ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਲਿਆ।

“ਹਾਂ ਜੀ ਅੰਕਲ ਜੀ!” ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਡਰ, ਦੋਵੇਂ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪ ਉਠ ਕੇ ਕੋਫੀ ਦੇ ਦੋ ਕੱਪ ਬਣਾ ਲਿਆਇਆ। ਇਕ ਕੱਪ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ।

“ਅੰਕਲ ਜੀ! ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਕਮਲ ਤੁਰ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਚਾਚੇ-ਤਾਇਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵੰਡ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ। ਪਿਤਾ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਤਾਇਆਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੰਡ-ਵੰਡਾਈ ਕਰ ਲਈ, ਕੋਈ ਲੜਿਆ-ਝਗੜਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਬਟਵਾਰਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ! ਮੇਰੇ ਮਾਮਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਵੰਡ ਪਿਛੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਗੁਗਲੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਾਂ। ਦੋ-ਚਾਰ ਫਸਲਾਂ ਵਧੀਆ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਰ ਅਜੇ ਲੈਂਟਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਮੀਂਹ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਦਿਆਂ ਆਸ ਦਾ ਦੀਵਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਤੱਕ ਜਗਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਦਾ

ਡੀਜ਼ਲ ਫੁਕਿਆ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਮੁੜਿਆ। ਤਾਜੇ ਜੰਮੇ ਪੈਰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਖੜ ਗਏ। ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੱਕ ਤੋੜ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਲਿਮਟਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਚੁੱਕ ਲਓ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਿਆਜ ਲੱਗੂ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਕਿੱਲਿਆਂ ਦੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ।

ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਆਈ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਰੌਣਕ ਆਉਣ ਲੱਗੀ, ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਕਿ ਲਿਮਟਾਂ ‘ਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਅੱਠ ਲੱਖ ਕਦੋਂ ਮੁੜ੍ਹਗਾ? ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਦੀ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਡਰੋਂ ਬਾਪੂ ਨੇ ਇਕ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਬੈਂਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਲੱਖ ਮਿਲਿਆ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੁਪਏ ਬਾਪੂ ਨੇ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਾਂਭ ਲਏ।

ਬੈਂਕ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਬਾਪੂ, ਵੇਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਝੋਰਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਭੈਣ ਨੇ ਬਬੇਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਬਾਪੂ! ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਤੇ ਲੱਗ ਗਏ ਤਾਂ ਬਬੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਬਾਪੂ ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਿਆਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਗਿਆ। ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਲਿਮਟਾਂ ਬਾਪੂ ਦੇ ਗਲ ਫਾਹਾ ਪਾ ਗਈਆਂ। ਬਾਪੂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੁੱਟ ਗਈ ਤੇ ਕਹੀ ਦਾ ਹੱਥਾ, ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਗੁਗਲੀ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਲੈਂਟਸ ਕਰ ਲਵੇ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਚਲੀ ਜਾਵੇ। ਗੁਗਲੀ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਲੰਮੀ-ਝੰਮੀ ਸਾਊ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ ਕਾਲਜ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ।

ਕਾਲਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਕੱਚਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ, ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਪਾਈ ਤੇ ਵਧੀਆ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਓ ਦੀ ਕਮਾਈ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਦਾ ਨਸ਼ੇੜੀ ਬਣਾ ਗਈ। ਘਰੋਂ ਤਾਂ

ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦਾ, ਪਰ ਕਰਦਾ ਅਵਾਰਾਗਰਦੀ। ਅਸੀਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਾਡਾ ਦਮ ਘੁੱਟ ਦਿੰਦੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਰੀਬੀ ਹੱਥੋਂ ਮਜਬੂਰ, ਮੁੰਠੀਆਂ ਮੀਚ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਗੁਗਲੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਲਈ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ!...ਮੈਂ ਯਾਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਉਤੇ ਹਨੇਰੀ ਵਾਂਗ ਝੁੱਲ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਨਤਾਂ ਭਰੇ ਫੋਨ ਜਾਣ ਲੱਗੇ- ‘ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੋ। ਮੇਰਾ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਪੁੱਤ ਹੈ’। ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਮੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਗੁਗਲੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੰਗਣ ਭੇਜੇ। ਅਸੀਂ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ! ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਧਮਕਾਇਆ ਵੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਗੁਗਲੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਭੈਣ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਗੁਗਲੀ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੁਗਲੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਦੇਖ-ਦਿਖਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗਣੀ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਉਸ ਨਸ਼ੇੜੀ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਚਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਆਰੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਜੋਂ ਆਉਂਦੀ ਗੁਗਲੀ ‘ਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਗਲੀ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਸੜ ਗਿਆ। ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ।

ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਉਸ ਵਿਗੜੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਆਪੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਲਈ। ਪਿਓ ਦੀ ਬਣੀ-ਬਣਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਾਰਸ ਜਹਾਨੋਂ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਗਲੀ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਗਲੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਦਸ਼ਕਲ ਚਿਹਰੇ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰ ਗਈ। ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਡੋਲੀ ਬੈਠ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਰਹਿੰਦੇ।

ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਗੁਗਲੀ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਆਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਬੜ ਕੇ ਧਾਹੀਂ ਰੋ ਪਿਆ। ਪੁੱਤ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਰਿਹਾ। “ਮੈਂ ਪੋਪਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਸੱਦ ਕੇ ਸੈਟ ਕਰ ਦੇਵਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ...ਆਖ ਉਹ ਹੁਬਕੀ ਰੋਣ ਲੱਗਾ।” ਉਹ ਬੰਦਾ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਡੇ ਘਰੋਂ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ‘ਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਇਕ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ‘ਗੰਜੀ ਕੀ ਨਹਾਉ’, ਤੇ ਕੀ ਨਚੋਤੂ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਵੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਚਾਚਿਆਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੜਕਾਏ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮਦਦ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਬਾਪੂ ਵਾਂਗ ਲਿਮਟਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਧੁਰ ਦੀ ਗੱਡੀ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਮਦਦ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿੱਲੇ ਦਾ ਅੱਕ ਚੱਬਣਾ ਪਿਆ। ਪੰਝੀ ਲੱਖ ਦਾ ਕਿੱਲਾ ਵੇਚਿਆ। ਵੀਹ ਲੱਖ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਤੇ ਮਾਮੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਬੰਟੀ, ਦੋਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਦਿੱਲੀਓਂ ਸਿੰਘਪੁਰ ਤੇ ਫਿਰ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਪੁੱਜੇ। ਮਹੀਨਾ ਉਥੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ। ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਏਜੰਟ ਫਤਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਪੈਸੇ ਮੁੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰਦੇ-ਤੁਰਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਭਾਈ ਦੇ ਸਟੋਰ ਉਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ। ਉਹ ਮਦਦ ਲਈ ਮੰਨ ਗਿਆ, ਪਰ ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੱਕ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਲੱਗਣੇ ਸਨ, ਇਕ ਜਣੇ ਦੇ। ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ। ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਸੇ ਅੱਪੜਦੇ ਕਰੋ, ਕੀਤੇ। ਏਜੰਟ ਸਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਟਪਾ ਗਿਆ। ਬਾਰਡਰ ‘ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦਸ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੀ ਢਿੱਲੋਂ ਅੰਕਲ ਨੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਅੰਕਲ ਨੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਭਰੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਵਕੀਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੇਰਾ ਕੇਸ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਮੁੰਹ ਆਈ ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaisudhar.com

ਬਦਲ ਲਿਆਇਆ। ਹੁਣ ਅਸਾਈਲਮ ਦਾ ਕੇਸ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਢਿੱਲੋਂ ਅੰਕਲ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਾਂ।”

ਮੈਂ ਉਠ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ। “ਦੇਖ ਕਮਲ ਸਿਆ! ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮਾੜੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਤੇ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਇਆ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਹ! ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਚਾਰ ਹੋਰ ਹਨ। ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਵਾਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕੰਮ ਉਤੇ ਜਾਹ, ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੈਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਬਖਸ਼ੇਗਾ।”

ਮੈਂ ਸੌ ਡਾਲਰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਧਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਲੈ ਰੱਖ ਲੈ। ਕਦੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਉਂ ਸੌ ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਤੇਰੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਹੈ।”

ਉਸ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੌ ਡਾਲਰ ਫੜ ਲਏ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ।

“ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ! ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।”

ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਓ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਦਿਸੀ। ਕਮਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਕਦੀ ਫਿਰ ਸਈ।

ਸ਼ਰਾਫਤ ਕਿ ਡਰ?

‘ਸ਼ਰਾਫਤ ਕਿ ਡਰ’ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਸਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਲੇਖਕ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸੇਖਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਫਿਤਰਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਹੋਵਾਨ ਬਣਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੀਨ ਜਿਹਾ ਪਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਫਿਤਰਤ ਦੀ ਇਹ ਕਥਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਬੜੇ ਜ਼ਬਤ ਨਾਲ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸੇਖਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਦੋ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਬੀ ਜੀ ਮੁਸਕਰਾ ਪਏ’ ਅਤੇ ‘ਬਾਰਾਂ ਬੂਹੇ’ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਜੂਝ ਰਹੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ‘ਟੈਕਸੀਨਾਮਾ’ ਉਹਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

‘ਚ ਇਹ ਵੀ ਡਰ ਉਪਜਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਓਹਦੇ ਕੋਲ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ‘ਬੋਹਣੀ’ ਹੀ ਮਾੜੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ‘ਮੌਸਕਰੋਪ ਤੇ ਸਮਿੱਥ’ ਦੇ ਚੁਰਾਹੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੈਂ ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਜਾਨਣ ਲਈ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ “ਹੈਲੋ” ਕਿਹਾ, ਪਰ ਕੁੜੀ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ‘ਮੌਸਕਰੋਪ ਤੇ ਸਮਿੱਥ’ ਦੇ ਚੁਰਾਹੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ। ਕੁੜੀ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਈ। ‘ਕਸੂਤੋ ਈ ਫਸ’ਗੇ ਅੱਜ ਤਾਂ’, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ। ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਕਾਹਲਾ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਕਾਰ ਤੋਰ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬ੍ਰੇਕ ਮਾਰੇ। ਕਾਰ ਹੁੜਕੇ ਨਾਲ ਰੁਕੀ। ਕੁੜੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਾਰੀ ਵੱਲ ਲੁੜਕ ਗਈ।

‘ਮਾਰੇ ਗਏ, ਕਿਤੇ ਮਰ-ਮੂਰ ਈ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ’, ਮੇਰਾ ਅੰਦਰ ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਕੁੜੀ ਦੇ ਨੱਕ ਮੂਹਰੇ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਾ

ਨੱਕ ਤਾਂ ਇੰਜਣ ਵਾਂਗ ਸ਼ੁਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਟਿਕਾਣੇ ਸਿਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਝੰਜੋੜਾਂ, ਪਰ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪਈ। ਹਾਰ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਡਿਸਪੈਚਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਹਿਲਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਡਿਸਪੈਚਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁੱਤਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਚੁਰਾਹੇ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਬੱਤੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਉਸ ਥਾਂ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਕੁੜੀ ਦੇ ਉਚੇ ਉਠੇ ਟੈਂਕ

ਟਾਪ ਵਿਚੋਂ ਝਾਕ ਰਹੇ ਅੰਗਾਂ ‘ਤੇ ਪਿਆ। ਮੇਰਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਾਲਾ ਮਨ ਮਚਲਣ ਲੱਗਾ। ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਸਵੀਰਾਂ ‘ਚ ਦੇਖੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਟੋਹ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖਾਂ! ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ‘ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ‘ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ ਮੌੜ ਲਈ, ਪਰ ਧਿਆਨ ਉਥੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਲਲਚਾਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਉਧਰ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਲਈ। ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ‘ਚ ਆਈ ਕਿ ਸਵਾਦ ਲੈ ਹੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਡਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕਣ ਲੱਗਾ।

ਉਹ ਘਟਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਅਰ ਦੀ ਡਿਲਵਰੀ ਮਿਲੀ। ਜਦ ਉਹ ਬੀਅਰ ਦੇਣ ਉਸ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਔਰਤ ਨਿਰਵਸਤਰ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਬੀਅਰ ਲਈ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦ ਉਹ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਔਰਤ ਨੇ ਉਸ ‘ਤੇ ਰੇਪ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕੇ ਗੱਲ ਰਫਾ-ਦਫਾ ਕਰਵਾਈ।

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਵੀ ਮਚਲੀ ਪਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਹਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਝੱਟ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਹਾਲਤ ਮੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੈਂ ਟੈਕਸੀ ‘ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਉਥੇ ਆ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ-ਜੁਲਾ ਕੇ ਜਗਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਲੜਖਤਾਉਂਦੀ ਨੂੰ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪਰਸ ਫਰਲ ਕੇ

ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਵਾ ਕੁ ਚਾਰ ਵੱਜੇ ਸਨ। ਅਗਸਤ ਦਾ ਅਖੀਰਲਾ ਪੱਖ ਸੀ। ਪਹੁ-ਫੁਟਾਲਾ ਹੋਣ ‘ਚ ਹਾਲੇ ਘੰਟਾ ਕੁ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਟਾ ਟੈਂਕ ਟੋਪ ਅਤੇ ਜੀਨ ਦੀ ਨਿੱਕਰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਉਂਚੇ ਉਧੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਅਧੋਤ ਉਮਰ ਦੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮੋਢੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪ ਉਹ ਛਮਕ ਜਿਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਸੀ। ਐਡਮੰਡਸ ਸਟਰੀਟ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਟੈਕਸੀ ਰੋਕਦਿਆਂ ਹੀ ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਮੂਹਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖਰੂਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਇਹਨੂੰ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਇਸ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ‘ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੀਂ।”

ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਣਾ ਚੁਭਿਆ। ਚਿੱਤ ‘ਚ ਆਈ ਕਿ ਆਖਾਂ, ਅਸੀਂ ਟੈਕਸੀਆਂ ‘ਕੱਲੀਆਂ-ਕਾਰੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਰੇਪ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ; ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵੇਖ ਕੇ ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ ਲੰਘਾ ਲਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ‘ਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿਹਾ, “ਮੌਸਕਰੋਪ ਤੇ ਸਮਿੱਥ।” ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬਣ ਸੀ। ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਟੈਕਸੀ ਤੋਰ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਪਾਸੇ ਬੰਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਸੀਟ ‘ਤੇ ਢੋਅ ਲਾ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਈਆਂ। ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਰੋਡੀਓ ‘ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿੱਤ ਕਾਹਲਾ ਪੈਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।

ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਆਈ, ਕੈਸੇ ਕੁੱਤੇ ਕੰਮ ‘ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਅਗਲਾ ਮਿੰਟ ‘ਚ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਟਿਕਾਣੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਕੁੜੀ ਵੱਲ ਵੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ, ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬਣ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨੀਦਰੀ। ਚਿੱਤ

ਟੈਕਸੀਨਾਮਾ

6

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ
ਫੋਨ: 778-231-1189
hsekha@hotmail.com

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ। ਵਾਪਸ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੀ ਸੂਰਤ ‘ਚੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਅੰਗ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੇ। ਮਨ ਵਿਚ ਪਛਤਾਵਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਹੀ ਗੁੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ ‘ਚ ਹੀ ਮੈਂ ‘ਓਲਡ ਔਰਚਰਡ’ ਸਟੈਂਡ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੈਂ ‘ਮਾਸਟਰ’ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਬੈਠਾ ‘ਬਲੂਅ ਸਿਕਸਟੀਨ’ ਬੋਲਿਆ, “ਓਹ ਲਖਾਰੀਆ, ਐਨੀ ਵੀ ਸ਼ਰਾਫਤ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ। ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਦੋ ਮਿੰਟ ਖੇਡ ਲੈਂਦਾ।”

ਫਿਰ ਉਹ ਮੇਰੀ ਰੀਸ ਲਾਉਂਦਾ ਬੋਲਿਆ, “ਆਈ ਡੱਟ ਵਾਂਟ ਟੂ ਟੱਚ ਹਰ।” ਮੈਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਡਿਸਪੈਚਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ। ‘ਬਲੂਅ ਸਿਕਸਟੀਨ’ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸਿਆ। ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, “ਕੰਜਰ ਦਿਆ, ਓਹਨੂੰ ਛਪਾਕੀ ਨਿਕਲੀ ਸੀ, ਓਏ?”

“ਕਿਉਂ ਐਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਦੈਂ? ਇਹ ਕਿੱਧਰਲੀ ਬਹਾਦਰੀ ਐ, ਬਈ ਬੇਸੂਰਤ ਜਨਾਨੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਓ। ਨਾਲੇ ਇਹ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਐ। ਸਾਡੇ ‘ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ‘ਕੱਲੀਆਂ ਕਾਰੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹਿੰਦੀਐ।” ਮਾਸਟਰ ਬੋਲਿਆ।

ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀਓ-ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ।

(ਚਲਦਾ)

ਖੂਹ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮੋਰੀ, ਖੋਲ, ਗੁਫਾ, ਟੋਆ, ਖਾਈ ਤੇ ਖੂਹ ਆਦਿ ਹੈ। ਸਭ ਵਿਚ ਖੋਖਲੇਪਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਤੇਲ ਆਦਿ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਚਮੜੇ ਦੇ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ ਅਧੀਨ ‘ਕ੍ਰੋਧਿਯਾ’ ਸ਼ਬਦ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, “ਸੰ. ਕ੍ਰੋਧੁਪ. (ਸੰਗਿਯਾ). ਕ੍ਰੋਧੀ. ਚੰਮ ਸਾਤ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਤੰਗ ਮੂੰਹ ਦਾ ਪਾਤ੍ਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੇਲ ਆਦਿਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।” ਨਾਲ ਹੀ ਚਰਿਤ੍ਰ 133 ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਦੱਸੀ ਹੈ, “ਏਕ ਬਾਂਸ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧਿਯਾ ਕਸੀ ਸੁਧਾਰਕੈ।”

ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕ੍ਰੋਧੀ ਅਜਿਹਾ ਭਾਂਡਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਲਾ ਚੌੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉਤੋਂ ਭੀੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਤੇਲ, ਘਿਉ, ਸ਼ਹਿਦ ਜਾਂ ਅਤਰ ਫੁਲੇਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਚਮੜੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਧਾਤ ਦੀ ਬਣਨ ਲੱਗੀ ਤੇ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਥਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ (ਜਹਿਰੀਲੀ) ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਛੋਟੇ ਕੱਪ ਵਿਚ ਪਾਈ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਬੂੜ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਈ। ਇਹ ਕ੍ਰੋਧੀ ਗੰਢੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਹਾਲੀ ਲਾਗੇ ਪਿੰਡ ਰਾਜੇਮਾਜਰਾ ਦੇ ਗੰਢਿਆਂ ਦੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਛਾਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਉਚੀ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਤੇ ਬਾਂਸ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਪਾਸਿਆਂ ‘ਤੇ ਅਰਹਰ ਦੀਆਂ ਛਿਟੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਢਲਾਣਨੁਮਾ ਕ੍ਰੋਧੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕ੍ਰੋਧੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ, ਉਚਾਈ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਅਤੇ ਲੰਬਾਈ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਫੁੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰ ਤਿਰਪਾਲਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨੀਹੇ-ਠੱਪੇ ਵਾਲੇ ਜੁਗਾਤ ਵਿਚ ਪੱਚੀ ਕੁਇੰਟਲ ਤੱਕ ਪਿਆਜ਼ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਖੂਬ ਲਾਹਾ ਖੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਸ਼ੈਲੀ ਕਰੀਬ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਂਭੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੋਤ੍ਰਾ ਸੋਚਣ ‘ਤੇ ਹੀ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਦਰਅਸਲ ‘ਕੁੱਪ’ ਦਾ

ਕੁੱਪੀ ਬਣੀ ਕੁੱਪੀ

ਹੀ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਹੈ, ਕੁੱਪ, ਜੋ ਤੁਝੀ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਗੁੰਬਦ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਮੂਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਾਝੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੂਸਲ ਹੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿੰਗ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿੰਗੀ ਸ਼ਬਦ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗੀ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੋਟਾ-ਸੋਟੀ, ਗਲਾਸ-ਗਲਾਸੀ ਆਦਿ। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਗੌਣ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਪ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ‘ਚ ਇਉਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ‘ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਫੇਰ ਦਿਉ ਪੱਚਾ, ਮੇਲਣਾਂ ਦਾ ਕੁੱਪ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਉ।’ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲਣਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਆਹ ‘ਚ ਨੱਚਦੀਆਂ-ਟੱਪਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੇਖੀਏ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਚਿਤੀ ਚੂਹਕਦੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਟੁਰੇ ਪਾਂਧੀ, ਪਈਆਂ ਦੁਧ ਦੇ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀਆਂ ਨੀ। ਉਠ ਗੁਸਲ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਸੋਜਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਣੀਆਂ ਨੀ। ਰਾਂਝੇ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਆਇਆ ਨਦੀ ਉਤੇ, ਸਾਥ ਲੈਇਆ ਪਾਰ ਮੁਹਾਣਿਆਂ ਨੇ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਮੀਆਂ ਲੁੱਡਣ ਵਡਾ ਕੁੱਪਨ, ਕੁੱਪਾ ਸ਼ਹਿਦ ਦਾ ਲੈਇਆ ਬਾਣੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਕੁੱਪੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਦਰਅਸਲ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੱਪੀ ਦਾ ਤੇਲ ਵਾਲੀ ਕੁੱਪੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਕੁੱਪ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਵਾਲੀ ਕੁੱਪੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੁੱਪਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਹੈ ਤੇ ਕੁੱਪਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮੜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਰਤਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਮੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਰਾਸ ਆਦਿ ਵਿਚ ਦਾਣੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਰਤਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਪਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ‘ਫੁੱਲ ਕੇ ਕੁੱਪਾ ਹੋਣਾ’ ਮੁਹਾਵਰਾ ਇਥੋਂ ਹੀ ਬਣਿਆ। ਇਕ ਅਖਾਣ ਹੈ ‘ਬੰਦਾ ਜੋੜੇ ਪਲੀ ਪਲੀ, ਰਾਮ ਰਤੁਏ ਕੁੱਪਾ’। ਕੁੱਪ (ਪੰਜਾਬੀ ਖੂਹ), ਕੁੱਪੀ, ਕੁੱਪਾ ਅਤੇ ਕੁੱਪ ਸ਼ਬਦ ਇਕੋ

ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਬਣੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੌਰ ਕਰੋ ਸਭ ਵਿਚ ਖੋਖਲੇਪਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ।

ਮੋਨੀਅਰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਨੇ ਕੁੱਪ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੁ+ਅਪ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੱਸੀ ਹੈ। ‘ਕੁ’ ਇਕ ਅਗੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਘਾਰ, ਗਿਰਾਵਟ, ਖਰਾਬੀ, ਨਿਵਾਣ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ

ਜਿਵੇਂ ਕੁ ਰੂਪ, ਕੁ ਲਟਾ, ਕਸੰਗ, ਕੁਹਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ। ‘ਅਪ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਾਰਸੀ ਆਬ ਦਾ ਸਕਾ ਹੈ। ਅਨੂਪ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਵੱਡਾ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਜਲ ਵਾਲਾ ਪਰਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ‘ਅਪ’ ਸਪਸ਼ਟ ਝਲਕਦਾ ਹੈ: ਅਨੂਪ=ਅਨੁ+ਅਪ। ਅਨੂਪ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਅਨੁਪਮ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਨ=ਉਪਮਾ ਤੋਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਟਾਪੂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਦੀਪ ਵਿਚ ‘ਅਪ’ ਬੋਲਦਾ ਹੈ: ਦੀਪ<ਦ੍ਰੀਪ=ਦ੍ਰਿ+ਅਪ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਸੋ ਮੋਨੀਅਰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਪ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨਿਵਾਣ ਵੱਲ ਦਾ ਪਾਣੀ। ਖੂਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਿਵਾਣ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਪ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ: ਕੁ (ਕੁਝ) ਅਪ (ਜਲ)

ਜਿਸ ਵਿਚ। ਅੱਗੇ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, “ਖੂਹਾ ਜੋ ਤਾਲ ਅਤੇ ਨਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੋਤੋ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ‘ਕੁ’ ਸ਼ਬਦ ‘ਕੁਝ’ ਦਾ ਸੰਕੁਚਤ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ‘ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਮੱਖਣ ਦਿਓ’ = ‘ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਕੁਝ ਮੱਖਣ ਦਿਓ’। ਪਰ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ‘ਕੁ’ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ ਮੋਨੀਅਰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਧੇਰੇ ਦਰੁਸਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਪਾ ਜਾਂ ਕੁੱਪੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਭਾਂਡੇ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਕੁੱਪ (ਖੂਹ) ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ। ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਰੂਪੀ ਤਰਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਪੀ/ਕੁੱਪੇ ਵਿਚ ਤੇਲ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੁੱਪ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਲ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪਕ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ. ਸ. ਰਿਆਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁੱਖਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਦਵਾਤ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ Ink-well ਅਰਥਾਤ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਖੂਹ। ਸੋ ਇਥੇ ਖੂਹ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ Well ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਤਰਲ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੁੱਪਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਪਾ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ‘ਕੁਤੁਪ’ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੋਸ਼ਕਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕੋਸ਼ ‘ਅਮਰਕੋਸ਼’ ਵਿਚ ਕੁਤੁਪ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਚਮੜੇ ਦਾ ਤੇਲ-ਪਾਤਰ ਹੈ। ‘ਕੁਤੁਪ’ ਵਿਚੋਂ ‘ਤ’ ਧੁਨੀ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਨਾਲ ਕੁਪ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਤੁਝੀ ਵਾਲੇ ਕੁੱਪ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਪ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਨਾਂ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਨੇ ਇਸ ਕੁੱਪ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਕਸ਼ਪ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਕਸ਼ਪ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ‘ਕੱਖ’ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਘਾਹ-ਫੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਪ ਦਾ ਸਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ, ਕੱਖਾਂ

ਸ਼ਬਦ

ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਕਸ਼ਪ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਆਓ, ਜ਼ਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਭਾਰੋਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸਤਾ ਗੰਢੀਏ। ਪਿਆਲੇ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਕੱਪ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਲੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਵਤਿਆ ਹੈ। ਅਸਾਂ ਛੋਟੇ ਕੱਪ ਲਈ ਕੱਪੀ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੱਪ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ ‘Keup’ ਕਲਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੋਖਲੇਪਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਲਾਤੀਨੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ Cupa ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਟੱਬ, ਢੋਲ ਆਦਿ ਸੀ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ Cuppe ਹੋਇਆ ਤੇ ਫਿਰ Cup. ਹੋਰ ਕਈ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੱਪ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਗੁੰਬਦਾਕਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਰਕੇ। ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ Hive ਵੀ ਇਸੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ‘ਕ’ ਧੁਨੀ ‘ਹ’ ਵਿਚ ਅਤੇ ‘ਪ’ ਧੁਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਫ’ ਵਿਚ ਤੇ ਫਿਰ ‘ਵ’ ਵਿਚ ਬਦਲੀ। ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇਨੁਮਾ ਖੁੰਡੇ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ Coop ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਤ ਵਡਨੋਰਕਰ ਨੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਤੰਗ ਡੱਬੇ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦ Coupe ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ। ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਕੂਪੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਇਕ ਹੋਰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸ਼ਬਦ Coupe ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਰਿਆ Couper ਦਾ ਅਰਥ (ਅੱਧਾ) ਕੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਭਾਵ ਹੈ, ਅੱਧਾ ਕੱਟਿਆ ਡੱਬਾ ਅਰਥਾਤ ਛੋਟਾ ਡੱਬਾ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੌ ਸਾਲ ਅਤੇ ਕਸੌਲੀ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਥਾਂਵਾਂ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸਨ। ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਹਡਾਲੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੇ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬੰਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਕਸੌਲੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਕਸੌਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਿਆਂ (100 ਸਾਲ) ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ (9-11 ਅਕਤੂਬਰ) ਸਮਾਗਮ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਦਭਾਵਨਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨਭਾਉਂਦੇ ਸ਼ੌਕ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਪਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਖ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਆਬਿਦਾ, ਹੁਸੈਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਸਈਅਦ, ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ, ਸਈਅਦ ਹਮੀਦ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੇ ‘ਤੇ ਸਦਾ ਚਾਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ‘ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਆਕਸਫੋਰਡ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮੀਨਾ ਸਈਅਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਤਰਸਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ ‘ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੇਲ’ ਦੇਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਦੇ ਪਾੜੇ ਪੁਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਫਾਰੂਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦਾ ਬੰਮ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਖੁਣਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਵਾਲੀ ਮਲੂਮ ਕਿਹਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਈਅਦਾ ਹਮੀਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਗਰਦਾਨਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਏਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਸੇਰਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਈਅਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ

ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਬੀ ਐਨ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਫਾਰੂਖ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਫਕੀਰ ਅਜ਼ੀਜ਼-ਉਦ-ਦੀਨ, ਬੋਬੀ ਬੇਦੀ, ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ, ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਕੁਮੀ ਕਪੂਰ, ਕਬੀਰ ਬੇਦੀ, ਆਬਿਦਾ ਹੁਸੈਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਮਹਿਮੂਦ ਕਸੂਰੀ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਭਰੀ ਕਿ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਟਿਕਾਣੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਸੌਲੀ ਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਜੰਮਿਆ ਜਾਇਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਹਰ ਹੀਲੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ।

ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੇਅੰਤ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ, ਇਲਸਟ੍ਰੇਟਿਡ ਵੀਕਲੀ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਕਤਾਕੇਦਾਰ

ਸੰਪਾਦਨ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦਾ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੋਹਰਾਈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਾ ਦਾਸਤਾਨ ਗੋਈ ਦਾ ਹੀ ਮਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਗੋਈ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁੰਨਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਦਾ ਤੌੜਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਰੁਡੀਆਰਡ ਕਿਪਲਿੰਗ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸੀ। ਜੇ 2015 ਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਵੱਡਾ ਕਿਪਲਿੰਗ ਵੀ ਚੇਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਕਿਪਲਿੰਗ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਗਮ ਕਸੌਲੀ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਹਾਜ਼ਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਏਨੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੀਰੇ-ਬੂਟੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਪੱਗਾਂ ਦੀ, ਕਿ ਕਸੌਲੀ ਪੋਠੋਹਾਰ ਬਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਸੀ ਜਿਥੇ

ਨਿੱਕ

ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਕੋਈ ਬੰਦ ਜੁੱਤੀ ਜਾਂ ਕਾਲਰ ਬਾਹਰੀ ਕਮੀਜ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੋਟਾ ਰਾਹੁਲ, ਧੀ ਮਾਲਾ ਤੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਦੋਸਤ ਨੀਲੋਫਰ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿਚ ਖੂਬ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਮਾਲਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ 50 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ‘ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਲਾ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਲਾ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੈਰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਸਤਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ। ਕਿਧਰੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰੋਲੀ ਭੋਲੀ ਨਾ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਫਿਲਮ-ਫਿਲੀ ਬੁਸ਼ਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਧ ਨਾਲ ਢੋਅ ਲਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੇ ਕਸੌਲੀ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ।

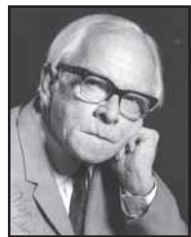
ਅੰਤਿਕਾ: ਕਤੀਲ ਸਫਾਈ ਤੁਮਹਾਰੀ ਬੇਰੁਖੀ ਨੇ ਲਾਜ਼ ਰਖ ਲੀ ਬਾਦਾ ਖਾਨੇ ਕੀ ਤੁਮ ਆਖੋਂ ਸੇ ਪਿਲਾ ਦੇਤੇ ਤੇ ਪੈਮਾਨੇ ਕਹਾ ਜਾਤੇ।

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ ਖਿਲਾਫ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਨ ਪੈਟਨ (11 ਜਨਵਰੀ 1903-12 ਅਪਰੈਲ 1988) ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦਾਅਵਤ’ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦੇ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਉਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਲਨ ਪੈਟਨ ਸਿਰਫ ਲੇਖਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਰਕੱਢ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਵੀ ਸੀ। ਉਹਨੇ 1953 ਵਿਚ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਿਵੇਂ ‘ਕ੍ਰਾਈ’, ‘ਦਿ ਬੀਲਵਡ ਕੰਟਰੀ’, ‘ਲੈਸਟ ਇਨ ਦਿ ਸਟਾਰਜ਼’, ‘ਟੂ ਲੇਟ ਦਿ ਫਾਲਾਰੋਪ’ ਉਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1960 ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਸੰਘ ਨੇ ਬਤੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੋਡਲਨ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾਈ ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੂਰਤੀਕਲਾ ਦਾ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਕ ਕਾਲੇ ਬੰਦੇ ਐਡਵਰਡ ਸਿਮੇਲੇਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ‘ਅਫਰੀਕੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਾ’ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਛੋਹਿਆ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸ਼ੁਹਰਤ ਮਿਲੀ।

ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਰੋਹ

ਐਲਨ ਪੈਟਨ

ਅਨੁਵਾਦ: ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ
ਫੋਨ: +91-93505-48100

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੂਰਤੀਕਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ‘ਸਿਰਫ ਗੋਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ’ ਵਰਗੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਕ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਿਮੇਲੇਨ ਦੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ‘ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਰਵੋਤਮ’ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਦੋਂ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਮੇਲੇਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੋਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ, ਪਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਬਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ‘ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਨੀਤੀਆਂ’ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਣ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਚੱਲੀ ਤੇ ਇਹ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਗੋਰੇ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੰਕਟ ਟਲ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰਲੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ‘ਬਦਕਿਸਮਤੀ’ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ।

“ਮੈਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ”, ਸਿਮੇਲੇਨ ਨੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਭਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੇ ਪਾਦਰੀ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਆਖਰ ਮੈਂ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਜ਼ੇਸਾ ਤੇ ਸੋਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ- ਬੱਚਿਓ, ਮੈਂ ਸ਼ਿਲਪੀ ਹਾਂ,

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦਾਅਵਤ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।”

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਕੌਨਿਕ ਬਤੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਗਲਾਸਾਂ ਵਿਚ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਗਲਾਸ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਸਬੱਬ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਰਾਂਡੀ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਔਰਲੈਂਡੋ ਵਿਚ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਗਲਾ ਲੋਹੇ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਪੈਂਗ ਪਾਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ; ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ।”

ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ ਕੌਨਿਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਨਿਕ ਕਿਵੇਂ ਪੀਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਸੁਣੋਗੇ?”

... .. ਵਾਨ ਬ੍ਰਾਂਡਸ ਸਟਰੀਟ ਦੀ ਐਲਵੇਸਟਰ ਸ਼ਾਪ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ? ਬੈਰ, ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ‘ਅਫਰੀਕੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਾ’ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਪਿੱਠ-ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਮਖ਼ਮਲ (ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਖ਼ਮਲ ਕਹੇ ਤਾਂ) ਦਾ ਟੋਟਾ ਲਗਾਇਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ। ਮੇਰੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪੂਰੀ ਖਿਤਕੀ ਦਿੱਤੀ।

ਬੈਰ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਸਭ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਿਆ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ‘ਹੈਰਲਡ’ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾਂਦੇ ਵੇਲੇ ਕਦੀ ਮੈਂ ਉਧਰੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਤੇ ਤਿਰਛਾ ਜਿਹਾ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਟੱਕ ਨਿਹਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ।

ਇਕ ਰਾਤ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਮੈਂ ‘ਹੈਰਲਡ’ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਚੁਫੇਰੇ ਸੰਨਾਟਾ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇਖਾਂ ਤੇ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਣਾਂ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆਚਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਣਚੱਕ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਉਤੇ ਪਈ।

ਉਸ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ ਦੋਸਤ?”

ਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿੱਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ‘ਦੋਸਤ’ ਕਹਿੰਦਾ!

“ਮੈਂ ਇਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਮੈਂ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ”, ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਆਹ ਦੇਖੋ, ਨਾਮ ਦੇਖੋ, ਐਡਵਰਡ ਸਿਮੇਲੇਨ।”

“ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।”

“ਕਿੰਨੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚੀਜ਼ ਹੈ”, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਜ਼ਰਾ ਮਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਦੇਖ, ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੇਖ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸਕਿਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰਨੀ ਹੈ।”

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਧੌਣ ਇਕ ਪਾਸੇ ਝੁਕਾਈ।

“ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ”, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇੰਨਾ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਬੜਾ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਉਹ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਨਹੀਂ ਏ- ਕਿਉਂ?”

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਮਲਕ ਦੇਣੀ ਪੁੱਛਿਆ, “ਦੋਸਤ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ?”

ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੀ ਰਾਤ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੋਰੇ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉੱਕਾ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਦੂਜਾ, ਮੈਂ ਔਰਲੈਂਡੋ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਵੀ ਫੜਨੀ ਸੀ।

“ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਮੈਂ ਆਖਿਆ।

“ਹਾਂ-ਹਾਂ, ਠੀਕ ਹੈ।” ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਫਲੈਟ ਅਹੁ ਅਗਲੇ ਮੋੜ ਉਤੇ ਹੀ ਹੈ... ਕੀ ਤੂੰ ਅਫਰੀਕੀ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਏ?”

“ਹਾਂ, ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ।” ਮੈਂ ਅਫਰੀਕੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ।

“ਫਿਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਫਰੀਕੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਮੇਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ

ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਤੈਨੂੰ?”

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਨਾ ਦੱਸ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਬਾਕਾਲਿਸਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਔਰਲੈਂਡੋ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

“ਬਾਕਾਲਿਸਾ! ਹੂੰ... ਇਹ ਨਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ।”

ਹੁਣ ਉਹ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਬੇ-ਮਨਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਹੀ ਗਤਬਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੱਥ-ਪਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੁਰ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਹ ਠੀਕ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੁਫੇਰੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਚੱਲਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੇਖ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?”

“ਹੂੰ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਮੈਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਥੇ ਤੂੰ ਦੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ, ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਨ ਵਿਚ ਲਈ ਫਿਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ।” ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੱਸ ਪਿਆ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ, ਕੁਝ ਮੈਂ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ; ਪਰ ਮੈਂ ਬੜਾ ਬਦਕਿਸਮਤ ਸੀ- ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।”

ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਏ?”

ਮੈਂ ਬੇ-ਮਨੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ‘ਹਾਂ’ ਕਿਹਾ, ਫਿਰ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਆਪਣੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਸਚਮੁੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, “ਕਿਥੇ ਤੱਕ?”

ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਂਜ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਕਾਫੀ।” ਉਸ ਨੇ ਛਾਲ ਮਾਰੀ- “ਬੀ.ਏ. ਤੱਕ?”

“ਹਾਂ।”

“ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ?”

“ਹਾਂ।”

ਉਸ ਨੇ ਸਾਹ ਬਾਹਰ ਛੱਡਦਿਆਂ ਲਮਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, “ਵਾਹ!”

ਅਸੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸੀ- ਮਜ਼ੇਕਰਾ ਮਿਸ਼ਨ, ਬਹੁਤ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਗੈਸਟ ਲੈਬੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਕੂਨ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਦ ਤੱਕ ਦੋ-ਚਾਰ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨਜਾਣ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਮੈਂ। ਲਿਫਟ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜਲ ਉਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਉਤੇ ਸਾਫ ਸਾਫ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ- ‘ਸਿਰਫ ਗੋਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ।’ ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਨੇ ਲਿਫਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਬਨਾਉਣੀ ਸੀ? ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲਿਫਟ ਦਾ ਬਟਨ ਦਬਾਵੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਚਲੇ ਜਾਈਏ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਉਂਗਲੀ ਬਟਨ ਉਤੇ ਟਿਕੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਦੋਸਤ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਘੂਰ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਹਸਰਤ ਨਾਲ- ਦੀਰਖਾ ਨਾਲ।

“ਤੂੰ ਸਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਏ।” ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਡਿਗਰੀ- ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।”

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਰਤਾ ਕੁ ਝਟਕਾਇਆ ਤੇ ਬਟਨ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਉਂਗਲੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਲਿਫਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਚਮਕਦੇ ਭੀਤੇ ਜਿਹੇ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਦੀਵਾਰ ਸੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਕਾਫੀ ਨੀਵਾਂ ਸੀ- ਵਾਨ ਵੇਡਿਸ ਸਟ੍ਰੀਟ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਰੋਡੀਓ ਦੀਆਂ

ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਦੀ ਇੰਨੀ ਉਚਾਈ ਉਤੇ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਸੀਂ ਅਫਰੀਕੀ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਇਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਰੁਕਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ।” ਉਹ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅੰਦਰ ਆਇਆ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੋ ਗਲਾਸ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸੀ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਯਾਰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਬਰਾਂਡੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ... ਸਿਰਫ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹੀ ਪਈ ਸੀ।”

ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ;

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹੋ ਡਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੁਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਦੇਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਸੰਕਟ ਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਜੇ ਕੀਤੇ ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜੇ ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਦਮੀ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਗੋਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਬੋਲਦਾ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, “ਪੁੱਤ, ਇਉਂ ਨਾ ਕਿਹਾ ਕਰ। ਆਪਣੀ ਔਕਾਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ਕਰ।” ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਮਝ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਬੇਝਿਜਕ ਹੋ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ।

ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੂੰ ਉਸ ਸਿਮੇਲੇਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਏ?”

“ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਏ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਮੇਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ।” ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ, “ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।”

ਇਕ ਔਰਤ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਸੀ, ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਈ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਪਲੇਟ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪਲੇਟ ਵਿਚੋਂ ਬਿਸਕੁਟ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਲੱਖ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ‘ਧੰਨਵਾਦ’ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਨਰੂ (ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ) ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਝੁਕਦਿਆਂ

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਹੋਇਆਂ ਅਫਰੀਕੀ ਵਿਚ ਇਹੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕੁੱਟਿਆ। ਔਰਤ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਝੁਕਾਇਆ, ਤੇ ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਬੱਕੀ ਹੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਹੋਰਵੇ ਨਾਲ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, “ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਕਿੰਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”

ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਹਦੇ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਜੇਨੀ... ਜੇਨੀ...।”

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਤੇ ਆਦਮੀ ਜੋ ਹਾਣ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ, ਆਏ ਤੇ ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ।

“ਇਹ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ।” ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕੀ ਹੋ?”

ਫਿਰ ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਅਫਸੋਸ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਾਂਡੀ ਪਿਲਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਬੋਤਲ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।”

ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆ

ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੇਨੀ, ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਬਰਾਂਡੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ... ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਓ।”

ਉਹ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਜੇਨੀ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਨੇਕ ਹੈ।”

ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ... ਅਜਨਬੀ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹਾ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਚਮਤਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਛੋਹਣ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ? ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋਵੇਗੇ। ਮੈਂ ਹੌਲੀ ਦੇਣੀ ਆਖਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ।”

“ਉਹ ਹਰ ਰਾਤ ਮੂਰਤੀ ਦੇਖਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।” ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ।

“ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚੀਜ਼ ਸਿਰਫ ਰੱਬ ਹੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਕਲਾਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਔਰਤ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਦੇਣੀ ਬੋਲਿਆ, “ਪਤਾ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੈ?... ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੈ।”

“ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਨਾਲ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਨ ਰੇਂਜਬਰਗ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਰਾਂਡੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਬਰਾਂਡੀ ਨਹੀਂ, ਫਰੈਂਚ ਹੈ।”

ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੋਤਲ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਕੌਨਿਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਫਿਰਦੀ ਮੌਤ-1

ਲੋਈਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਵਿਚ

‘ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਮੌਤ ਫਿਰਦੀ’ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਉਸ ਦੌਰ ਦਾ ਵਰਕਾ ਫਰੋਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਦਮ ‘ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਕਹਿਰੀ ਪਰਤ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝਾਤੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ‘ਲੋਈਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਵਿਚ’ ਰਾਹੀਂ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸੀ। ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਮਾਰਮਿਕ ਕਥਾ ਉਸਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੱਥੋਂ ਛੁੱਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਡੋਰ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬੜੇ ਜਬੂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸ਼ਾਮੀਂ ਗਰਾਉਂਡ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ‘ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ’ ਬੁਲਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਆਣ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਤਰੋਂਕ ਕੇ, ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਗਰਾਉਂਡ ਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਜ਼ ਵਾਂਗ ਖੇਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਚਾਅ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੇ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਗਰਾਉਂਡ ਵਿਚ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡਿਆ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 416-918-5212

ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਕਸਰਤ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਸੁਗਲ ਮੇਲੇ ਦਾ ਸੁਗਲ ਮੇਲਾ!

ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਰਹੱਸ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ?”
“ਅੱਜ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ‘ਸਿੰਘ’ ਸਕੂਲੇ ਆਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਫਿਰ ਕੇ, ਸਾਰਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਗਏ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਸਨ; ਲੋਈਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਵਿਚ। ਮਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚੇਚਾ ਮਿਲ ਕੇ ਗਏ ਨੇ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਨਹੀਂ।”
“ਲੈ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਡਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਏ? ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਨੇ। ਅੱਗੇ ਕਦੀ ਆਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕਦੀ? ਕਿੱਥੇ ਐ ਮਾਲੀ? ਸੱਚੇ ਉਹਨੂੰ।”

“ਉਹਨੂੰ ਪੀ ਟੀ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਐਧਰ ਗਏ ਨੇ, ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ।”
ਇਹ ਬੁਲ੍ਹ ਸਟਾਰ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਲਾਕਾ ‘ਖਾਤਕੂ’ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੀ ਕਈ ਮੁੰਡੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤੀ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ‘ਖਾਤਕੂ’ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬਣੀ ‘ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ’ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਖੋਜ-ਭਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਮੀਰ ਹੀ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ! ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਟੁੰਬ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ‘ਭਲੇ-ਬੁਰੇ’ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਸ ਕਾਲ-ਖੰਡ ਦੀ ਇਸ ਕਾਲ-ਖੰਡ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਵਾਜਬ ਵੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੂਪਤਾ ਵਿਚੋਂ ਸਾਂਝੇ ਅਰਥ ਵੀ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਖੈਰ, ਇਸ ਖਮੀਰ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ। ਉਦੋਂ ਦੇ ਜਣੇ ਫ਼ਾਂਸੀ ਵੀ ਲੱਗੇ। ਅਨੇਕਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ-ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਉੱਤੇ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ।

ਕਈ ਵਾਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘੇਰੇ ਪਾਏ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ, ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਦੋ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਲ ਦੀਆਂ ਠਰੀਆਂ, ਕਿਣਮਿਣ ਕਰਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਖਾਕੀ ਵਰਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਘਰ, ਗਲੀ ਗਲੀ ਦਨਦਨਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਹਰ ਦੂਜੀ ਚੌਥੀ ਰਾਤ ਤਬਾਕਬਿਤ ‘ਸਿੰਘ’ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਕਦੀ ਇੱਕ ਬਾਹੀ ਤੇ ਕਦੀ ਦੂਜੀ ਬਾਹੀ, ਚਲਾਈਆਂ ਸੌਂਕੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁੱਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਤਾਹ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਗੜ੍ਹਕ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਜੰਗਲ-ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੇਰ-ਭਬਕ ਸਮਝ

ਕੇ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦੇ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਖ-ਚੈਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੇ ਹੋਣ। ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਾਰ ਕੁ ਦਰਜਨ ਲੋਕ ਇਸ ਦੌਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ, ਝੁਠੇ-ਸੱਚੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤਬਾ-ਕਬਿਤ ‘ਸਿੰਘ’ ਦੀਆਂ ਅੱਗ ਉਗਲਦੀਆਂ ਸਟੇਨਾਂ ਨੇ ਲੂਹ ਸੁੱਟੇ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਏ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੌਰ-ਦੌਰ ਨੇ ਹੱਤਪ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਇਧਰ ਤੁਰੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ‘ਸਿੰਘ’ ਦਾ ਸਕੂਲ ਆ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕੋਈ ਅਲੋਕਾਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਸਾਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਜਾਣਕਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਜਾਂ ਬਹਿਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ‘ਸਿੰਘ’ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਬਦਮਾਮ ਦੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ, ਕਾਜੂ, ਮੇਵੇ ਅਤੇ ਮਲਾਈ ਵਾਲੇ ਕੜ੍ਹੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਗੱਛਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਚੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਇੱਕ, ਦੋ ਦੋ ਰਾਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ‘ਬਾਹਰ’ ਵੀ ਲਾ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਅੱਜ ‘ਸਿੰਘ’ ਦਾ ਆ ਜਾਣਾ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ!

ਪੀ ਟੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਪਰਿਓਂ ਤੁਰੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਮਾਲੀ ਮਿੰਨ੍ਹਾ ਮਿੰਨ੍ਹਾ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ। ਕਹਿੰਦਾ, “ਓਪਰੇ ਮੁੰਡੇ ਸਨ। ਕਮਰਿਓ ਕਮਰੀ ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਸੀ, “ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਰੋਜ਼ ਆਉਂਦੇ?”

“ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਤੂੰ ਸੱਚੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਸਕੂਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ! ਝੁਠ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਨਾ ਠੋਕ ਕੱਢਣਾ।” ਪੀ ਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੋਲ ਪਿਆ।

“ਹੋਰ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਈ?” ਮਾਲੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਹਦੀਆਂ ਵਰਾਫ਼ਾਂ ‘ਚੋਂ ਡੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਪੁੱਛਦੇ ਸੀ, ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਲੱਥੇ ਸਨ, ਉਹ ਤੂੰ ਰਿਕਸੇ ‘ਤੇ ਲਦਾ ਕੇ ਅੰਬਰਸਰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਘਰ ਖੜੇ ਸਨ?”

ਮੈਂ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਮਰਨਾ ਸੀ, ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ!”

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ 1889 ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਇਹ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਸਕੂਲ ਸੀ। ਵਿਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਉਚਾ ਹਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਮੁੱਚੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ‘ਓ’ ਦੀ ਗੁਲਾਈ ਦਿੰਦੇ ਅੱਠ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਲਾਸ ਰੂਮ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਮੁੰਡੇ ਨਕਲ ਮਾਰਨ ਲਈ ‘ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ’ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਾਰੀਆਂ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੋਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਜਾਲੀਆਂ ਪਾਤ ਦਿੰਦੇ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਵੇਂ ਬਾਰੀਆਂ ਬੂਹੇ ਲਵਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਮੋਟੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਟੋਰ ‘ਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਤੇ ਨਰੋਈ ਲੱਕੜ ਅਜੇ ਵੀ ਬੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸੀ।

ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਮਕਾਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਲਾਭ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਥੇ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਪਏ ਇਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ! ਉਹਨੇ ਮਾਲੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰੇ ਹੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਬਚਾ ਕੇ, ਉਹ ਰਿਕਸੇ ਉੱਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਖਾ ਕੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਹਦੇ ਘਰ ਲੈ ਆਵੇ। ਮਾਲੀ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ਕੀ ਪਿਆ ਸੀ ਗੱਲ ਖਿਲਾਰਨ ਵਿਚ। ਸੋਚਿਆ, ਚੋਰੀ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀ ਹੀ, ਪਰ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਮਹਾਂ-ਹਨੇਰ ਵਿਚ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਜਾਪਿਆ; ਪਰ ਦੂਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਵਾਲੀਬਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤਦਿਆਂ ਪੀ ਟੀ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਭੇਤ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, “ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਪਏ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜੇ ਅੰਬਰਸਰ!”

“ਹੋਰ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ?”

ਮਾਲੀ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਮੇਰੀ

ਜਗਿਆਸਾ ਏਨੇ ਨਾਲ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ।

“ਆਖਦੇ ਸਨ, ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕੱਦ ਦਾ ਭਾਰਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਨਾ?” ਉਹ ਮੁਸਕੜੀਆਂ ‘ਚ ਹੱਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਇਹਦੇ ‘ਚ ਹੱਸਣ ਵਾਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਏ?” ਮੈਂ ਮੁਹੱਬਤ ਭਰੀ ਕਰਤਾਈ ਨਾਲ ਝਿੜਕਿਆ ਤਾਂ ਪੀ ਟੀ ਕਹਿੰਦਾ, “ਇਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲੋਂ ਖੁਸ਼ ਏ।”

ਮਾਲੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਯੂ ਪੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਥੇ ਹੀ ਮਾਲੀ ਅਤੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ‘ਪੂਰਾ ਪੰਜਾਬੀ’ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਸੱਜਣ ਖੋਫ਼ ਦੇ ਸਾਧੇ ਹੋਣ ਸੀ, ਮਾਲੀ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਟੇਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਨ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਬੇਛਿਕਰ ਰਿਹਾ ਕਰੇ, ਕੋਈ ਉਹਦੀ ‘ਵਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ’ ਵੇਖ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ। ਪਿੰਛੇ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪਕ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰੀ ਸਾਲਾਨਾ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਸਟਾਫ਼ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਦਾਰੂ ਦਾ ਗੱਫਾ ਲਾ ਕੇ ਕਿਰਪਾਨ ਕੱਢ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਨ ਲੱਗਾ, “ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਉੱਤੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾਏ ਨੇ, ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਾ ਲੱਗਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਮੇਰੇ ਪੈਸੇ ਕਿਵੇਂ ਦੱਬ ਸਕਦਾ ਏਂ ਤੂੰ? ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ‘ਚ ਨਾ ਰਵੀਂ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦੂੰ।”

ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੰਬੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਛੱਡ-ਛੁਡਾ ਕਰਾਇਆ। ਮਾਲੀ ਆਖੀ ਜਾਵੇ, “ਸਾਲਾ ਆਖਦਾ ਏ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਤੇ ਜੂ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਬਣਾ ਲਏ ਨੇ। ਬਣਾ ਲਏ ਏ। ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ? ਜੇ ਮੇਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰ ਕੇ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਟੋਟੇ ਕਰ ਦੂੰ ਤੇਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਸੇ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ। ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।”

ਮੈਂ ਮਾਲੀ ਦੇ ਘੋਨ ਮੋਨ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮੁਹੱਬਤੀ ਪਟੋਕੀ ਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਘਸੇ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਤੇ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਹੁੰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਐ। ਚੱਲ ਬੰਦਾ ਬਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇ। ਤੇਰੇ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ; ਮੈਂ ਜਾਮਨ ਰਿਹਾ।”

(ਚਲਦਾ)

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦਾਅਵਤ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸੀ। ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਨਾ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਿਮਾਰ ਪਏ ਸੀ; ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵਧੀਆ ਬਰਾਂਡੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਰਾਂਡੀ ਹੈ।

“ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਫੜਨੀ ਹੈ, ਛੇਤੀ ਕਰੋ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਅੰਕਲ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ...!” ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ।

“ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ।” ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਆਦਮੀ ਅੰਦਰ ਗਲਾਸ ਲਿਆਉਣ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਬਰਾਂਡੀ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੰਨੀ ਵਧੀਆ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀਤੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਅੰਕਲ ਵੀ ਗਲਾਸ ਲੈ ਕੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵਾਨ ਰੇਜ਼ਬਰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਂਗ ਪਾਇਆ। ਅੰਕਲ ਨੇ ‘ਚੀਅਰਜ਼’ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਗਲਾਸ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਹਾਸੇ-ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੇ ਘਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੇ... ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ

ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਔਰਲੈਂਡੋ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ।

“ਚੰਗਾ ਫਿਰ ਹੁਣ ਚਲਦਾਂ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਲੀ ਗਲਾਸ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਗੁੱਡ ਨਾਈਟ ਕਿਹਾ। ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਝੁਕ ਕੇ ਸੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਲਿਫਟ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਆਏ।

“ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਘਰ ਤੱਕ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਔਰਲੈਂਡੋ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।”

ਅਸੀਂ ਏ.ਕੇ.ਐਫ. ਸਟਰੀਟ ਬਾਣੀਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਿਆ?”

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਉਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ?

“ਕੇਰਾ ਮਤਲਬ?” ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਇਹੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਕਿੰਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ।”

ਹਾਂ, ਉਹਦਾ ਮਕਸਦ ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਛੋਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤਰਸ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਸੱਟ ਮਾਰਨਗੇ। ਉਹ ਛੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ ਕਦੀ ਗੋਰੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੋਹ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਛੋਹ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ‘ਮਾਂ ਤੇ ਬੱਚਾ’ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਏ।

“ਤੇ ਤੂੰ ਕੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ?”

“ਬਹੁਤ ਕੁਝ।” ਮੇਰੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਉਹ ਉਦਾਸ, ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਬੱਕਿਆ ਬੱਕਿਆ ਜਿਹਾ ਦਿਸਣ ਲੱਗਾ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਟਕ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਉਹ ਕੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ; ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਦੇ ਦੌੜਨ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਾਪਸ ਔਰਲੈਂਡੋ ਪਹੁੰਚਣ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਦੋਰ ਤੱਕ ਰੋਂਦੀ ਰਹੀ।

ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ' ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਭ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਛੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਫਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਛੇ ਕਿਰਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤ ਭੁੱਲਰ, ਕੁੱਲ ਸਿੰਧੂ, ਧੀਰਜ ਕੁਮਾਰ, ਜਗਜੀਤ ਸੰਧੂ, ਅਮਨ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਨਿਭਾਏ ਹਨ। ਸਭ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬੜੀ ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੁਹਜ

ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਗੀਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਵਧ ਕੇ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੇ 'ਰੋਗ', ਨੂਰਾ ਭੈਣਾਂ ਨੇ 'ਜਿੰਦੇ ਮੇਰੀਏ' ਅਤੇ ਮੰਨਾ ਮੰਡ ਨੇ 'ਗੀਤ- 'ਬੋਲੀਆਂ' ਤੇ 'ਰੁੱਤ ਪਿਆਰ ਦੀ' ਗਾਏ ਹਨ; ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਗਤ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ

ਬੜੀ ਉਘੜ-ਦੁਘੜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਦੇ ਉੱਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਉਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਜੁੜਨ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੇਵਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੁੰਡੇ ਹਨ, ਦੀਆਂ

ਸਿਮਰਨ ਕੌਰ

ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਰਸ਼ਕ ਦੇ ਜਿਹਨ ਅੰਦਰ ਬਰਮੇ ਵਾਂਗ ਸੁਰਾਖ ਕਰਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਰਅਸਲ, ਫਿਲਮ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਲੈ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੱਕ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਵਾਮ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ 'ਮਿੱਟੀ' ਅਤੇ 'ਸਰਸ' (ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ 'ਸਿਕੰਦਰ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ) ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਿਕਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਫਿਲਮ 'ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ' ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਦਰਦ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ-ਨਾਪਸੰਦ ਦਾ ਖਿਆਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਫਿਲਮ 'ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ' ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੁਝ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਹਰ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਅਨੂ ਬੈਂਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਅੱਜ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ ਨੇ ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੜਕਦੀ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, 'ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ' ਵਿਚ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੜਕਦੀ ਸੁਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੀ ਇਹੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਧੜਕਣ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ।

ਫਿਲਮ 'ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ' ਲਈ ਗੀਤ 'ਜਿੰਦੇ ਮੇਰੀਏ' ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਨੂਰਾ ਭੈਣਾਂ।

ਗੌਤਮ ਘੋਸ਼: ਸਿਆਸੀ ਨਗਾਰੇ 'ਤੇ ਚੋਟ

ਗੌਤਮ ਘੋਸ਼ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਪਾਰ', 'ਪਤੰਗ', 'ਗੁੜੀਆ' ਅਤੇ 'ਯਾਤਰਾ' ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਟਕਥਾ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਿਕ ਕਥਾਨਕ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਪਾਰ' ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤ ਜਾਤ ਦੇ ਦਮਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ 'ਤੇ ਹੰਢਾਅ ਰਹੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਬੇਮਾਅਨੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਓਮਪੁਰੀ ਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤੇ ਰੰਗ, ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਸਮੇਲੇ ਤੇ ਹੋਂਦ ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕੰਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਕਲਕੱਤੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਵੱਗ ਨੂੰ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ। ਗਰਭ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸਟੇਜ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਮੀਂਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਲਾ ਰਸਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਫਿਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਚਣ, ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਲੜਨ ਅਤੇ ਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗ ਦੀ ਇਸ

ਨਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ; ਸਵਾਲ ਉਸ ਅੱਗ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਬਚਾ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪਰਖ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਸੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ? ਜੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ? ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤਾਂ? ਇਉਂ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਪਤੰਗ' ਬੁੱਧ ਦੀ ਧਰਤੀ ਗਿਆ (ਜਿੱਥੇ ਬੁੱਧ ਨੇ ਨਿਰਵਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ) ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬਾਸ਼ਿਦਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਵਸੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਵਾਸੀ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ

ਪੇਟ ਭਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਖਾਣਾ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਨਰਮ ਦਿਲ ਬੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ-ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੁਕਣਮੀਟੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਇਹ ਲੋਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਖਾਣੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ। ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਜਿਤਨੀ ਦਾ ਅਲੂਤ ਉਮਰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸਮਰਾ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਥਰਾ ਨਾਮ ਦੇ ਚੋਰ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਖਾਣਾ ਚੁਰਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਸਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਥਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਤੇ ਜਿਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਾ ਪਸੰਦ

ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਸਮਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜੁਰਮ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਤਹਿਆਂ ਫਰੋਲਦਾ ਹੈ।

'ਯਾਤਰਾ' 2006 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਰੇਖਾ, ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਅਤੇ ਦੀਪਤੀ ਨਵਲ ਨੇ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦਸ਼ਰਥ ਨਾਮ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਰਬ-ਉਚ ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੇਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਨਕੁਲ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਕੁਲ

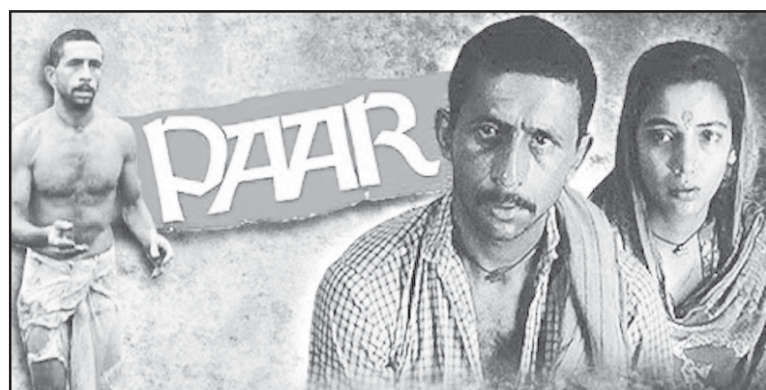

ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕਹਾਂ ਹੈ... -23-

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਫੋਨ: +91-98554-04330

ਦਸ਼ਰਥ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹੈ। ਉਹ ਅਤੇ ਦਸ਼ਰਥ ਜਦੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਦਸ਼ਰਥ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਜਨਾਜ਼' ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਾਵਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਲੱਜਾਵਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਜੁੜਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨਾਮ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸ਼ਰਥ ਅਚਾਨਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਅਗਲਾ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਲਈ ਉਹ ਉਸੇ ਮਹਿੰਦੀਵਾਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲੱਜਾਵਤੀ ਮਿਸ ਲੀਜ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਚਾਲੂ ਫਿਲਮੀ ਗਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਕਦੀ ਹੈ। ਲੱਜਾਵਤੀ ਦਸ਼ਰਥ ਨਾਲ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਗਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਲ ਕਿਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਰੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਨਕੁਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਪਾਤਰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਸਭ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੌਤਮ ਘੋਸ਼ ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਸੱਚ ਤੋਂ ਪਾਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਤਨ ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਗੌਤਮ ਘੋਸ਼ (ਐਨ ਸੱਜੇ) ਦੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮ 'ਪਾਰ' ਦਾ ਪੋਸਟਰ।

ਜਪਾਨੀ ਤੇ ਜੀ ਐਮ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ

ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ
ਇੰਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ
ਖਰੀਦ/ਵੇਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ

Specialist in:

Camry, Accord, Corolla, Civic, Sienna, Odyssey Altima,
Maxima (Cargo Van For Business use), SUV & Pickup Trucks.

ਘੱਟ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਕਿਸ਼ਤ

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਗੱਡੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਫੋਨ: 765-337-5151

Best Buy Motors

1805 Elmwood Ave., Lafayette, IN 47904

Ph: 765-449-0490, Fax: 765-449-8310

WWW.BESTBUYMOTORSIN.COM

Second location: Lafayette Auto Auction

2250 Concord Rd., Lafayette, IN 47909,

Ph: 765-471-1313, Fax: 765-838-1006

www.lafayettepublicautoauction.com

Jaspal Singh Ghotra

Anu Attorney Professional Law Group, PLLC.

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability
*Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice
Immigration in all 50 states.
More than 20 year experience in
US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students,
Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW (Only In WA)

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

(Only In WA)

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538

801 Pine Street, Suite 7H, Seattle, WA 98101

Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Evening
Appointments
Available

ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਾਇਕੀ

ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 209-815-0013

Syan Video Production, Inc.

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ
ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ-ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ
ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਇ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera shooting/Digital Still Photography
(with flush mount album)

Live Video Display With Large Screens

DJ Service with Laser Lights

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Call Toll Free:

1-800-RAJ-SYAN

(with 17 years Experienced)

Call: 734-261-0936

734-890-1767

e-mail: raj@syانvideo.com

visit at: www.syanvideo.com

ਰੋਸ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ

ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਬੀ ਜਾਇ॥ ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਅਤੇ ਉਪਰੰਤ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਵਲੂੰਧਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅੰਨੇਵਾਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜੱਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨੇ ਦੋ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਮਿਡਵੈਸਟ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪਵੇ।

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਮਿਡਵੈਸਟ) ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ-ਭਾਈ ਪੰਥਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਡਰੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੰਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਤੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਮਿਡਵੈਸਟ) ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰੋਹ 'ਚ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ

ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ	ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਫੋਨ: 414-248-2792	ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਲਾਲੀ) ਸਿੱਧੂ ਫੋਨ: 414-888-9813	ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਫੋਨ: 414-460-7118	ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ ਫੋਨ: 414-807-5934	
ਸ਼ਿਕਾਗੋ	ਕਮਲਦੀਪ ਸੰਘਾ ਫੋਨ: 630-946-4150	ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ ਫੋਨ: 847-544-1788	ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ ਫੋਨ: 847-338-3866	ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਫੋਨ: 630-440-3458	ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ ਫੋਨ: 847-489-7773
ਇੰਡੀਆਨਾ	ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਫੋਨ: 916-416-2499	ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਫੋਨ: 317-250-3545	ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਫੋਨ: 317-750-1900	ਜ਼ਿੰਮੀ ਬਰਾੜ ਫੋਨ: 317-538-5385	
ਓਹਾਇਓ	ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਫੋਨ: 513-919-2311	ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਫੋਨ: 513-373-0145	ਮਿਸ਼ੀਗਨ	ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਫੋਨ: 269-358-1313	

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਏ ਵਨ ਕਾਰਪੈਟ), ਕਰਨਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ, ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਿਸੀਸਿਪੀ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰਕਨਸਾਸ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਸੇਂਟ ਲੂਇਸ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੋਂਪੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਕੁ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਕੰਵਲ ਸੰਘਾ, ਰਣਜੀਤ ਮੁੱਧਰ, ਪਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ, ਜੱਸੀ ਪਰਮਾਰ, ਜੇ ਪੀ ਖਹਿਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ, ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਚਰਨਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਨਿੱਜਰ, ਜਿੰਦੀ ਦਿਆਲ।

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ: ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਮਿਡਵੈਸਟ)